

Una Rogstad

## MacDonald White Paper

En empirisk analyse av det britiske mandatet i  
Palestina, 1936-1939

Masteroppgave i Historie

Veileder: Tore Tingvold Petersen

Mai 2019



Una Rogstad

## MacDonald White Paper

En empirisk analyse av det britiske mandatet i  
Palestina, 1936-1939

Masteroppgave i Master i historie  
Veileder: Tore Tingvold Petersen  
Mai 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet  
Det humanistiske fakultet  
Institutt for historiske studier



## Forord

Jeg vil starte med å beklage til min søster Ane, for at jeg ikke skrev en masteroppgave om Walt Disney eller noen av hans filmer, som hun foreslo. Noen ganger angret jeg på at jeg ikke hørte på henne, men har overrasket meg selv ved at jeg nå skriver de siste ordene i en oppgave som handler om en konflikt i Midtøsten. Det hadde jeg aldri trodd at jeg skulle skrive om da jeg startet for to år siden.

Takk til min veileder Tore Tingvold Petersen for gode råd og veiledning. Og at han alltid har vært tilgjengelig om det har vært behov. Takk til en morsom gjeng på lesesalen, med gåturer, diskusjoner og fredagskake. Takk til Helene, Erlend, Ingeborg og Maren som alltid har kommet med motivasjon, og mat, så jeg skulle slippe å tenke på det den siste tiden. Mamma, Pappa og Ane har vært tålmodige og flinke korrekturlesere, i tillegg til å akseptere at jeg ikke blir en disneyhistoriker med det første. Og takk til Eivind som har vært oppmuntrende både på lesesalen og på fritiden, og samtidig hjulpet til med korrektur og datatrøbbel.

Una Rogstad

Trondheim, 15.mai 2019



## Innhold

1. Innledning .....	1
1.1 Tema .....	1
1.2 Problemstilling og avgrensing .....	3
1.3 Historiografi .....	4
1.4 Primærkilder .....	9
2. Et land uten folk, som ventet på et folk uten land.....	11
2.1 Tiden før mandatet.....	11
2.2 Demografisk bilde av Palestina i tiden før Mandatet .....	11
2.3 Hvorfor et britisk mandat i Palestina? .....	11
2.4 Motstridene avtaler fra første verdenskrig .....	13
2.5 Mandatet i Irak i forhold til Palestina. ....	14
2.6 Tilbakevendelsen .....	15
2.7 Araberne i Palestina .....	16
2.8 Mandatet i drift, teori vs. praksis.....	18
3. Araberoppøret 1936-1939 .....	21
3.1 Årsak til oppøret.....	21
3.2 Første fase av oppøret.....	24
3.3 Forsøk på å forhindre fremtidige oppør.....	25
3.4 Oppøret blusser opp igjen .....	28
3.5 Militæret og politiet i første fase .....	29
3.6 Militæret og politiet i andre fasen.....	30
3.7 Bruk av vold for å slå ned oppøret .....	31
3.8 Special Night Squads .....	34
3.9 Lover og sensur .....	35
3.10 Hvilke konsekvenser fikk Araberoppøret og Peel kommisjonen? .....	37
4. Londonkonferansen .....	41
4.1 Hvem ble invitert? .....	41
4.2 Troen på en løsning.....	45
4.3 Britenes plan for enighet .....	46
4.4 Uenigheter mellom araberne og jødene under konferansen.....	47
4.5 Enighet mellom jødene og araberne under konferansen.....	51
4.6 MacDonalds tre punkter.....	51

4.7 Hvorfor ikke samme løsning som Irak? .....	54
4.8 Jødene og araberne i dialog .....	55
4.9 Avslutningen av konferansen .....	58
4.10 Hvorfor ble londonkonferansen holdt? .....	58
5. White Paper 1939 .....	61
5.1 Den lange introen.....	62
5.2 De viktigste politiske bestemmelsene i White Paper.....	63
5.3 Når skulle White Paper offentliggjøres?.....	69
5.4 Var White Paper i Tråd med mandatet?.....	69
5.5 PMC sin nøytralitet .....	71
5.6 Var White Paper en god løsning for Palestina?.....	72
5.7 Oppsummerende drøfting av White Paper .....	74
6. Avslutning.....	77
6.1 Konklusjon .....	77
6.2 Epilog.....	81
6.3 Forslag til videre forskning .....	83
Primærkilder:.....	I
Bibliografi .....	II



# 1. Innledning

## 1.1 Tema

*Feelings are so embittered, passions have risen so high and the situation there is so grave and difficult that the wit of a man could not devise any acceptable and lasting solution now<sup>1</sup>*

Slik beskrev Viscount Herbert Louis Samuel, tidligere High Commissioner av Palestina, situasjonen i området 23. mai 1939, under en diskusjon i House of Lords. På dette tidspunktet hadde Storbritannia hatt mandat over Palestina i 17 år. Et mandat er at et land skal styre et annet område eller land, fordi innbyggerne ikke er i stand til å styre selv.<sup>2</sup> Mandatet skulle være et midlertidig system, som ville bli avviklet da befolkningen i området ble ansett som i stand til å styre selv. Mandatet i Palestina skiller seg fra andre mandat fordi britiske myndigheter samtidig fikk ansvaret for å opprette et jødisk hjemland i området.

Tidligere historikere som John Marlowe vil trekke konfliktens begynnelse til senest 500 evt.<sup>3</sup> Nyere historikere anser at konflikten mellom Israel og Palestina, som foregår den dag i dag, begynte på slutten av 1800-tallet. Jøder i Europa ble inspirert av nasjonalismens fremvekst og dannet sionismen på slutten av 1800 tallet, som er jødisk nasjonalisme. Dette skjedde samtidig som jøder ble angrepet og måtte flykte fra pogromer<sup>4</sup> i Russland. Flere av jødene hadde et ønske om å få dannet en jødisk stat. Etter første verdenskrig var det usikkerhet om hva som skulle skje med områder i Midtøsten, og stormaktene i Europa og USA bestemte at befolkningen i disse områdene ikke var i stand til å styre en moderne stat, og skulle derfor bli styrt av en av stormaktene.

Mandatene skulle styres på vegne av Folkeforbundet, og skulle egentlig ikke være en del av det britiske imperiet. I praksis fungerte Palestina på mange måter som en koloni. Det var

---

<sup>1</sup> Viscount Herbert Louis Samuel i House of Lords, datert 23, Mai 1939, CAB 104/10, National Archives in London

<sup>2</sup> Kattan, Victor, *From Coexistence to conquest, International Law and the Origins of the Arab-Israeli Conflict, 1891-1949*, (London: Pluto Press, 2009),48.

<sup>3</sup>Marlowe, John, *Rebellion in Palestine*, (London: The Cresset Press, 1946) 16

<sup>4</sup> Russisk ord som brukes for Jødeforfølgelse, og ødeleggelse av jøders eiendom

Colonial Office, ikke Foreign Office som fikk overordnet ansvar over Palestina, altså departementet som hadde ansvar for koloniene, ikke FO som var Utenriksdepartement. I tillegg fullførte Storbritannia aldri bestemmelsene i mandatet om å gi området selvstendighet, eller danne et jødisk nasjonalhjem. Storbritannia var verdens ledende stormakt siden 1700 tallet, hvor det britiske imperiet i 1933 dekte nesten en fjerdedel av jordens landoverflate, med omtrent 500 millioner mennesker.<sup>5</sup> Fra slutten av 1800 tallet begynte andre land å utfordre Storbritannias plass som ledende stormakt både økonomisk og militært. Først og fremst USA og Tyskland, noe som skapte en stormaktskamp. Historikeren Gabriel Sheffer mener at Storbritannias gode økonomi og status som en stormakt på 1930 tallet, hovedsakelig var på grunn av det britiske imperiet, inkludert mandatområdene i Midtøsten.<sup>6</sup> Noe som kan bety at det var viktig for britene å bevare mandatet i Palestina, for å bevare statusen som stormakt.

Britenes mandat i Palestina varte til 1947 da Storbritannia ga ansvaret til de Forente Nasjoner (FN).<sup>7</sup> Under mandatperioden hadde det vært mye uenigheter mellom araberne, jødene og britiske myndigheter i området, som tydelig understrekes av Samuels sitat. Uenighetene omhandlet hovedsakelig innvandring, hvor jøder fra Europa startet å bosette seg i Palestina fra slutten av 1800 tallet. Etterhvert som innvandringen økte under mandatperioden ble araberne i området misfornøyde, og ønsket å stanse innvandring til Palestina. På grunn av mandatet hadde Storbritannia ansvaret for å kontrollere innvandringen. Britiske myndigheter satte ikke store begrensninger på jødisk innvandring i starten av mandatperioden, på tross av arabisk motstand. Istedenfor fokuserte Storbritannia på å legge til rette for jødisk innvandring, som fra 1922 ble bestemt ut ifra Palestinas økonomiske kapasitet til å ta imot flyktninger. Allerede tidlig i mandatperioden oppsto det arabiske opprør på grunn av innvandring i Palestina. Blant annet i 1920, 1921 og 1929. Det største arabiske opprøret under mandatperioden startet i 1936, og var ikke over før i midten av 1939. Araberoppørret førte til at britiske myndigheter endret politikken de førte i mandatet, som ble tydelig ved utgivelsen av MacDonald White Paper i mai 1939.

---

<sup>5</sup> Reynolds, David, *Britannia overruled- British Policy and World Power in the 20th century* (Edinburgh: Pearson Education Limited, 2000) 23

<sup>6</sup> Sheffer, Gabriel, «British Colonial Policy- Making towards Palestine (1929-1939)», *Middle Eastern Studies*, Vol. 14, No. 3 (Okt., 1978) 311

<sup>7</sup> Fieldhouse, David Kenneth, *Western Imperialism in the Middle East 1914-1958* (New York: Oxford University press, 2006), 188.

## 1.2 Problemstilling og avgrensing

I «British Policy- Making Towards Palestine» beskriver Sheffer det han kaller 'The irresistible Jewish Pressure'. I følge Sheffer er dette en myte som var spredt under mandatperioden, om at jødene hadde makt til å kontrollere den britiske regjeringen til å gjøre som de ville under mandatperioden.<sup>8</sup> I denne oppgaven skal jeg undersøke om 'The irresistible Jewish pressure' var en myte, slik som Sheffer sier ved å svare på problemstillingen: Hva avgjorde Storbritannias politikk i Palestina? Oppgaven skal også besvare flere underspørsmål som: Støttet eller favoriserte Storbritannia jødene eller araberne? Fokuserte britene på å beskytte sine egne interesser i Midtøsten, eller å oppfylle reglene i mandatet? Og hvilke hendelser fikk britiske myndigheter til å endre politikken de førte i Palestina?

For å forklare hvorfor endringene i politikken skjedde, har jeg valgt å starte i 1936, da det største arabiske opprøret startet. Noe som startet britenes endring av politikk i området. I 1939 ga Storbritannia ut en parlamentsmelding, eller et White Paper. Parlamentsmeldingen omhandlet den fremtidige politikken i Palestina. Politikken i parlamentsmeldingen var annerledes enn tidligere i mandatperioden og i denne oppgaven skal jeg se på: Hvilke endringer ble gjort, i tillegg vil jeg også se på hvorfor britene valgte å gjøre disse endringene? For å gi leseren kontekst vil kapittel to være et bakgrunnskapittel som forklarer utviklingen fram til 1936. Etter dette skal jeg ta for meg Araberoppøret mellom 1936-1939. Det fjerde kapittelet skal omhandle Londonkonferansen som ble holdt mellom araberne, jødene og britene i starten av 1939. Til slutt vil kapittel fem undersøke parlamentsmeldingen som ble vedtatt i mai 1939 og avslutte etter at White Paper hadde blitt diskutert av Permanent Mandate Commission i Folkeforbundet. Høsten 1939 startet andre verdenskrig så det føltes naturlig å avslutte oppgaven før dette, da krigen gjorde at Storbritannias fokus ble flyttet til Europa, og lite nytt skjedde i forhold til mandatet. Som avslutning vil det være en kort epilog og konklusjon.

Det er mange personer involvert på både britisk, jødisk og arabisk side under mandatperioden i Palestina. Det har derfor vært nødvendig å avgrense, slik at oppgaven tar for seg de endelige avgjørelsene og meningene til britiske myndigheter, jødiske og arabiske ledere. Det var store uenigheter innad i den britiske regjeringen, og politiske grupper for både jødene og araberne.

---

<sup>8</sup> Sheffer. British Policy-Making, 311.

På grunn av oppgavens omfang i sider og tidsbegrensning har det ikke vært mulig å få med alle personers individuelle vurderinger. Jeg har også stått ovenfor et valg mellom begrepene sionistene, og jødene. Sionismen er jødisk nasjonalisme, altså ideen om å danne et jødisk nasjonalhjem, og at dette skal gjennomføres politisk. Noe som tas opp senere i oppgaven. Hoveddrivkraften bak dannelsen av et jødisk hjemland i Palestina var sionister, og sionismen. Men det var mange jøder som ikke definerte seg som sionister, som var en del av arbeidet for et jødisk nasjonalhjem. Jeg har derfor valgt å skrive jøder, ikke sionister.

### 1.3 Historiografi

Det er skrevet mange bøker om konflikten mellom Israel og Palestina etter 1948. Blant annet historikerne Ilan Pappé og Benny Morris. Pappé og Morris er blant en gruppe Israelske historikere som blir kalt “nye historikere”. Denne betegnelsen kom Morris med i 1988 fordi de er israelske historikere som tar for seg de samme temaene som sine forgjengere, men kommer til andre konklusjoner. Konklusjonene de nye historikerne kommer med strider også ofte med den offisielle Israelske versjonen av historiske hendelser. En grunn til dette er at arkiver som tidligere var lukket, ble tilgjengelige utover 90-tallet. Selv om disse nye historikerne ikke kommer til samme konklusjoner som tidligere historikere, er heller ikke deres konklusjoner sammenfallende. Pappé og Morris kommer til helt ulike slutninger i sine historiske verk. Morris skriver for eksempel i sin bok ‘1948’ at jødene alltid ville ha kontroll over hele Palestina og at jødene alltid var villig til å krige for området. Morris mener araberne som bodde i området var analfabetiske bønder, som kun hørte på den ottomanske sultanen, og ikke hadde en formening om en selvstendig nasjon utenom det.<sup>9</sup> Pappé mener at selv om de fleste araberne i Palestina var bønder eksisterte det en arabisk elite som tidlig ble inspirert av nasjonalismen i Europa, og at det var en felles nasjonal identitet blant befolkningen i området, som ikke var knyttet til det Ottomanske riket.<sup>10</sup> Både Morris og Pappé er på hver sin side av konflikten. Til en viss grad er det rimelig å anta at begge historikerne har latt seg styre av følelser og personlig ideologi.

---

<sup>9</sup> Morris, Benny, *1948- Den første arabisk Israelske krigen* (Oslo: Dreyers Forlag, 2014)

<sup>10</sup> Pappé, Ilan, *Ti myter om Israel* (Latvia: Solum Forlag, 2018)

Morris og Pappe har skrevet flere oversiktsverk som *1948*, og *ti myter om Israel*, og noen mer detaljerte verk som Ilan Pappes gjennomgang av Hussain familiens politiske liv før 1948.<sup>11</sup> Jeg har brukt en del oversiktsverk i denne oppgaven, av to grunner. Historikere som skriver om konflikten mellom Israel og Palestina, skriver ofte om perioden fra og med 1948, altså etter Israels dannelse. Nesten alle disse bøkene har et bakgrunnskapittel eller en oppsummering som tar for seg tiden før mandatet og mandatperioden. Dette er verk som for eksempel *'The Palestinian Israeli Conflict'* av Gregory Harm og Todd M. Ferry, *'From Coexistence to Conquest'* av Victor Kattan, *'A History of Israel'* av Ahron Bregman. Alle disse historikerne er enige om at konflikten mellom Palestina og Israel startet på slutten av 1800 tallet i Europa. Bregman har fokusert mer på at konflikten startet fordi befolkningen i Europa ikke klarte å se på jødene som en likeverdig del av samfunnet de levde i.<sup>12</sup> Samtidig fokuserer Bregman på at jødene hadde delvis skyld i dette, fordi jødene ikke ville, eller klarte å bli fullverdige medlemmer, men ønsket å være separert fra resten av befolkningen.<sup>13</sup> Kattan fokuserer på koloniseringen som en årsak eller inspirasjon for konflikten ved at jødene i Europa ble inspirert av nasjonalistiske tanker.<sup>14</sup> De ble samtidig inspirert av koloniseringen de europeiske landene drev med rundt om i verden. Kattan påpeker også at det var ideologien fra koloniseringen som gjorde det mulig for europeerne å gi jøder "krav" på et område i Midtøsten, mot befolkningen i Palestinas vilje.<sup>15</sup> Harms og Ferry påpeker at det var jødene i Europa, ikke jødene som allerede befant seg i Palestina, som jobbet for ideen om en selvstendig jødisk stat i Palestina. Harms og Ferry mener også at hendelsene i mandatperioden formet Midtøsten mer eller mindre til det det er i dag.<sup>16</sup> Fordi denne boken går generelt inn i konflikten utdypes det ikke mer om dette utsagnet. Da jeg startet å skrive denne oppgaven var det ganske frustrerende at det meste jeg fant var bøker som tok for seg konflikten generelt, og mer overfladisk om mandatperioden. Etterhvert som jeg har lært kompleksiteten av konflikten har jeg fått forståelse for dette. Det er mye som skjer, og som påvirker hendelser i konflikten, som gjør at oversiktsverk er nødvendig for å få forståelse for hva som skjer.

---

<sup>11</sup> Pappe, Ilan *The Rise and Fall of an Palestinian Dynasty- The Husayins 1700-1948*

<sup>12</sup> Bregman, Ahron, *A History of Israel* (New York: Palgrave Macmillan, 2002), 1-2.

<sup>13</sup> *Ibid*

<sup>14</sup> Kattan, Victor, *From Coexistence to conquest- International Law and the Origins of the Arab-Israeli Conflict 1891-1949*, (New York: Pluto Press, 2009), 1.

<sup>15</sup> *Ibid*

<sup>16</sup> Ferry, Todd M. og Harm, Gregory, *The Palestine-Israeli conflict- A basic introduction* (London: Pluto Press, 2005)

Mandatperioden i Palestina, nevnes ikke kun i innledningen av bøker. Flere forfattere som Nicolas Bethell, Daphne Trevor, Michael J. Cohen, og John Marlowe har skrevet om Storbritannias mandat i Palestina. Noen av de første tekstene som omhandlet det britiske mandatet fokuserte på religion, mer enn imperialistiske motiver. Noe som til en viss grad blir underbygd av koloniminister William Ormsby-Gore, som i House of Commons i juli 1937 sa dette:

*We have every right as a Christian country to claim that in perpetuity Bethlehem, the city of David, which has become so associated in the minds of every Christian as the birthplace of our Lord<sup>17</sup>*

Forfattere med et religiøst syn pleier også å si at konflikten har vart i lang tid. John Marlowe sin bok, *'Rebellion in Palesitne'* fra 1946 starter med en historisk bakgrunn 1500 år fvt, og mener konflikten virkelig startet 500 evt., da jødene mistet kontrollen over områder i Midtøsten til fordel for arabiske ledere.<sup>18</sup> Samtidig var mange israelske historikere opptatt av at Storbritannia sviktet jødene ved å utgi MacDonald White Paper i 1939. Dette synet ble støttet av Marlowe, men også Daphne Trevor som ga ut boken *'Under the White Paper'* i 1948. Boken nevner knapt noe om hva som står i White Paper fra 1939, og drøfter ikke hva intensjonen med parlamentsmeldingen var. Istedenfor er boken kritikk av mandatet, hvor hun mener britene sviktet den jødiske befolkningen i Europa. Trevor mener britene kunne reddet store deler av Europas jøder fra konsentrasjonsleirene, om britene hadde handlet, og sluppet flere inn i området, eller inn i Storbritannia selv.<sup>19</sup> Selv om mange av Trevors poeng er gode, unnlater boken å ta opp hvorfor White Paper ble vedtatt, hva intensjonen var, og hvilke konsekvenser mandatet hadde for araberne og britene i Palestina. Trevor sin bok fremstår mer som en fordømmelse av MacDonald White Paper med grunnlag i hva som skjedde under og etter andre verdenskrig. Jeg skal hovedsakelig sette søkelys på intensjon, og perioden før andre verdenskrig starter, ikke effektene, slik som Trevor. Jeg har derfor valgt å ikke bruke boken. Marlowe sin bok fra 1946 er den eneste boken jeg har funnet som har beskrevet alle de arabiske delegatene under Londonkonferansen, og det er hovedsakelig derfor jeg har valgt å ta med denne boken.

---

<sup>17</sup> Report of Royal Commission- Parliamentary Debate datert 21 juli 1937, CO 733/352/1, National Archives in London 2260

<sup>18</sup> Marlowe, John, *Rebellion in Palestine*

<sup>19</sup> Trevor, Daphne *Under the White Paper* (Jerusalem: the Jerusalem press LTD, 1948)

Det skjer et skille i litteraturen omkring 1970, etter hvert som primærkildene ble offentlige. Etter 1970 startet historikere å påpeke at religion ble brukt som argument, uten at det nødvendigvis var den reelle grunnen. Isteden ble det fokusert på andre britiske intensjoner og fordelene Storbritannia fikk ved å bevare kontrollen i området. Dette blir gjort av blant annet Michael J. Cohen. Cohen er historikeren som har skrevet mye om mandatperioden 1936-1939. Cohen setter Storbritannias handlinger i Midtøsten i lys av britiske interesser, og mener britenes handlinger hovedsakelig var drevet av landets egeninteresser.<sup>20</sup> Også Nicolas Bethell fra 1979 skriver om interessekonflikten mellom britene, araberne og jødene, hvor han fokuserer på politisk interesse- og maktkonflikt. Bethell beskriver konflikten uten å vurdere etikken eller motivasjonen bak handlingen. Han legger heller fokus på hva som skjer, hvem som gjør hva, uten å vektlegge hvorfor dette blir gjort, og på hvilket grunnlag.<sup>21</sup> I tillegg er det skrevet flere artikler som går i detalj på spesifikke aspekter ved mandatet. For eksempel har Mahmoud Yazbak sett på de økonomiske aspektene for at Araberoppøret 1936-1939 oppsto. Flere historikere som John Knight og Matthew Hughes har sett på politiet og militæret i Palestina, både før og under Araberoppøret. Knight og Hughes er uenige hvor Knight mener politiet ble gradvis mer voldelig, og påvirket av militæret. Hughes på sin side, mener politiet var voldelige under hele mandatperioden, og det ikke var kun under opprør at de brukte vold mot sivilbefolkningen.

Det jeg har funnet utover den eksisterende historikaturen er blant annet: Britiske myndigheter valgte å svare opprørene med vold, istedenfor dialog. Blant annet fikk militæret kontroll over området, opprettet militæret domstoler og nye lover hvor kollektiv straff, og tortur ble lovlige metoder for å slå ned opprøret. I tillegg ble det opprettet et militært samarbeid mellom jøder og det britiske militæret som ga sivile jøder våpen og militær opplæring, som ble brukt mot araberne. På grunn av dette opprøret ble det opprettet en konferanse mellom jødene, araberne og britene i februar 1939. Under konferansen skulle de forsøke å bli enige om en fremtidig politikk for området. Jødene og araberne ble ikke enige og Storbritannia ville ha lover som beskyttet britenes interesser i Palestina skrevet i en eventuell grunnlov, dersom det skulle

---

<sup>20</sup> Cohen, Michael J., *Britain's Hegemony in Palestine and the Middle East 1917-1956- Changing Strategic Imperatives*, (Oregon USA: Valentine Mitchell, 2017), 7-9.

<sup>21</sup> Bethell, Nicolas, *The Palestinian Triangle, The struggle between the British, the Jews and the Arabs 1935-48* (London: Andre Deutsch, 1979)

opprettet en selvstendig stat. I tillegg hadde britiske myndigheter erklært at britene selv sto frie til å bestemme den framtidige politikken på egenhånd om det ikke ble enighet under konferansen, noe det ikke ble. Dermed ble parlamentsmeldingen som ofte blir kalt MacDonal White Paper utgitt i mai 1939. MacDonal White Paper var kontroversiell fordi den framtidige politikken den britiske regjeringen la til rette for i parlamentsmeldingen endret seg fra politikken britene hadde ført tidligere. At britiske myndigheter bestemte seg for å begrense jødisk innvandring da jøder i Europa virkelig hadde behov for å flykte fra nazismens fremvekst har skapt reaksjoner både da parlamentsmeldingen ble utgitt, og i senere tid.

Arabernes selvstendighet og velferd i Palestina var ikke en britisk prioritet før etter Araberoppøret 1936-1939. Blant annet ved at arabernes ønsker om begrenset eller stanset innvandring ikke ble hørt før i 1939, og spesielt med tanke på Storbritannias behandling av den arabiske delen av befolkningen, under Araberoppøret da britiske myndigheter tydde til vold og tortur for å få kontroll på befolkningen. Storbritannias prioritering var heller aldri opprettelsen av et jødisk hjemland eller å gi befolkningen i Palestina en selvstendig stat.

Palestina var et viktig område for Storbritannia hvor britene utplasserte flyvåpenet og militæret, området fungerte som et forsvar og bindeledd for Suezkanalen og Egypt som var to viktige interesserpunkter for Storbritannia. Storbritannia lot være å finne en løsning fordi det ville bety at britenes nærvær i Palestina ikke lengre var nødvendig. Politikken i MacDonal White Paper skilte seg tydelig fra tidligere politikk i området fordi avtalen støttet opp om arabiske ønsker i mye større grad enn før, noe som gikk på bekostning av jødiske prioriteringer. Dette ble gjort fordi britene fikk mer innflytelse i Midtøsten av å støtte araberne enn jødene anno 1939, mens det før 1936 hadde gitt mest innflytelse å støtte jødene. Det er skrevet mye om konflikten mellom araberne og jødene i Palestina etter 1948 da Israel ble dannet. I denne oppgaven skal jeg forsøke å tilføre enda mer substans i den eksisterende historiografien vedrørende britenes mandat i Palestina i mellomkrigstiden. Om hvorvidt mandatet ble opprettholdt for å bevare britiske interesser i Midtøsten, ikke for å støtte eller fullføre bestemmelsene i mandatet. At Palestina ble en del av britenes stormaktsspill, noe som gikk og fremdeles går på bekostning av befolkningen som bodde og bor i området den dag i dag.



## 1.4 Primærkilder

Det er få historikere som har skrevet om Londonkonferansen og MacDonald White Paper i detalj. Spesielt få har gått gjennom hendelsene, og sett på hvorfor britene valgte å handle som de gjorde. Dette har gjort søket etter litteratur, til tider utfordrerne. Det som har veid opp mot mangelen av sekundærlitteratur er den store mengden primærlitteratur som finnes om temaet, som spesielt vedrørende White Paper fra 1939, og Londonkonferansen har vist seg å være nyttig. Primærkildene som danner grunnlaget for oppgaven er hentet fra The National Archives i Kew (TNA), London, det offisielle statsarkivet i London. De fleste primærkildene er hentet fra *Colonial Office*, og *Commonwealth Offices* (CO). Særlig serienummer CO 733 som inneholder original korrespondanse om og med Palestina mellom 1919 og 1965. Cabinet Office (CAB) har også vært viktig, for å se på regjeringsmøter i House of Commons og House of Lords. I tillegg har jeg hentet noe fra *Foreign Office* (FO), men fordi mandatet i Palestina ble styrt av Colonial Office, er de viktigste kildene fra CO ikke fra FO.

De fleste kildene fra TNA er primærkilder, altså de originale dokumentene som ble sendt til og fra den britiske regjeringen. Selv om dette er rimelig sikre kilder, er det viktig å være klar over at det kan være menneskelige feil i kildene, som skrivefeil eller feil info. Alle trykte kilder er også skrevet av en grunn, og har en hensikt bak seg, som det er viktig å være klar over, når kilden skal tolkes. Men ved å bruke primærkilder unngår man andre tolkninger. Ved å hovedsakelig bruke regjeringsdokumenter er det lettere å vite bakgrunnen for at primærkilden er dannet, og sannsynligheten for at det er forfalskede dokumenter i samlingen er mindre, da de fleste dokumentene refererte til tidligere dokumenter og lignende.



## 2. Et land uten folk, som ventet på et folk uten land<sup>22</sup>

### 2.1 Tiden før mandatet

Blant historikerne er det uenigheter om hvordan Palestina var før det britiske mandatet ble opprettet. Palestina strekker seg fra Akababukten i syd, til grensen til Libanon og Syria i Nord. På øst grenser de til Jordanelven, og i vest Middelhavet. Området har stadig skiftet landegrenser gjennom årene og var lenge ikke et definert land, men et uspesifisert område. Siden 1500 tallet ble området kalt Palestina og var underlagt det Osmanske riket fram til 1918.<sup>23</sup> Under første verdenskrig var det Osmanske riket i allianse med Tyskland og Østerrike-Ungarn, som til slutt tapte krigen. Da krigen var over ble det holdt fredsforhandlinger i Versailles som skulle bli avgjørende for hva som skulle skje med det tyrkiske riket etter tapet. Der ble det bestemt at det Osmanske riket måtte oppgi flere landområder. Et av områdene var Palestina.

### 2.2 Demografisk bilde av Palestina i tiden før Mandatet

Palestina er et område som i flere tusen år ble splittet og delt på ulike måter. Dette gjorde at området besto av et lappeteppes av ulike folkeslag, med ulik kultur og religion. Hovedsakelig var området befolket av arabiske muslimer. Området hadde også en andel kristne og jødiske minoriteter.<sup>24</sup> I 1881 bodde det rundt 450 000 arabere i Palestina, hvor 10% av disse var kristne, resten muslimer. Samtidig bodde 25 000 jøder i området.<sup>25</sup> Selv om området besto av ulike religioner, og kulturer var det få konflikter i området. I alle fall i forhold til det som oppsto etter mandatets opprettelse.<sup>26</sup>

### 2.3 Hvorfor et britisk mandat i Palestina?

Fredskonferansene i Versailles var avgjørende for mange politiske hendelser i mellomkrigstiden. For eksempel ble Folkeforbundet dannet under denne konferansen i 1919. Folkeforbundet skulle være et internasjonalt organ som skulle fungere overordnet statene, for

---

<sup>22</sup> Morris, 1948, 15. (Jødisk slagord)

<sup>23</sup> Frasier, T.G, *The Arab-Israeli Conflict*, (New York: Palgrave MacMillian, 2008), 3.

<sup>24</sup> Heiduc- Dale, Noah, *Arab Christians in British Mandate Palestine: Communalism and Nationalism, 1914-1948* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2013), 21-23.

<sup>25</sup> Morris, Benny, *1948 Den første arabisk-israelske krigen* (Oslo: Dreyers forlag, 2014), 14.

<sup>26</sup> Heiduc- Dale, *Arab Christians in British Mandate Palestine*, 21-23.

å avverge krig i fremtiden. Dette skulle gjøres ved å møtes til diskusjoner, ta opp problemer til et internasjonalt råd, som skulle komme fram til en samlet og endelig løsning. Om nødvendig kunne Folkeforbundet komme med økonomiske og militære sanksjoner.<sup>27</sup> Under fredsforhandlingene etter første verdenskrig ble det bestemt at Folkeforbundet avgjorde hva som skulle skje med områdene tidligere styrt av det Osmanske riket.

Mange av områdene som hadde blitt styrt av det Osmanske riket, hadde ikke vært selvstendige på flere hundre år. Folkeforbundet var derfor usikker på om områdene var i stand til å styre en moderne stat på egenhånd. Dermed ble mandatsystemet brukt, hvor en av Europas stormakter skulle styre området. Det skulle være midlertidig, fram til befolkningen i området var i stand til å styre selv. Storbritannia fikk mandat over to områder. Det ene området var Mesopotamia, som er nåtidens Irak, det andre var Palestina.<sup>28</sup>

Storbritannia fikk mandat over områdene fordi britene okkuperte områdene under første verdenskrig og hadde bevart kontrollen gjennom en fransk-britisk militær administrasjon kalt Occupied Enemy Territory Administration (OETA).<sup>29</sup> Både Irak og Palestina var strategisk viktige områder for dem. Storbritannia hadde mange interesseområder i Afrika, blant annet Egypt og Suezkanalen. At Storbritannia fikk myndighet over områder i Midtøsten ville gi britene bedre kontroll og beskyttelse av sine etablerte interesseområder i Afrika. Palestina var også et praktisk stoppested på vei til India, og hadde en havn hvor den britiske marinen kunne være stasjoner. Da det ble funnet olje i Palestina, rundt samme tid som britiske marineskip gikk over til å bruke oljebasert drivstoff, fikk området også en strategisk viktighet i seg selv.<sup>30</sup> Dette var høyst sannsynlig britenes motivasjon for å forsøke å få mandatet.

Det var ikke åpenbart at Storbritannia skulle få kontroll over Irak og Palestina. Historikeren Steve Wagner mente at det britiske militæret, som holdt kontroll i området før mandatet ble opprettet, skjulte arabere som ønsket selvstendighet i Palestina, for å vise den internasjonale verden at område ikke ønsket eller var klar for selvstendighet. Dette skal blant annet ha skjedd da en amerikansk delegasjon dro ned til Midtøsten på vegne av Folkeforbundet i 1919 for å undersøke hva befolkningen i Palestina ønsket. Det britiske militæret la isteden fram de

---

<sup>27</sup> Folkeforbundets sekretariat, *Folkeforbundet: Mål og Organisasjon* (Oslo: Norsk akademisk Folkeforbundsgruppe, 1931), 14-15.

<sup>28</sup> Gorny, Yosef, *Zionism and The Arabs 1882-1948, A Study of Ideology* (Oxford: Clarendon Press, 1987), 81-82.

<sup>29</sup> Wagner, Steven. *Intelligence and the origins of the British Middle East*, (The Journal of Imperial and Commonwealth History, 2015), 721.

<sup>30</sup> Strawson, John. *Partitioning Palestine: Legal Fundamentalism in Palestine-Israeli conflict* (London: Pluto press, 2010), 9.

interne problemene mellom araberne. Blant annet var maktkamper mellom ulike klaner og familier en utfordring som ødela for selvstendighetsbevegelsen.<sup>31</sup> Dette førte til at den amerikanske delegasjonen konkluderte med at området ikke var samlet nok til å styre selv, og støttet dermed et britisk mandat i Palestina. Med tanke på at Storbritannia etter første verdenskrig allerede hadde opparbeidet midlertidig kontroll over området, sammen med ønsket om å beholde kontrollen i området er det ikke usannsynlig å anta at Storbritannia fremhevet splittelsen innad i befolkningen, og skjulte deler av befolkningen som ønsket selvstendighet, for å få mandatet i Palestina.

## 2.4 Motstridene avtaler fra første verdenskrig

En annen faktor som viser britenes ønske for å ha kontroll i Palestina, som samtidig skapte store problemer for Storbritannia under mandatperioden var flere motstridende avtaler fra første verdenskrig. Tre avtaler som britiske myndigheter inngikk, lovet områder i Midtøsten til tre ulike parter.<sup>32</sup> I håp om å få arabere til å gjøre opprør mot de tyrkiske lederne, lovet Storbritannia araberne selvstendighet i Midtøsten gjennom Hussein-McMahon korrespondansen var mellom 1915 og 1916.<sup>33</sup> Denne avtalen skapte konflikt mellom Storbritannia og de palestinske araberne under mandatperioden, fordi de palestinske araberne mente Palestina var en del av det lovet området, noe Storbritannia ikke ville anerkjenne. Korrespondansen mellom Hussein Ibn Ali som var Sharif av Mekka, og den britiske høykommissjonæren i Egypt, Henry McMahon. De ble aldri enige om en endelig områdeinndeling, og avtalen ble aldri offentlig anerkjent.

I 1916 lagde Storbritannia en hemmelig avtale med Frankrike hvor de to stormaktene delte områdene i Midtøsten mellom seg i Sykes-Picot avtalen. Den ble ikke offentliggjort før i 1917, og skapte enorme reaksjoner fra araberne i Midtøsten, og jødene rundt om i verden. Så i 1917 publiserte Storbritannia Balfourekklæringen som sa at Storbritannia ville støtte jødernes ønske om et jødisk hjemland i Palestina. Historiker David Reynolds mener dette ble gjort i et forsøk på å få jødene i Russland til å fortsette å kjempe mot Tyskland, selv om det var revolusjon innad i landet, som etterhvert fikk Russland til å trekke seg fra krigen. I fredstid anerkjente ikke Storbritannia hverken Hussein-McMahon korrespondansen eller Sykes-Picot avtalen, og

---

<sup>31</sup> Ibid: 730

<sup>32</sup> Reynolds, David, *Britannia overruled- British Policy and World Power in the 20th century*, 97.

<sup>33</sup> Ibid: 98

ingen av dem ble gjennomført. De etablerte heller ikke et jødisk hjemland slik de støttet i Balfourerklæringen, selv om denne avtalen ble en viktig del av det britiske mandatet i Palestina. Det er derfor trolig at avtalene ble inngått taktisk under første verdenskrig, og dette skapte utfordringer for Storbritannia i mellomkrigstiden.

## 2.5 Mandatet i Irak i forhold til Palestina.

Selv om Storbritannia fikk mandat over Irak og Palestina, to områder som lå geografisk nært hverandre ble reglene for mandatene ulike. Begge områdene skulle ha fullstendig frihet og like juridiske rettigheter for alle i befolkningen. Storbritannia skulle også forhindre at områdene ble okkupert, og skulle ha ansvar for diplomatiske og utenlandske forbindelser.<sup>34</sup>

I mandatet om Irak sto det at de skulle få en grunnlov innen senest tre år, som skulle overta den gamle osmanske loven. Det skulle også opprettes en regjering som skulle styre i samråd med britiske myndigheter.<sup>35</sup> I Palestina skulle britiske myndigheter administrere området. Wagner mener dette trolig er som følge av at britiske myndigheters politikk over Palestina ikke var lik jødenes og arabernes ideer. Han mente dette gjorde samarbeidet mellom britene og befolkningen i Palestina utfordrende. Wagner påpeker også at opprøret i 1920 fikk britiske myndigheter til å iverksette direkte kontroll i Palestina.<sup>36</sup> I tillegg til at Storbritannia skulle styre uten befolkningens deltakelse i Palestina, valgte Folkeforbundet å legge til;

*High contracting Parties further agreed that the Mandatory should be responsible for putting into effect the declaration originally made on November 2, 1917 by the government of His Britannic Majesty, and adopted by the other Allied Powers, in favour of the establishment in Palestine of a National Home for the Jewish people<sup>37</sup>*

Ved å vedta dette måtte Storbritannia legge til rette for at befolkningen, som allerede bodde i Palestina skulle få en selvstendig nasjon, samtidig som britiske myndigheter var forpliktet til å gi jødene et nasjonalt hjemland i samme område. Dette skulle gjøres uten å gå på bekostning av noens religiøse, rettslige eller humanitære rettigheter.<sup>38</sup>

---

<sup>34</sup>Fra Mr. Balfour til The generalsekretariatet av Folkeforbundet, Utkast av mandatet, datert 7. desember 1920, boks FO 141/439, fil 2, National Archives in London

<sup>35</sup> Ibid: 4

<sup>36</sup> Wagner, Intelligence, 730.

<sup>37</sup> Utkast av mandatet av Mr. Balfour: 4

<sup>38</sup> Ibid: 4

## 2.6 Tilbakevendelsen

For å forstå hvorfor Folkeforbundet kunne vedta at jødene skulle få et jødisk hjem i Palestina må man gå tilbake til slutten av 1800 tallet. Sionistbevegelsen er et begrep laget av Nathan Birnbaum for å definere en nasjonalisme i det jødiske miljøet i verden.<sup>39</sup> Ifølge jødisk tro ble jødene forvist ut fra sitt hellige hjemland for tusener av år siden. Det hellige hjemlandet var omtrent der Palestina lå og en profeti sa at jødene en dag ville bli frelst og skulle få vende hjem. På slutten av 1800 tallet var det flere i det jødiske samfunnet i verden, ledet av Theodor Herzl, som mente at jødene ikke kunne vente på at profetien skulle gå i oppfyllelse. Isteden måtte jødene selv ta initiativ for at profetien skulle oppfylles. Sionismen ble derfor gjort til en politisk bevegelse, inspirert av nasjonalismens fremvekst i Europa. I boken “Der Judenstaat” som Herzl ga ut i 1896, la han grunnlaget for politisk sionisme. Han mente jødenes ønske om et hjemland ikke var basert på religion, selv om grunnlaget for bevegelsen var grunnet i en religiøs profeti. Det var isteden grunnet i nasjonalisme. For å fremme sin sak om et jødisk hjemland mente Herzl det var viktig å fremme det som et problem som måtte tas opp i en internasjonal sammenheng.<sup>40</sup> Folkeforbundets opprinnelse noen tiår senere passer derfor godt til det Herzl prøvde å oppnå

I starten av sionismens fremvekst var det ikke definert hvor det jødiske hjemlandet skulle være. Palestina ble etterhvert valgt fordi flere jøder, blant annet Herzl, mente det ville være lettere å få internasjonal støtte til et jødisk hjemland om det ble begrunnet som en tilbakevending til jødenes hellige land, istedenfor et tilfeldig sted på kloden.<sup>41</sup>

Et av sionismens første politiske seiere kom 2. november 1917 da den britiske regjeringen ga ut Balfourerklæringen. Balfourerklæringen var et brev skrevet av Arthur Balfour til sionistlederen i England i 1917.<sup>42</sup> Brevet er en erklæring om støtte fra det britiske parlamentet i ønsket om et jødisk hjemland. Og at hjemlandet skulle plasseres i Palestina, uten at det skulle gå utover politiske og religiøse rettigheter av andre som ikke var jøder, som også oppholdt seg i området. Brevet ble godtatt av den britiske regjeringen og ble senere også anerkjent av andre land i Folkeforbundet. Det er denne avtalen som ble brukt som grunnlag

---

<sup>39</sup> Bregman, Ahron, *A History of Israel* (London: Palgrave Macmillan, 2002), 1.

<sup>40</sup> Ibid: 1

<sup>41</sup> Ibid:2

<sup>42</sup> Gelvin, James I, *The Israel- Palestine Conflict- One Hundred Years of War* (New York: Cambridge University Press, 2005), 82.

og begrunnelse for å legge inn klausulen om å skape et jødisk hjemland i Palestina når mandatet ble opprettet noen år senere.

Da mandatet ble opprettet ble det også skrevet at Folkeforbundet anerkjente den historiske forbindelsen mellom det jødiske folks forbindelser til Palestina, og det derfor skulle plasseres et jødisk hjem i Palestina.<sup>43</sup> Balfourdeklarasjonen nevnte derimot ikke at jødene hadde historiske forbindelser til Palestina eller at det legitimerte opprettelsen av et jødisk hjemland der. Siden sionismens opprettelse på slutten av 1800 tallet hadde jødene på kort tid omgjort jødernes ønske om et hjemland til et internasjonalt spørsmål. Det resulterte i internasjonal anerkjennelse og støtte fra Folkeforbundet og deres medlemmer, som førte til opprettelsen av Israel i 1948.<sup>44</sup>

## 2.7 Araberne i Palestina

Yitzhak Epstein, en jødisk pedagog i Palestina, sa at jødene som kom til Palestina hadde glemt en vesentlig ting. I landet jødene ønsket bodde det allerede en nasjon som hadde befolket det i århundrer, og de hadde ikke planer om å dra.<sup>45</sup> For som tidligere nevnt var det en stor andel araberne som bodde i Palestina da mandatet ble opprettet. Epstein omtaler disse araberne som et samlet folk, men det er uenighet blant historikere om hvorvidt de var et samlet folk eller ei. Benny Morris mener for eksempel at nasjonalisme var et fremmed begrep i Palestina på slutten av 1800 tallet fordi araberne i Palestina hovedsakelig besto av analfabetiske bønder, uten et begrep om hva nasjonalisme var.<sup>46</sup> Historiker Ilan Pappé på en annen side mener begrepet om nasjonalisme kom til Palestina på midten av 1800 tallet, og at det, på tross av mange analfabeter, var en politisk elite som ble inspirert av Europas nasjonalisme.<sup>47</sup> Det riktige bildet er høyst sannsynlig en kombinasjon av Pappé og Morris sine meninger. Nasjonalisme var nok ikke et helt fremmed begrep for enkelte personer i Palestina, men det store flertallet av Palestinas befolkning hadde ikke et begrep om hva nasjonalisme var. Befolkningen i Palestina hadde høyst sannsynlig, ikke et begrep om at nasjonalisme kunne være grunnlaget for å danne en selvstendig stat før mandatet ble opprettet. Befolkningen i Palestina besto hovedsakelig av klaner som ble opprettholdt av

---

<sup>43</sup> Strawson, John, *Partitioning Palestine: Legal Fundamentalism in the Palestinian-Israeli Conflict* (London: Pluto Press, 2010), 46.

<sup>44</sup> Ibid: 46

<sup>45</sup> Morris, 1948, 21.

<sup>46</sup> Ibid: 18

<sup>47</sup> Pappé, Ilan, *Ti myter om Israel* (Riga: Solum forlag, 2018), 24.



ulike familieforhold, og vennskap. De hadde ikke fokus på at alle kunne bli en del av en felles nasjon. Arabernes kultur hvor de verdsatte familiebånd og klanen over ideen om en selvstendig stat ble etterhvert en av grunnene til at de ikke klarte å stå samlet internasjonalt, hvor araberne mistet mye politisk og militær styrke, ved å ha interne krangler på grunn av klaner og familiebånd.<sup>48</sup>

I mandatet var det skrevet mye vedrørende det jødiske folk. Det arabiske folk på sin side ble aldri beskrevet på samme måte. I alle beskrivelser av araberne som allerede bodde i Palestina ble befolkningen beskrevet som 'allerede eksisterende Ikke-jøder i området', 'beboer' eller 'innbygger'.<sup>49</sup> Det jødiske folks rettigheter var beskrevet, men det arabiske folks rettigheter ble ikke nevnt. Det er kun nevnt individets rett til frihet, uten diskriminering uansett religion, politisk ståsted og kultur. Det eneste punktet i mandatet som hintet om et samlet arabisk folk var i artikkel 22 som sa at Palestina skulle ha 3 offisielle språk; engelsk, hebraisk og arabisk.<sup>50</sup> Hvorfor Storbritannia unnlater å definere araberne som et samlet folk er usikkert. En mulig forklaring kan være at det var lettere å legitimere at jødene skulle få et nasjonalt hjemland i et område som ikke allerede var bebodd av et annet folkeslag. Å si det var mennesker i området som bodde der fra før, som ville bli beskyttet i den jødiske nasjonen ble kanskje sett på som mer legitimt enn at det jødiske folk skulle få et hjemland i et område hvor det arabiske folk hadde bodd i generasjoner.

Araberne var mer samlet enn det Storbritannia tok høyde for da mandatet ble opprettet. I 1918 ble Moslem Christian Societies (MCS) dannet, som senere ble til organisasjoner som Palestine Arab Congress (PAC) og The Executive Committee of the Palestine Arab Congress (ECPAC). Disse organisasjonene prøvde å påvirke britisk politikk i Palestina.<sup>51</sup> De jobbet for selvstendighet, og var imot Balfouerklæringen og jødisk innvandring. Ideen om en panarabisk stat var det de politiske gruppene i Palestina jobbet for først og fremst. Den panarabiske bevegelsen er ideen om at alle arabere burde være samlet i et rike. De palestinske araberne ville derfor først og fremst være en del av en større arabisk nasjon. Da Midtøsten ble delt i ulike stater, sluttet araberne i Palestina med å jobbe for en panarabisk løsning, og gikk over til å jobbe for en selvstendig palestinsk stat.<sup>52</sup>

---

<sup>48</sup> Anderson, Charles "The British Mandate and the crisis of Palestinian landlessness, 1929-1936" *Middle Eastern Studies*, 54 (2017)

<sup>49</sup> Utkast av mandatet av Mr. Balfour: 6

<sup>50</sup> Strawson, Partitioning Palestine, 49.

<sup>51</sup> Wagner, Intelligence, 724.

<sup>52</sup> Morris, 1948, 21.

Det var altså tendenser til et samlet politisk nettverk i Palestina, som forsøkte å påvirke britenes politikk, tidlig i mandatperioden. Det virket allikevel som at det arabiske politiske systemet ikke fungerte like godt som jødernes politiske nettverk som var spredt omkring i verden. Jødiske nettverk befant seg for eksempel i USA og i England, som ga dem mer politisk innflytelse enn araberne som kun befant seg i Midtøsten. Jødene hadde derfor et politisk fortrinn, som gjorde det lettere for dem å bli hørt av stormaktene, enn det var for araberne. Et annet problem som gjorde arabernes politiske påvirkning mer utfordrende for seg selv, i motsetning til jødene, var deres interne konflikter. De palestinske araberne var mer knyttet til familie og klaner, enn de var til en felles kamp for en selvstendig stat. Dette gjorde at maktkonflikter mellom dem ofte ødela for politisk samarbeid.<sup>53</sup> Jødene på den annen side sto samlet i kampen om en selvstendig stat, selv om de ikke var enige i alt.

## 2.8 Mandatet i drift, teori vs. praksis

Storbritannia publiserte tre parlamentsmeldinger under mandatperioden, som skulle forme britisk politikk i Palestina. Disse ble publisert i 1922, 1930 og 1939. Parlamentsmeldingen, på engelsk kalt White Paper fra 1922, ble publisert etter arabiske opprør i 1920 og 1921. Parlamentsmeldingen understreket at jødene kom til Palestina av rett, ikke i nåde, men bestemte at områdets økonomiske kapasitet til å motta innvandrere skulle sette begrensning på hvor mange som fikk adgang inn i området.<sup>54</sup> Det skulle også bli satt opp et lovgivende råd bestående av arabere og jøder, men på grunn av uenigheter i hvor mange mandater hver folkegruppe skulle få valgte araberne å boikotte valget, og rådet kunne ikke samles. I stedet ble et rådgivende råd satt opp, med medlemmer valgt av høykommisjonæren.<sup>55</sup>

I 1929 oppsto det nye opprør igjen som ledet til publiseringen av Passfield White Paper i 1930. Denne parlamentsmeldingen er den eneste av de tre som ble diskutert, men aldri gjennomført. I Passfield White Paper foreslo regjeringen å stoppe fremtidig kjøp og salg av arabiske landområder, og sette sterke restriksjoner på jødisk innvandring.<sup>56</sup> Dette ble aldri gjennomført på grunn av sterke politiske reaksjoner fra jøder i Palestina, Storbritannia og

---

<sup>53</sup> Morris, 1948, 27.

<sup>54</sup> Reich, An Historical Encyclopedia, 582.

<sup>55</sup> Cohen, Michael J. *Britain's Hegemony in Palestine and the Middle East 1917-56- Changing Strategic Imperatives* (London: Vallentine Mitchell, 2017), 87.

<sup>56</sup> Ibid: 91

USA, som førte til at den britiske regjeringen annullerte bestemmelsene i Passfield White Paper og beholdt politikken som var beskrevet i parlamentmeldingen fra 1922.<sup>57</sup>

Det kan diskuteres hvorvidt Palestina fungerte som en koloni eller som et mandat. En koloni blir ofte okkupert med makt, hvor landet som okkuperer tar direkte kontroll over området, og fratrar befolkningen i område retten til å styre selv.<sup>58</sup> Britiske myndigheter styrte i stor grad alle delene av Palestina, både økonomisk, politisk og militært. En målsetting i et mandat var å utvikle området, til det kunne styre selv. Noe britiske myndigheter aldri gjennomførte i Palestina. Mandatet i Palestina ble også styrt via Colonial Office, ikke Foreign Office. Noe som indikerer at britiske myndigheter styrte Palestina som en koloni mer enn et mandatområde. Den største indikasjonen på at Palestina var et mandat ikke en koloni, var Storbritannias rapportering av alle politiske endringer og foretak angående Palestina, til Folkeforbundet. Noe som ikke hadde vært nødvendig i en koloni.

Reglene for hvordan mandatet i Palestina skulle fungere var noen ganger formulert uklart. Blant annet var det ikke spesifisert tidsfrister til når kommisjoner skulle opprettes, eller hvordan problemer skulle løses. For eksempel sto det i artikkel 6 at Storbritannia skulle legge til rette for at jødisk innvandring kunne skje under egnede forhold. Det ble aldri beskrevet hvordan Storbritannia skulle tilrettelegge hvor mange jøder som skulle få komme inn i landet, eller hva som ble betegnet som egnede forhold. Det mest diffuse i mandatets regler var betegnelsen om et jødisk hjemland. Hva et jødisk hjemland innebar, og hva det skulle være, ble aldri spesifisert eller bestemt. Storbritannia skulle dermed tilrettelegge for jødisk innvandring uten at de visste hva de skulle tilrettelegge for. Et jødisk hjemland i Palestina kunne bety hele området, eller en stor eller liten del. Dette skapte forvirring og frustrasjon under mandatperioden. Uten klare rammer over hva det jødiske hjemlandet skulle være, var det alltid usikkerhet og frykt blant jødene og araberne. Det kunne også føre til at begge sidene håpet om mer enn Storbritannia muligens var villige til å innfri. Disse diffuse formuleringene kan ha blitt gjort ved en tilfeldighet ved at Storbritannia mente det ikke var behov for konkrete regler før de så hvordan mandatet utviklet seg. Det er også en mulighet for at det ble gjort med vilje, ved at diffuse formuleringer ga britiske myndigheter muligheten til å innføre politikken som passet dem selv. Uansett skapte dette problemer for Storbritannia under hele mandatperioden, da flere tolkninger og ideer var legitime i henhold til mandatet.

---

<sup>57</sup> Reich, An Historical Encyclopedia, 582

<sup>58</sup> Fagelund Knudsen, Olav, «koloni», I *Store Norske Leksikon*, sist oppdatert: 01.10. 2018, <https://snl.no/koloni>



### 3. Araberoppøret 1936-1939

Det hadde oppstått arabiske opptøyer i forkant av Araberoppøret 1936-1939, blant annet i 1920, 1921 og 1929. Alle de tidligere opprørene ble stoppet innen rimelig kort tid. Dette var det første arabiske oppøret som britiske myndigheter hadde store problemer med å slå ned. Oppøret startet våren 1936, og ble nesten slått ned i slutten av 1936. Det fortsatte imidlertid sporadiske opprør fram til opptøyene virkelig blusset opp igjen høsten 1937. Britiske myndigheter fikk slått ned oppøret i byene, noe som ga britene muligheten til å starte med sivilt styre istedenfor militært, som hadde blitt totalinnført under oppøret. Opptøyene fortsatte allikevel på landsbygda, og roet seg ikke før i midten av 1939 av ukjente årsaker. Konsekvensene av oppøret ble at maktbalansen mellom jødene, britene og araberne ble endret, noe som resulterte i Londonkonferansen, og til slutt White Paper av 1939. For å forstå hvordan maktbalansen endret seg skal jeg undersøke faktorene som startet oppøret, britenes forsøk på å slå oppøret ned, og enkelte hendelser under oppøret som fikk følger etter oppøret. Det er også viktig å understreke at dette ikke var et arabisk angrep mot jødene, selv om jødene også ble angrepet under oppøret. Dette var et arabisk opprør mot britiske myndigheter og det britiske mandatet i Palestina, som fikk store følger for britiske myndigheters forhold til araberne i Palestina og Midtøsten.

#### 3.1 Årsak til oppøret

Oppøret oppsto på grunn av kortsiktige, og langsiktige faktorer. En kortsiktig faktor var at britiske myndigheter drepte Izzad al-Din al-Qassam, under en demonstrasjon i november 1935.<sup>59</sup> Al-Qassam var en veldig populær arabisk aktivist, som hadde fått mange tilhengere i Palestina. Som hevn for drapet, tok tilhengerne hans livet av to jøder. Dette resulterte i en motaksjon av den jødiske terrorgruppen Irgun som tok hevn ved å drepe to arabere. Dette regnes som den utløsende faktoren, som førte til at konflikten eskalerte til et opprør.<sup>60</sup> Det var i tillegg flere årsaker som i lengre tid hadde skapt misnøye i befolkningen, som gjorde at oppøret ikke ble slått lett ned da det først hadde startet.

##### 3.1.1 Innvandring

Som tidligere nevnt var innvandring et viktig politisk punkt for både jøder og arabere. Flere opprør hadde oppstått på grunn av arabisk misnøye som følge av den store jødiske

---

<sup>59</sup> Anderson, *The British Mandate*, 197.

<sup>60</sup> Yazbak, Mahmoud, «From poverty to revolt: economic factors in the outbreak of the 1936 rebellion in Palestine» *Middle Eastern Studies*, 36,(2006), 109.

innvandringen. Peel Kommissjonen, som nevnes senere i kapittelet, konkluderte med at hovedgrunnen til Araberoppøret, var arabernes frykt for at jødene skulle dominere Palestina, som også hadde vært grunnen til de tidligere opprørene. Hovedgrunnen for dette var frykten for videre innvandring av jøder, til araberne en dag ble minoriteten i Palestina. Etter at Adolf Hitler kom til makten i Tyskland, og antisemittisk politikk ble innført i landet, økte uroen i Europa. Dette gjorde at flere jøder enn noensinne flyktet til Palestina i 1930-årene, noe som ble en avgjørende faktor for at det arabiske oppøret startet.

### **3.1.2 Økonomiske faktorer**

En annen langsiktig faktor er det økonomiske perspektivet. Bønder utgjorde mer enn to tredjedeler av Palestinas arabiske befolkning. Det Osmanske riket hadde hatt høy skattlegging på jordeiere. For å unngå å betale mye penger valgte flere bønder å registrere landområdene sine i en annens navn, ofte en rik handelsmann.<sup>61</sup> Dette var en avtale som ga fordeler for både bøndene og handelsmannen. Bøndene slapp å betale skatt, og kunne fortsette å bo på gården. Kjøpmannen fikk litt betaling fra bøndene, større landområder, og samtidig noen til å arbeide på områdene de eide. Dette endret seg når mandatet ble innført. Jødene trengte landområder å bosette seg på, og plutselig ble landområdene som juridisk sett hadde blitt overført til handelsmenn, mye verdt. Før kunne bøndene ha uår, og dårlig avlinger, uten å måtte bekymre seg for å miste gården. Fordi det ikke ville lønne seg for landeieren å selge eiendommen til andre. Men da ødene ønsket å kjøpe land, sto bøndene i fare for å miste hjemmene sine dersom avlingene slo feil. Det at jødene ønsket å kjøpe land, noe som resulterte i at arabere mistet familiegårdene kan ha vært medvirkende i å skape splid mellom jødene og araberne, og gjort at andre arabere i området, ikke var imøtekommende til de nye bosetterne, eller så ville ikke de nye bosetterne ha noe med araberne å gjøre. Uansett ble spliden mellom araberne og jødenes syn på kjøp av landområder en konflikt som ble sterkere ved tiden.

Etter første verdenskrig var Palestina, spesielt befolkningen på landsbygda preget av fattigdom etter uår og krigføring.<sup>62</sup> Rett etter krigen var det et fall i priser på landbruksvarer, samtidig som produksjonskostnadene økte. Det førte til at avkastningen i landbruket ikke var nok til å dekke levekostnadene for mange av bøndene. Det var ingen britiske støtteordninger for bøndene. Britene ville helst bruke minst mulig penger på å holde orden i koloniene, og mandatene. I tillegg var britenes prioritering på sikkerhet og generell administrasjon ikke levestandarden til sivilbefolkningen. På 1920 og 1930 tallet brukte britiske myndigheter kun

---

<sup>61</sup> Ibid, 95.

<sup>62</sup> ibid: 94

12% av deres utgifter i Palestina på offentlig arbeid og sosial velferd. I motsetning ble det brukt 60% på administrasjon og sikkerhet.<sup>63</sup> Noe som kan ha ført til at sivilbefolkningen følte seg nedprioritert, og kan dermed ha vært med i å fremme opprøret blant befolkningen.

På grunn av bøndenes økonomiske problemer var det mange som tok opp lån. Problemet med lånene, var at bøndene sjeldent klarte å betale tilbake det de skyldte, slik at gjelden stadig økte. Og med naturkatastrofer og dårlig vær gjennom 1920 og 1930 tallet ble det flere år med dårlig innhøsting.<sup>64</sup> Storbritannia fjernet heller ikke den osmanske skatteleggingen av bøndene, men videreførte samme system. Men skatten var basert på landområdenes beregnede utbytte, istedenfor bøndenes nettoinntekt. Skatteleggingen beregnet derfor at bøndene tjente mye mer enn de i realiteten gjorde på grunn av uår og økte produksjonskostnader. I tillegg innførte Storbritannia nye skatter, for eksempel «al-aghnam» som var skatt på alle dyr over et år, som ikke ble brukt til produksjon, og en skatt som het «weko» som var en form for eiendomsskatt.<sup>65</sup>

I 1925 var det uro på grunn av den høye skatteleggingen. På grunn av dette nedjusterte mandatet skattene litt. Men det var ikke nok til å hjelpe bøndene som allerede hadde stor gjeld. Mange bønder klarte etterhvert ikke å betale skatt i det hele tatt, som førte til at en i familien, som oftest mannen, havnet i fengsel. I Haifadistriktet ble det for eksempel beregnet at 64% av alle gårdsbruk i området, hadde hatt minst ett familiemedlem i fengsel på grunn av gjeld i 1930.<sup>66</sup> Noe som igjen ville ramme familiene økonomisk, da de fikk en mindre person som kunne arbeide eller tjene penger.

Resultatet ble at bøndene ikke klarte å betale hverken skatt eller gjeld. På grunn av økende interesse i å kjøpe opp land, mistet mange gårdene sine fordi landeieren solgte den til jøder. Dette skapte en enorm strøm av arabiske bønder som flyttet inn til byene på leting etter arbeid.<sup>67</sup> De hadde stor gjeld, hadde mistet gården, og heller ikke i byen var det støtteordninger som kunne hjelpe dem. Noe som skapte sterk misnøye og frustrasjon blant de arabiske bøndene.

---

<sup>63</sup> Ibid: 95

<sup>64</sup> Ibid: 96

<sup>65</sup> Ibid: 97

<sup>66</sup> Ibid: 99

<sup>67</sup> Ibid: 109

### 3.1.3 Politiske faktorer

Ikke bare slet den arabiske befolkningen økonomisk, de slet også politisk. Som tidligere nevnt var den ingen sosiale støtteordninger for dem, og britene var lite interessert i å investere mer enn nødvendig i området. Selv under diskusjoner i kabinettet i London vedrørende Araberoppøret, var den britiske regjeringen motvillige til å sende tropper ned til Palestina for å slå ned oppøret. Fordi det ville bety at Storbritannia måtte bruke sine egne økonomiske midler på et annet område enn Storbritannia.

Etter drapet på distrikts kommisjonær i Galileedistriktet, Lewis Yelland i 1937 ble The Arab High Committee oppløst av Storbritannia. Dette var hovedstalsrøret for den palestinske nasjonalbevegelsen, og en av de største politiske aktørene araberne hadde.<sup>68</sup> En ting var at deler av det arabiske folket slet med å bli hørt politisk i Palestina. En annen faktor, var problemene de hadde med å bli hørt i Storbritannia. Malcolm MacDonald sa en gang:

*One of my problems was that there were about 30 Jews in the House of Commons almost all of them Zionist, and there were other non-Jewish members who were influenced by having a big Jewish vote in their constituencies. But there wasn't a single Arab member or any significant number of Arab voters in Britain, just a handful of members who supported the Arab cause*<sup>69</sup>

Dette sitatet oppsummerer den politiske situasjonen for araberne. Den jødiske siden hadde representanter i den britiske regjeringen, og ellers i vesten. De arabiske palestinerne hadde ingen utenfor Midtøsten. De få støttespillerne den arabiske siden hadde utenfor Midtøsten, var ikke arabere selv. Dette kan ha gjort det lettere for jødene, å få sine meninger hørt enn det var for araberne. I alle fall kan det ha virket slik utad. Noe som kan ha ført til økt frustrasjon.

## 3.2 Første fase av oppøret

Det store oppøret startet april 1936 med en generalstreik, sivil ulydighet og uro.

Araberoppøret deles i to faser. Den første fasen er fra mai 1936 til oktober 1936, og kjennetegnes ved at arabiske ledere oppfordret til streik og vedtok på en konferanse de ikke ville betale skatt. Havnen i Jaffa ble også satt ut av funksjon. Etter hvert oppsto det demonstrasjoner, angrep på jøder og ødeleggelse av deres eiendom og eiendeler. I tillegg

---

<sup>68</sup> Reich, Bernard, *An Historical Encyclopedia of the Arab-Israeli Conflict* (Connecticut: Greenwood Press, 1996), 36.

<sup>69</sup> Bethell, Nicolas, *The Palestinian Triangle, The Struggle between the British, the Jews and the Arabs 1935-48* (London: Andre Deutsch, 1979) 44



ødela opprørene togskinner, blokkerte veier og kuttet telefonlinjer.<sup>70</sup> I de første seks månedene av opprøret ble 314 drept, og over 1000 personer skadet<sup>71</sup>

### 3.3 Forsøk på å forhindre fremtidige opprør

I oktober fikk britene slått ned første fase av opprøret.<sup>72</sup> Etter disse første månedene ble det bestemt at en delegasjon skulle dra ned til Palestina for å finne bakgrunnen til at opprøret startet. Delegasjonen ble kalt Peel kommisjonen og reiste til Palestina i november 1936, kort tid etter at første del av opprøret var avsluttet. I nesten åtte måneder leste medlemmer av Peel kommisjonen tusenvis av brev, memoarer, hørte på vitneforklaringer og ga til slutt ut en over 400 siders lang rapport den 7. juli 1937.<sup>73</sup> Rapporten ga en av de mest detaljerte analysene av situasjonen i området, og gjennomgikk blant annet Palestinas historie og situasjonen under mandatet. Noe av det mest bemerkelsesverdige med rapporten var likevel forslaget om å dele Palestina inn i en jødisk og en arabisk, samt flere britisk administrerte områder. Dette var ikke en helt ny ide på den tiden, og ble nevnt allerede i 1929.<sup>74</sup> Men det hadde aldri blitt konkludert med den empiriske bakgrunnen denne rapporten kom med. I tillegg kom kommisjonen fram til at mandatet burde fjernes, fordi det anno 1937 ikke fungerte ifølge kommisjonen. Kommisjonens rapport ble av avvist av araberne som ikke ville miste en del av området sitt til jødene. Araberne ville ha hele Palestina som en selvstendig stat. Dessuten ville delingsforslagene kommisjonen kom med, føre til at en enorm andel arabere ville bli underlagt jødisk styre. Jødene avviste også rapporten, høyst sannsynlig fordi andelen av arabere i den jødiske staten, og jøder i den arabiske staten ble for høy.<sup>75</sup>

Britiske myndigheter opprettet en ny kommisjon som ble kalt Woodead kommisjonen, som skulle bruke funnene i Peel kommisjonen for å finne et delingsforslag de trodde ville fungere for Palestina. I rapporten kom kommisjonen med tre ulike delingsforslag. Kommisjonen anbefalte ingen av forslagene de kom med, fordi det var ingen av forslagene som var problemfrie, og kommisjonen mente alle forslagene ville bli for utfordrende å løse.

---

<sup>70</sup> Kattan, Victor, *From coexistence to conquest, International Law and the origin of the Arab-Israeli Conflict, 1891-1949*, (London: Pluto Press, 2009) 93

<sup>71</sup> Ibid: 94

<sup>72</sup> Reich, An historical Encyclopedia, 41.

<sup>73</sup> Miller, Rory, *Britain, Palestine and Empire, the Mandate Years* (England: Ashgate publishing limited, 2010), 120.

<sup>74</sup> Ibid: 120

<sup>75</sup> Bregman, *A History*, 30.

### 3.3.1 Plan A

Plan A var det Woodhead kommisjonen kalte delingsforslaget som Peel kommisjonen hadde foreslått i sin rapport. I dette delingsforslaget var det andelen arabere i det jødiske området som ble den avgjørende faktoren for å avslå delingsforslaget. Ifølge plan A ville den arabiske staten ha en befolkning på 492 400 mennesker, hvor 7 200 av dem ville være jøder. Men den jødiske staten ville fått en befolkning på 599 600, hvor 294 700 av dem, altså 49% av befolkningen ville være arabere.<sup>76</sup> I tillegg ville over 75% av landområdene i den jødiske staten være eid av arabere. Kommisjonen hadde diskutert om det var mulig å forflytte deler av den arabiske befolkningen i den jødiske staten over til den arabiske staten. Men dette ble sett på som umulig, fordi det ikke var nok plass til å sende så mange arabere til den arabiske staten. Det ble heller ikke sett på som sannsynlig at den arabiske befolkningen ville flytte frivillig fra gårdene familiene deres hadde bebodd gjennom generasjoner.<sup>77</sup>

### 3.3.2 Plan B

Plan B var veldig lik plan A, med unntak av Galilea og den sørlige seksjonen av den jødiske staten, som i plan B ikke skulle være en del av den jødiske staten.<sup>78</sup> Dette ville skape et område som delte den jødiske staten i to separate områder. Kommisjonen påpekte at det ville gjøre den jødiske staten sårbar for angrep. For eksempel var byen Acre en del av Galilea området og ville ikke være en del av den jødiske staten. Det ville havnebyen Haifa som lå 13 kilometer unna Acre være. Haifa var en veldig viktig havneby for både jødene og araberne. Om det ble satt ut langdistansevåpen i Acre ville de kunne treffe Haifa, og gjøre byen til et lett mål. Plan B ble ikke godkjent av kommisjonen på grunn av sikkerhetsspørsmål rundt den jødiske staten, sammen med befolknings utfordringer, slik som i plan A. Spesielt ble Galileaområdet problematisk. Om plan B skulle bli godtatt kunne ikke Acre bli brukt som et mål mot den jødiske staten. Kommisjonen mente derfor at Galilea som var området Acre befant seg i, ikke kunne bli en del av en fremtidig arabisk stat. Området kunne heller ikke bli en del av det jødiske riket på grunn av den høye andelen arabere i området. Det eneste andre alternativet kommisjonen foreslo var at hele, eller deler av Galilea skulle bli underlagt et mandat. Noe kommisjonen ikke regnet som et godt alternativ, fordi det ville medføre at store deler av befolkningen ville bli underlagt et evig mandat og dermed bli nektet selvstendighet.<sup>79</sup>

---

<sup>76</sup> Fra Partition Commission, til Malcolm MacDonald, His Majesty's Secretary of State of the Colonies, Palestine Partition Commission Report, boks, FO 492/25, 81.

<sup>77</sup> Ibid: 82

<sup>78</sup> Ibid: 89

<sup>79</sup> Ibid: 91

### 3.3.3 Plan C

Kommisjonen hadde i de to første planene prøvd å forholde seg strengt til Peel kommisjonens forslag til hvordan man burde dele Palestina i to stater. Ved at plan A var Peel kommisjonens forslag og plan B var en liten videreutvikling av plan A. Plan C var annerledes. Kommisjonen fulgte ikke plan A, men valgte å følge de tre viktigste retningslinjene Peel kommisjonen mente måtte være tilstede for å danne to separate stater. Det første var at begge statene måtte ha gode sikkerhetstiltak, og ikke være for utsatt for angrep. Det andre punktet var at begge statene måtte kunne være i stand til å forsyne seg selv med nødvendigheter som mat og vann, og ikke være avhengig av import. Det siste punktet var å inkludere minst mulig arabere, arabiske landområder og arabiske bedrifter i den jødiske staten og vice versa.<sup>80</sup>

Ut ifra disse tre punktene ville Woodhead kommisjonen komme med det beste forslaget de håpet ville fungere. Samtidig konkluderte de med at kommisjonen ikke fant en løsning som både jødene og araberne ville akseptere.<sup>81</sup>

Woodhead kommisjonen fant de fleste av feilene med plan B også i plan C, som resulterte i at de heller ikke kunne anbefale plan C. Spesielt var det problemet med å splitte opp det eksisterende mandatet inn i nye mandater. Kommisjonen kunne heller ikke gi en tidsramme for når mandatene eventuelt skulle opphøre.<sup>82</sup> Den britiske regjeringen valgte dermed å avvise Peel kommisjonens anbefalinger på grunnlag av Woodhead kommisjonens funn. Sir John Woodhead konkluderte også i en regjeringsrapport i 1938 om at en deling av Palestina, uansett grenser, ville være upraktisk. Den britiske regjeringen på sin side konkluderte med at ideen om å dele områdene ikke var dårlig, men at delingen slik begge kommisjonene foreslo, ikke ville fungere og derfor ikke kunne godkjennes. Planen om å dele området ble derfor avsluttet. Utfordringen var at jødene som flyttet fra Europa, bosatte seg sporadisk i Palestina, der de fikk kjøpt landområder. Dette førte til at uansett hvordan landet ble delt inn, ville en stor andel arabere være innenfor et jødisk land og vice versa.<sup>83</sup> Å få flyttet over befolkningen til sine respektive stater ville være en stor økonomisk påkjenning og det er lite sannsynlig at arabiske bønder frivillig ville flytte fra familiegårdene til et nytt og fremmed område. På en annen side er det lite trolig at en felles stat ville fungere på grunn av

---

<sup>80</sup> Ibid: 99

<sup>81</sup> Ibid: 100

<sup>82</sup> Ibid: 102

<sup>83</sup> Palestine- Statement of Policy by his Majesty's Government in the United Kingdom, juli 1937, CO 733/351/2

den store uenigheten mellom jødene og araberne. Selv om Storbritannia avsto Peel kommisjonens forslag om å dele Palestina, ble ideen ikke helt avslått. Da FN fikk ansvaret for Palestina i 1947 valgt FN å følge delingsforslaget, selv etter Woodhead kommisjonens funn om at de ikke fant en mulig løsning på delingen.

### 3.4 Opprøret blusser opp igjen

Selv om første del av opprøret ble slått ned i november 1936, ble det ikke slutt på uroen. Sporadisk oppsto det opprøyer, og uro gjennom hele første halvdel av 1937.<sup>84</sup> Noe som blant annet er synlig i en rapport publisert i august 1937, som sammenlignet forbryterstatistikk fra januar til juli i 1935, i forhold til januar og juli i 1937. Ifølge statistikken økte antall mord fra 68 i 1935 til 93 i 1937. Mordforsøk hadde gått fra 64 til 163 i samme periode.<sup>85</sup> I tillegg til drap og drapsforsøk, var det nesten en dobling av tyveri, ødeleggelse og innbrudd, hvor tallet i 1937 var på 605 saker mellom januar og juli. Disse innbruddene skjedde hovedsakelig i byene Haifa og Jaffa. General Sir Arthur Grenfell Wauchope, som var høykommissær for Palestina, mente hovedgrunnen til denne sterke økningen var at arbeidsledigheten økte.<sup>86</sup>

Etter at Peel kommisjonen ga ut rapporten sin i juli 1937 begynte opprøret å ta seg opp igjen. Blant annet fordi mange arabiske organisasjoner var sterkt imot en deling av landet. I slutten av august ble det rapportert om rifleskudd i Jerusalem og en bombe som gikk av i en arabisk cafe. I tillegg ble to jøder funnet drept i Kakur, hvor politiet arresterte 13 arabere som var mistenkt uten sikre spor om hvem som hadde utført handlingen.<sup>87</sup> I starten av september er det også tegn til generell uro, som flere skudd i Jaffa, Tel Aviv og Haifa, og noen bomber ble også detonert.<sup>88</sup>

Den endelige starten på den andre fasen av Araberoppøret startet 26. september 1937 ved at en gruppe arabere drepte distriktskommisjonæren i Galilea distriktet, Lewis Yelland og hans britiske politieskorte i Nasaret.<sup>89</sup> I respons til dette oppløste britene The Arab Higher Committee og deporterer seks arabiske ledere ut av landet. Haj Amin al-Husseini som var Grand Mufti i Jerusalem mistet også plassen i Supreme Muslim Council, og flyktet til eksil i

---

<sup>84</sup> Brev fra Sir A. Wauchope til Sir C. Parkinson, datert 25. august 1937, boks CO 733/341/20 National Archives, London, 79.

<sup>85</sup> Ibid, 79.

<sup>86</sup> Ibid: 79

<sup>87</sup> Referat fra Arab High Committee sitt møte datert 10. September 1937, Chronicle of events from 29.08.1937-10.09.1937, boks CO 733/341/20, National Archives, London

<sup>88</sup> Ibid: 56

<sup>89</sup> Kattan, From Coexistence, 95.

Libanon for å unngå fengsling.<sup>90</sup> Denne hendelsen var med på å blusse opprøret opp igjen for fullt, og denne andre fasen ble mer aggressiv og voldelig enn den første. En ting som etterhvert roet ned opprørene, var at den britiske regjeringen annonserte at de ikke støttet Peel kommisjonens forslag til deling av landet.<sup>91</sup> Britene fikk også kontroll over byene i slutten av 1938. Dette førte til at opprøret roet seg der, hvor mesteparten av befolkningen befant seg. Uroen fortsatte allikevel på landsbygda, og i utkanten av samfunnet helt frem til starten av andre verdenskrig.

### 3.5 Militæret og politiet i første fase

Under første fasen av opprøret ble Palestina styrt av sivile myndigheter. Militæret hadde sammen med politiet i oppgave å slå ned opprøret. Under den første fasen av opprøret, økte de palestinske myndighetene politiet med 300 nye menn.<sup>92</sup> På slutten av 1937 hadde de også ansatt 100 nye politimenn, slik at det var 400 ekstra politimenn i Palestina i 1937 til sammenligning med 1935.<sup>93</sup> Historikerne Matthew Hughes og John Knight er uenige om hvordan politiet og militæret i Palestina egentlig fungerte. Knight mente at kravene for å bli ansatt som politimann var lavere og treningen besto av mer sivile oppgaver enn under opprøret. Før måtte rekruttene også ha lengre trening. Tidligere militante ble helst ikke ansatt på grunn av deres militære bakgrunn. Hughes mente at disse alltid hadde vært ettertraktede som politimenn i Palestina, og at dette ikke var et nytt fenomen på grunn av opprøret.<sup>94</sup> Etterhvert ble treningen kortere og militante ble ettertraktet, fordi de hadde erfaring om lignende situasjoner fra før. Treningen ble også endret. I 1937 ble det for eksempel holdt kurs i spesialisert bruk av gass og Lewis maskingevær, noe som ikke hadde blitt gjort da det var sivil orden i landet.<sup>95</sup>

Den første fasen av opprøret kan bli oppsummert ved at den sivile myndigheten ville opprettholde en grad av normalitet og ro. Det britiske militæret og politiet var i første fase av opprøret satt til en defensiv rolle, og jobbet for å slå ned opprøret når det oppsto. Det ble ikke

---

<sup>90</sup> Ibid:95

<sup>91</sup> Referat fra Colonial Office, CAB 7: 7

<sup>92</sup> Knight, John "Securing Zion? Policing in British Palestine, 1917-39" *European Review of History*, 18:4 5. Oktober 2011: 531

<sup>93</sup> Ibid: 531

<sup>94</sup> Hughes, Matthew, *Demobilised Soldiers and Colonial Control: British Police in Mandate Palestine and after*.

<sup>95</sup> Knight, Securing Zion: 531

satt i gang store motaksjoner mot opprørerne.<sup>96</sup> De arabiske opprørene hadde heller ikke gode våpen, noe som gjorde at skadeomfanget ble lavt, og faren for å bli drept under aksjoner mot opprørere var relativt liten.<sup>97</sup>

### 3.6 Militæret og politiet i andre fasen

En av de største skillene mellom den første og andre fasen av opprøret var bruk av militæret og politi. I den andre fasen ble militæret brukt aktivt i aksjoner mot opprørene. I tillegg fikk militæret kontroll over domstoler og myndighetene i Palestina.<sup>98</sup> Under et ministermøte holdt i oktober 1938, ble det diskutert hvorfor opprøret ikke ble slått ned, og det ble stilt spørsmål om militæret ikke hadde fått nok makt.<sup>99</sup> Malcolm MacDonald som var koloniminister mente at dette ikke kunne stemme, fordi høykommisjonæren hadde overgitt alle spørsmål om lov og orden til militæret, noe som betød at militæret derfor hadde mulighet til å gjøre hva de ville. Han mente uroen ikke ble slått ned, blant annet på grunn av ineffektivitet innad i militæret. MacDonald trodde at situasjonen ville ordne seg, om flere styrker ble sendt til Palestina.<sup>100</sup>

Det er trolig at flere styrker til Palestina kunne ha løst problemet. Men om Storbritannia ønsket å roe opprøret juridisk eller gjennom diskusjoner, hadde de ikke nødvendigvis trengt så mange tjenestefolk i landet. Å slå ned opprøret med makt, uten å endre noe politisk virker dermed som en kortsiktig løsning på et større problem. Opprøret startet for en grunn. Det at Storbritannia valgte å sende flere styrker til Palestina, bidro mer sannsynlig til å utsette problemene, ikke løse dem. Selv om opprørene kunne bli avsluttet ved å bruke makt, la det ingen forutsetning for at det ikke ville komme et nytt opprør så fort britene trakk styrkene ut av landet igjen, for dette opprøret var tross alt et av flere tidligere opprør. I ettertid vet man at uroen ikke stoppet før halvveis i 1939, noe som kan bety at å slå ned opprøret med vold ikke var en effektiv løsning.

Den britiske regjeringen valgte å følge MacDonalds anbefaling om å sende flere styrker til Palestina. I oktober 1938 var det 13 bataljoner i Palestina. Det vil si over 10 000 soldater i landet.<sup>101</sup> Men på grunn av frykt for at krig skulle bryte ut i Europa, var det uenighet om

---

<sup>96</sup> Norris, Jacob «Repression and rebellion: Britain's Response to the Arab Revolt in Palestine of 1936-39» *The Journal of Imperial and Commonwealth History*, 36:1 Utgitt: 1. April 2008: 31

<sup>97</sup> Ibid: 32

<sup>98</sup> Norris, repression, 33.

<sup>99</sup> Referat fra ministermøte holdt på the War Office, datert 7. Oktober 1938, CAB 7, National Archives, London

<sup>100</sup> Ibid: 1

<sup>101</sup> Ibid: 2

hvor soldatene skulle sendes fra.<sup>102</sup> Den britiske regjeringen var bekymret for at britiske soldater ville havne i Midtøsten uten mulighet for å komme raskt tilbake, om det brøt ut krig i Europa. Fryktet var at hjemreisen ville ta mer enn fire måneder.<sup>103</sup> Det ble derfor bestemt at bataljonene skulle bli sendt fra Egypt og India, så lenge disse styrkene allerede ble brukt til å holde ro i landområder utenfor Europa, noe som ikke ville svekke britisk forsvar.<sup>104</sup> I tillegg var britiske myndigheter opptatt av å bruke minst mulig av egne penger på andre områder enn Storbritannia. I 1936 hadde Palestina et overskudd på 5 millioner pund. Den 31. mars 1938 hadde dette overskuddet forsvunnet, og britene måtte betale for å holde militær og politi i landet, og for å rekruttere nye politifolk med egne penger.<sup>105</sup> Dette medførte at britiske skattebetalere betalte for administrasjonen i Palestina. Britiske myndigheter var derfor redde for misnøye blant innbyggerne i Storbritannia om regjeringen brukte enda mer penger i Palestina.

### 3.7 Bruk av vold for å slå ned opprøret

På slutten av opprøret i 1939 var det 20 000 soldater i Palestina sammen med 3000 politi.<sup>106</sup> Politiet og militæret endret seg i siste del av opprøret. Politiet besto av britiske, jødiske og arabiske betjenter. I året før opprøret startet var det omkring 2400 politimenn i Palestina. Politiet besto av omtrent 1200 arabiske og den resterende halvparten besto av britiske og jødiske politimenn.<sup>107</sup> Under opprørene, spesielt i siste fase ble dette forholdet endret. Det ble rekruttert mange flere britiske politifolk, noe som førte til at 57% av politistyrkene i Palestina våren 1939 var britiske. Knight mener at andelen av jødiske tjenestemenn økte, mens andelen arabiske gikk kraftig ned, og de arabiske politimennene som ikke mistet jobben, fikk sjeldent være med ut på oppdrag.<sup>108</sup> Som kan ha vært en økende diskriminering av arabisk politi, som følge av at det var et arabisk opprør, og arabere ble dermed ikke betrodd oppdrag.

Historikerne Hughes og Knight er igjen uenige om hvordan voldsutøvelsen utført av politiet og militæret i Palestina egentlig utviklet seg. Begge hevder at politi og militæret fikk økt bemanning under opprøret. Både Hughes og Knight er enige i at vold, slåssing, trusler, tortur

---

<sup>102</sup> Referat fra The Colonial Office, datert 7. September 1938, boks CAB 7, National Archives London

<sup>103</sup> Ibid: 6

<sup>104</sup> Ibid: 6

<sup>105</sup> Referat fra Discussion at the Treasury, datert 5 september 1938, boks CAB 7, National Archives London

<sup>106</sup> Ibid: 95

<sup>107</sup> Knight, *Securing Zion*, 530.

<sup>108</sup> Ibid: 532

og drap foregikk under opprøret, men de er uenige om politi og militæret benyttet mer vold mot den arabiske befolkningen eller ei. Det ble innført midlertidige lover, hvor hele landsbyer ble kollektivt straffet, uten annen grunn enn mistanke om at de hjalp opprørere. Hughes på sin side, mente at politiet var mer voldelige enn militæret, selv om de jobbet tett sammen.<sup>109</sup> Hughes mente også at politiet hadde vært voldelige mot den arabiske befolkningen siden starten av mandatet. Dette var fordi politiet startet med å fungere under ottomansk lov, som brukte vold, og at det ble begrunnet med at det var den eneste måten de sivile araberne fikk respekt for politiet.<sup>110</sup> Knight på sin side, mente voldsbruk ikke startet før siste del av opprøret. For eksempel mente Knight at det ble en økning av ransaker som ledet til ødeleggelse og tyveri av araberes eiendom og matlager. Politimannen Burr erindret blant annet, at om politiet fant noe som så europeisk ut i et arabisk hjem, ble dette sett på som tyvegods.<sup>111</sup> I tillegg til å ødelegge arabernes eiendom, er begge historikerne enige i at arabiske sivile ble behandlet dårligere i siste fase av opprøret. Det ble for eksempel beskrevet situasjoner hvor arabiske fanger som hadde blitt fengslet med mistanke om deltakelse i opprøret, ble festet fremst på tog, eller på panseret av en bil for å stoppe opprørere i å ødelegge togs Skinner, eller plassere miner i veiene. Andre tilfeller som vold, trusler, og drap var vanlig ifølge memoarene til enkelte politifolk og militante som jobbet i Palestina under opprøret.<sup>112</sup> Knight og Hughes har dermed mange ulike beretninger fra øyenvitner og konkluderer begge med at vold og tortur var en helt vanlig del av Araberoppøret.

Knight og Hughes mener også at volden hovedsakelig gikk utover de sivile araberne, fordi det ble sett på som mer sannsynlig at de arabiske landsbyene ville støtte de arabiske opprørene. Dette utelukker ikke at jødene også ble straffet av de nye lovene. For eksempel i september 1937 sendte Shushana Rubenstein et brev til kong George den 8. Hun ba om at hennes mann måtte settes fri. Ifølge brevet hadde han, og 14 andre uskyldige jøder blitt arrestert, og dømt til ett års fengsel, uten rettslig gang, fordi det ble funnet to drepte arabere i nærheten av landsbyen deres. Rubenstein ba om å få vitne, fordi hun kunne bevise at mannen hennes var uskyldig, og at hun på grunn av sykdom var avhengig av hans inntekt for å overleve.<sup>113</sup> Det virker sannsynlig at britisk vold, og kollektiv avstraffelse oftest gikk utover

---

<sup>109</sup> Hughes *Demobilised Soldiers*, 271.

<sup>110</sup> Ibid: 272

<sup>111</sup> Norris, *Repression*, 33.

<sup>112</sup> Ibid: 34

<sup>113</sup> Fra Rubenstein, Shushana til Hans majestet kong George den 8. Av England, datert 16. September 1937, CO 733/341/10



de arabiske sivile, hovedsakelig fordi det var et arabisk opprør, og araberne ble derfor trolig lettere mistenkt. Men det er tydelig at jødene ikke ble spart, om det var mistanke om at uro jøder også brøt reglene.

I et regjeringsmøte i London i 1938 var den britiske regjeringen urolig for at lederne av rebellene skulle bli mer fryktet enn den britiske regjeringen i Palestina, om ikke ekstra tiltak ble satt inn.<sup>114</sup> Dette gjør at man kan stille spørsmål om den britiske regjeringen i Storbritannia visste om eller satte i gang torturen av sivilbefolkningen i Palestina. Hughes mente at politiet hadde videreført voldsbruken som det ottomanske riket hadde hatt i tiden før mandatet. Samtidig skrev han;

*The violence in Palestina that was meted out to civilians, old men, women and children who had nothing to do with rebel fighters seems more shocking until one considers the collective punishment regime on which rested the colonial state and that normalised such things.*<sup>115</sup>

Hughes sitat om at voldsbruken var akseptert i Palestina, fordi den ble videreført fra det ottomanske riket sitt styresett, samtidig som han påpeker at volden var en helt normal del av briteres kolonier, er motstridende. Om vold var normalt i alle kolonier, så er det ikke en legitim grunn å si at volden var en videreføring av det ottomanske, flere tiår etter at britene fikk mandatet. Det vill da isteden tilsi at det var det britiske systemet, altså det britiske mandatet som var den reelle grunnen for voldsbruken under opprøret. Jeg har ikke funnet noen funn som kan tilsi at britiske myndigheter oppfordret til voldsbruk i Palestina, men som vi ser fra regjeringsmøte i 1938 fryktet regjeringen at de sivile skulle frykte lederne av opprøret mer enn britene selv. I tillegg til dette skrev Generalløytnant Robert Hadden Haining et brev til den britiske regjeringen, i desember 1938, hvor han beklaget at det ble spredt store mengder antibritisk propaganda hovedsakelig av arabere, men også fra tyske og italienske kilder.<sup>116</sup> Han mente den britiske regjeringen hadde latt seg påvirke av propagandaen, og fryktet at myndighetene ville stanse bruken av tortur og kollektiv straff av opprøret. Noe Haining mente var feil av britiske myndigheter å gjøre. Han forsvarte blant annet bruken av kollektiv straff som den eneste metoden som ville slå ned opprøret.<sup>117</sup>

---

<sup>114</sup> Referat fra Colonial Office, Cab 7: 3

<sup>115</sup> Hughes, *Demobilised Soldiers*. 275.

<sup>116</sup> Brev fra Robert Hadden Haining, datert 1. Desember 1938, CAB 104/9

<sup>117</sup> Ibid

Det er dermed rimelig å anta at britiske myndigheter visste om voldsbruken, men valgte å ikke gjøre noe med det, fordi voldsbruken tjente deres egeninteresser. Det er også sannsynlig at militæret stasjonert i Palestina utøvde mer vold enn britiske myndigheter hadde ønsket. Det er i alle fall rimelig å anta det i slutten av 1938, ut ifra Hanings brev. Dette er allikevel oppsiktsvekkende med tanke på at Storbritannia seks år etter at Araberopprøret ble avsluttet, dømte nazistene for tortur, massedrap og vold mot sivile i domstolene etter andre verdenskrig. Da Storbritannia selv utførte tortur mot sivilbefolkningen i Palestina, uten at det fikk konsekvenser.

### 3.8 Special Night Squads

I 1938 ble det satt opp en militær organisasjon kalt Special Night Squads (SNSs). SNSs var en blanding av britiske militære og jødiske sivile. Disse ble ledet av den britiske offiseren Orde Windgate for å slå ned arabiske opprørere.<sup>118</sup> Å verve jødiske beboere sparte britiske myndigheter tid, penger og satte færre britisk personell i fare. Samarbeidet mellom britene og jødene startet først med deling av informasjon.<sup>119</sup> Jødene hadde allerede en forsvarsorganisasjon som ble kalt Haganah, som ble opprettet i 1920, som besto av sivile jøder som ikke hadde ordentlig militær trening. Etterhvert fikk medlemmene av Haganah og andre jødiske sivile våpen og militær opplæring av Offiser Windgate.<sup>120</sup> Det britiske militæret skal ha uttalt at de selv følte ubehag i møte med SNSs og deres voldelige metoder, selv om militæret også brukte vold for å slå ned opptøyer. Robert King-Clark, en av de tre lederne for SNSs sa blant annet:

*The Army, traditionally, viewed us with the suspicioned reserves for “private armies”- with a tinge, perhaps, of envy at our being “outside the law” and of respect at the result we were achieving.*<sup>121</sup>

Grunnen til at SNSs ble sett på med misnøye av militæret var den aggressive holdningen de hadde til sivile arabere.<sup>122</sup> Selv om militæret og politiet brukte vold og terror, var det ikke på samme nivå som SNSs ifølge Hughes. Arabere som så mistenksomme ut, risikerte å bli slått og drept om de støtte på SNSs.<sup>123</sup> Jack Binsley, en britisk politimann som var utplassert i

---

<sup>118</sup> Hughes, Matthew, “Terror in Galilee: British-Jewish collaboration and the Special Night Squads in Palestine during the Arab Revolt, 1938-1939” *The Journal of Imperial and Commonwealth History*, Vol.43, No. 4, 2015: 590

<sup>119</sup> Ibid: 593

<sup>120</sup> Ibid: 591

<sup>121</sup> Ibid 602.

<sup>122</sup> Ibid: 601

<sup>123</sup> Ibid: 598

Palestina under opprøret, så britiske soldater gå med jødisk politi for å inspisere Zichorn Yaakov. Det var en jødisk landsby som hadde blitt angrepet av opprørere. Kort tid etter fant han seks arabiske menn fra en lokal landsby som hadde blitt drept med bajonetter. Dette er et av flere eksempler på vold påført sivile, som ble utført uten bevis.<sup>124</sup> I tillegg var SNSs kjent for ulike former for tortur, som å kaste folk ut i basseng med kokende olje, eller å fylle munnen deres med sand til de kastet opp.<sup>125</sup> Ifølge Hughes visste den britiske regjeringen i Palestina om hendelsene SNSs gjorde, men valgte å ikke stoppe handlingene før de i 1939 offisielt la ned organisasjonen.<sup>126</sup>

Med tanke på at det britiske politiet og militæret hadde tillatelse til å utøve vold mot sivilbefolkningen, og at SNSs ble opprettet av det britiske militæret, er det grunn til å anta at britiske myndigheter visste hva SNSs gjorde. SNSs sparte britiske myndigheter tid og penger ved å fjerne behovet for å sende soldater fra andre deler av det britiske imperiet til Palestina, noe som var viktig for britiske myndigheter for ikke å skape misnøye blant den britiske befolkningen. Dessuten var det, som tidligere nevnt, i den britiske regjeringens interesse av å være mer fryktet av sivilbefolkningen, enn lederne av opprørerne, noe SNSs kunne bidra med. Selv om frykten for jødene og SNSs kunne bli større enn frykten for britene, noe som kunne forsterke frykten til araberne, som fryktet jødisk dominans, som var en av hovedgrunnene til at Araberoppøret startet. Arabisk frykt var kanskje noe britiske myndigheter ønsket der og da, i et forsøk på å roe ned opprørerne, og britene dermed godtok opprettelsen og volden SNSs utøvde. Konsekvensene kan sannsynligvis ha blitt at araberne i Palestina fikk økt frykt for jødisk dominans, og ble enda mer misfornøyd over det britiske mandatet. Noe som ville medføre at hendelsene ble ødeleggende for et godt forhold mellom araberne og jødene eller britene.

### 3.9 Lover og sensur

Helt siden mandatet ble opprettet hadde det vært pressekontroll og sensur i Palestina. Men under Araberoppøret ble reglene strengere. Aviser og blader var viktige for araberne og jødene, da de ble brukt til å spre informasjon og budskap til en bred del av befolkningen i Palestina. Da opprøret startet i 1936 var arabisk presse sterke pådrivere for å fortsette

---

<sup>124</sup> Ibid: 599

<sup>125</sup> Ibid: 598

<sup>126</sup> Ibid: 598

streiken.<sup>127</sup> Britene reagerte med å sette inn strenge regler for pressekontroll og truet med at pressen ikke fikk utgi avisene innenfor en viss periode om de brøt med britenes regler. I tillegg ble en rekke arabiske redaktører og journalister arrestert i starten av opprøret på grunnlag av de nye lovene.<sup>128</sup>

Fordi Palestinsk presse var en så viktig del i å spre budskapet til befolkningen, ble pressen et stort problem for britiske myndigheter utover opprøret. Britiske myndigheter prøvde å kontrollere det avisene skrev, ved å innføre godkjenning av alle nyhetssakene før de kunne bli utgitt. Dette skapte stor misnøye blant journalistene, fordi det kunne ta lang tid før nyhetssakene ble godkjent.<sup>129</sup> De nye reglene skapte mer misnøye og konflikter mellom araberne og jødene. Arabisk presse mente at jødiske klager gjorde at de ble suspendert, i tillegg til at arabiske aviser fikk mye lengre suspensjon enn jødiske aviser. Jødisk presse på sin side, argumenterte for at jødiske aviser ble suspendert kun for å vise at jødiske og arabiske aviser ble behandlet likt, uten at jødene egentlig brøt noen regler.<sup>130</sup>

Suspensjon ga veldig liten effekt på pressens oppførsel, noe som ble nevnt i Peel kommisjonens rapport. Kommisjonen kom fram til at suspensjon av presse ikke roet ned opprøret, men heller skapte mer misnøye for både jøder, og arabere. Peel kommisjonen mente avisene og pressen ikke hadde vært direkte involvert i opprøret, men hadde fungert som en pådriver for uroen.<sup>131</sup> Det stoppet midlertidig ikke britiske myndigheter fra å ha en streng sensur under hele opprøret.

Det ble ikke bare strengere regler for pressen i Palestina. 11. november 1937 ble militære domstoler etablert under nye reguleringslover for å prøve å skape ro i landet. Dette hadde også blitt gjort i 1931 og 1936.<sup>132</sup> Noen av de nye lovene var for eksempel at man kunne bli dømt til døden, om man ble tatt med ulovlige våpen, og at høykommissæren hadde rett til å ta eiendommen til personer som var involvert i ulovlige handlinger, og hadde full rett til å fordele eiendommen etter behov. De innførte også kollektive bøter, hvor hele arabiske landsbyer ble dømt til å betale, om de ikke leverte inn rebeller. Dette ble gjort om

---

<sup>127</sup> Goodman, Giora, "British Press Control in Palestine During the Arab Revolt, 1936-1936." *The Journal of Imperial and Commonwealth History*, 13. Des 2014: 703

<sup>128</sup> Ibid: 704

<sup>129</sup> Ibid:

<sup>130</sup> Goodman, British Press, 705.

<sup>131</sup> Ibid: 705

<sup>132</sup> The Palestine Defence Order In Council, Statutory rules and orders 1937, datert 18. Mars 1937, boks CAB 7, National Archives, London

myndighetene trodde rebeller befant seg i området, eller om myndighetene trodde personer i landsbyene hjalp rebellene på noen som helst måte.<sup>133</sup>

Lovene ble utvidet og forsterket i 1938, noe som ga militæret mer makt for å opprettholde ro og orden. De nye lovene innebar blant annet portforbud om kvelden, stengte veier, kinoer og skuespill ble forbudt. I tillegg ble tortur lovlig.<sup>134</sup> Sensuren ble også opprettholdt og forsterket, i tillegg ble den iverksatt for utenlandske aviser, som skulle komme inn i landet, i tillegg til avisene utgitt i Palestina.<sup>135</sup>

### 3.10 Hvilke konsekvenser fikk Araberoppøret og Peel kommisjonen?

Araberoppøret var det første oppøret i Palestina som britene hadde problemer med å slå ned. Det endret maktbalansen mellom de tre partene i konflikten, både økonomisk, militært og politisk.

#### 3.10.1 Araberne

På en side sto araberne sterkere politisk etter Araberoppøret enn noensinne under mandatperioden. Araberne ble ikke sett på som et eget folk da mandatet ble dannet, i alle fall nektet britiske myndigheter å anerkjenne de som et samlet folk. Store deler av befolkningen, spesielt bøndene ble ikke prioritert av det britiske regimet og hadde problemer med å bli sett og hørt politisk. Til forskjell fra jødene, som hadde politiske nettverk spredt om i verden og i den britiske regjeringen. Etter oppøret ble arabernes meninger tatt mer seriøst i Storbritannia, og britiske myndigheter så konsekvensene av å miste forbindelsen med de arabiske landene, som de risikerte ved å ignorere araberne i Palestina.

På en annen side var de svakere enn før oppøret i forhold til hvordan de sto i posisjon mot jødene. For det første hadde araberne mistet mange menn. Jacob Norris beregner at over 9000 arabere fengslet i 1939, ti ganger flere enn det var i 1937.<sup>136</sup> Araberne hadde heller ikke fått noe militær trening, eller moderne våpen, slik jødene hadde fått. I tillegg hadde store deler av befolkningen fått ødelagt eiendom og eiendeler, som en del av britenes kollektive straffeprosess under oppøret. Dette medførte at araberne hadde fått mer politisk tyngde i den

---

<sup>133</sup> Ibid: 95

<sup>134</sup> Ibid: 95

<sup>135</sup> Goodman, *Britisk Press*: 706

<sup>136</sup> Norris, *Repression and Rebellion*, 40.

britiske regjeringen, mens den sivile araberer hadde fått verre forhold enn tidligere, og trolig fryktet mange jødene i mye grad enn før.

### **3.10.2 Jødene**

Jødisk presse ble mer kritisk til det britiske regimet under Araberoppøret, på grunn av briteres motvilje til å godta flere flyktninger inn i landet.<sup>137</sup> Det ble dermed et mer kritisk forhold mellom jødene og briterne, hvor jødene ble mer kritiske til det britiske mandatet.

Totalt sett sto jødene sterkere etter oppøret enn araberne. Mye på grunn av Wingates arbeid med The Special Night Squads, hvor jødene hadde fått militær opplæring og moderne våpen. I tillegg til dette, fikk de tilgang til moderne våpen og hemmeligstempelt informasjon. Jødiske sivile kunne av og til bli ofre for de arabiske oppørernes vold, og ble til tider straffet av britiske myndigheter med grunnlag i de nye lovene. Men ut ifra kildene ser det ut som de sivile jødene hadde det tryggere og ble utsatt for mye mindre vold, tortur og drap enn den sivile arabiske befolkningen.

### **3.10.3 Britene**

Araberoppøret ble starten på briteres uttrekning fra Palestina, selv om det var en lang prosess. Oppøret gjorde at briterne så hvor viktig arabernes støtte var for å ha innflytelse i Midtøsten. Det hadde blitt økende misnøye i Palestina, og i landene rundt. Britene fryktet de ville miste forholdene de hadde til de arabiske landene. Spesielt viktig var det fordi de så på Midtøsten som et viktig bindepunkt til resten av verden og de andre koloniene.

Peel kommisjonens rapport, som kom etter første del av oppøret startet for alvor arbeidet med å finne en endelig løsning for Palestina. Som sagt tidligere, konkluderte de i rapporten med at Palestina burde bli delt inn i to separate stater. Britiske myndigheter kom fram til at forslagene til deling ikke var akseptable og at det derfor ikke kunne brukes. Rapporten startet allikevel en lang diskusjon over hvilken løsning som ville fungere best i praksis.

For det første var det diskusjoner om hvorfor man ikke kunne løse situasjonen i Palestina på samme måte som Irak. Begge områdene var i Midtøsten, og Storbritannia hadde fått mandat over begge områdene samtidig. The Committee of Imperial Defence hadde møte 29. mars 1938, hvor de diskuterte grunnene til hvorfor man ikke kunne behandle områdene likt. For det andre mente de at Irak besto av en hovedsakelig homogen befolkning, mens Palestina besto av to separate befolkningsgrupper. Det stemmer med situasjonen slik den var i 1938,

---

<sup>137</sup> Goodman, British Press, 707.

men det hadde muligens vært annerledes om Storbritannia hadde definert araberne i Palestina som et folkeslag, da mandatet ble opprettet, og andelen jøder i landet var mindre. The Committee of Imperial Defence poengterte også at forsvaret av Egypt og Suezkanalen var de viktigste punktene for Storbritannia i Midtøsten. Palestina var et viktig ledd i dette forsvaret, ved at området fungerte som en buffer fra mulige fiender nord for Palestina. Det var derfor mer katastrofalt å miste kontrollen over Palestina, enn det var å miste kontrollen over Irak. Storbritannia kunne derfor ikke gi Palestina selvstendighet like raskt.<sup>138</sup>

The Committee of Imperial Defence konkluderte også med at forslagene fra Peel kommisjonen og Woodhead kommisjonen ikke fungerte. De trodde at plan C var det beste alternativet som Woodhead kommisjonen hadde foreslått. Men i den planen hadde ikke Storbritannia tilgang til havet ved havnebyen Jaffa, og planen var dermed ikke brukbar for britiske myndigheter. Under et møte holdt av Colonial Office den 30. mars 1938, hadde de ikke kommet noe nærmere en løsning som stemte med Peel kommisjonens forslag.<sup>139</sup>

William Ormsby Gore som var Secretary of the Colonies på den tiden, var overbevist om at dersom Palestina ble delt i to stater, eller ikke, så var det uansett essensielt at Jødene og araberne startet å samarbeide. Et jødisk hjemland ville bli innesperret mellom mange arabiske land, og måtte samarbeide med nabolandene for å ha noe håp om å fungere.<sup>140</sup>

Britiske myndigheter kom aldri fram til en endelig løsning om å dele Palestina i to stater. Isteden ble flere overbevist, slik som Gore, om at en endelig løsning ikke kunne fungere uten jødisk og arabisk samarbeid. På bakgrunn av dette kom britiske myndigheter fram til at de i starten av 1939 skulle holde en konferanse i London sammen med, jødiske og arabiske delegater. Slik at de sammen kunne finne en endelig løsning i fellesskap.

---

<sup>138</sup> Minute to the Minister of Coordination of Defence. Signert Chatfield, CLN Newall og Gort, CO 733/341/16, s.7

<sup>139</sup> Colonial Office, The secretary of state, Sir John Woodhead, Sir Alison Russel, mr. A.P. Waterfield, mr T. Reid, Mr S.E.V Luke, 30. Mars 1938, CO 733/341/16: 1

<sup>140</sup> Ibid: 1





## 4. Londonkonferansen

Etter lange diskusjoner kom den britiske regjeringen fram til at de ikke ville godta Peel Kommisjonens rapport. De mente forslagene til de foreslåtte landegrensene ikke ville fungere i praksis. Regjeringen valgte isteden å fortsette mandatet, og invitere de stridene partene i konflikten til en konferanse i London. Konferansen ble holdt i St. James Palace i London fra 7. februar til 17. mars 1939, der de skulle forsøke å finne en løsning i fellesskap gjennom dialog. Noe som ville være utfordrende, spesielt etter Araberoppøret som ble en voldelig affære, hvor britiske myndigheter hadde svart arabisk vold, med mer vold. Samtidig dannet britene et samarbeid med jødiske sivile som også utøvde vold mot araberne. Araberoppøret hadde forsterket arabernes misnøye ovenfor det britiske mandatet og gjort arabernes relasjoner med jødene og britene dårligere. Så selv om arabiske delegater møtte opp under Londonkonferansen, var det lite sannsynlig at de ville komme fram til en fremtidig politikk i fellesskap. Britiske myndigheter inviterte allikevel til konferansen fordi britene selv ville ha utbytte av å holde konferansen. I dette kapitlet skal jeg derfor undersøke hvorfor konferansen ble holdt, hvem som ble invitert. Hvordan konferansen foregikk og om det var tegn til enighet mellom delegatene.

### 4.1 Hvem ble invitert?

#### 4.1.1 Jødiske delegater

Siden det var britiske myndigheter som arrangerte Londonkonferansen, var det de som bestemte hvem som skulle bli invitert. Regjeringen i England ønsket at ikke alle representanten skulle være sionister, men lot valget av delegater være opp til jødene selv.<sup>141</sup> Dr. Chaim Weizmann ble valg som leder av den jødiske delegasjonen.<sup>142</sup> Han var også leder av *the World Zionist Organization*, som ble opprettet av Thomas Herzl på slutten av 1800 tallet.<sup>143</sup> David Ben Gurion var også tilstede under diskusjonene. Han var leder av Jewish Agency, en organisasjon som arbeidet tett på britiske myndigheter for å representere den jødiske befolkningen i Palestina. Han ble senere statsminister i Israel i 1948,<sup>144</sup> og tok stor del i debatten under Londonkonferansen. Det var viktig for jødene at det skulle være en

---

<sup>141</sup> Chamberlain, Neville. Cabinet Committee on Palestine Report, datert 28. Oktober 1938, CAB 7, National Archives London: 5

<sup>142</sup> Marlowe, Rebellion, 215.

<sup>143</sup> Reich, An Historical Encyclopedia, 578.

<sup>144</sup> Ibid: 69

representasjon som understreket at delegatene i London representerte jøder verden over. Derfor inviterte de jøder fra USA, Sentral-Europa, Storbritannia og Palestina.<sup>145</sup>

#### **4.1.2 Arabiske delegater**

Fordi Palestina ikke var et isolert område, men en del av Midtøsten, ble ledere fra andre arabiske naboland invitert som en del av den arabiske delegasjonen. Delegater fra Egypt, Irak, Saudi Arabia, Syria, Libanon og Transjordan ble derfor invitert. Blant annet fordi britiske myndigheter ikke trodde det var mulighet for en løsning om kun Palestinske arabere var tilstede, fordi de palestinske araberne antagelig ikke ville være villige til å inngå kompromiss. Arabiske ledere fra Palestinas naboland ville forhåpentligvis kunne få de palestinske araberne til å inngå kompromisser.<sup>146</sup> Noen av disse delegatene var Aly Maher fra Egypt, Statsminister Nuri Said fra Irak, og prins Faisal og prins Khalid fra Saudi Arabia.<sup>147</sup>

Det største dilemmaet i hvem den britiske regjeringen skulle invitere til konferansen var allikevel hvilke arabere som skulle representere Palestina. Britiske myndigheter ville ikke invitere arabere som var involvert i terrorisme under Araberoppøret, som fremdeles ikke var ordentlig avsluttet mens konferansen var holdt.<sup>148</sup> For å løse dette problemet vurderte Storbritannia flere metoder for å velge ut kandidater. For eksempel ville de invitere arabere som Storbritannia visste ikke var involvert i terrorisme, og be dem bli enige seg imellom, hvem som skulle bli representanter, eller å la høykommisjonæren velge ut representanter selv.<sup>149</sup> Til slutt valgte høykommisjonæren ut flere representanter som sammen fant andre delegater de ville ha med. Det er usikkert om sannsynligheten for å finne en permanent løsning i Palestina var tilstede, om en stor gruppe av opprørerne ikke ble representert. Terrorismen var vanlig under Araberoppøret så å finne politiske arabere som ikke hadde vært involvert i terrorisme var vanskelig. Å unnlate å invitere aggressive opprørere kunne føre til at deres meninger ikke ble tatt opp, muligens ikke ble inkludert i en avtale. Det ville også bety at en mulig løsning ikke ville ha like stor sannsynlighet for å bli akseptert. Fra britisk synspunkt kan det derimot ha blitt ansett som den eneste logiske løsningen. De palestinske araberne som ble invitert, ble sett på som utfordrende i seg selv. Å invitere enda mer militante

---

<sup>145</sup> Ibid: 215

<sup>146</sup> Camberlaine, CAB 7, 5.

<sup>147</sup> Reich, An Historical Encyclopedia, 495

<sup>148</sup> Ibid: 7

<sup>149</sup> Ibid: 7

araberne til diskusjonen, kunne ha gjort muligheten for en løsning nærmest umulig, fordi de ikke ville være villige til å forhandle.

I tillegg til dette var det uenigheter mellom britiske myndigheter og de andre arabiske delegatene om noen fra National Defence Party (NDP) skulle få delta på konferansen. De andre arabiske delegatene, spesielt de fem tidligere medlemmene av AHC, ville ikke godta noen fra NDP. Dette var fordi NDP var med moderate enn AHC, og fordi AHC var ledet av Husseini familien, mens NDP ble ledet av den rivaliserende familien, Nashashibi.<sup>150</sup> Britiske myndigheter på en annen side, ville gjerne ha med medlemmer av partiet fordi de trolig ville være mindre ekstreme i sine krav, og være en moderat forhandler.<sup>151</sup> Etter lange diskusjoner fikk allikevel Ragheb al- Nashashibi og Yacoub Farraj, to medlemmer av dette partiet, tillatelse til å representere Palestina under konferansen, to dager etter at konferansen ble åpnet.<sup>152</sup>

The Grand Mufti av Jerusalem, Haj Amin al-Husseini var en av de viktigste politiske personlighetene i Palestina. Husseini var palestinsk nasjonalist og en religiøs leder. Han var også tidligere leder av The Arab Higher Committee (AHC), som ble oppløst av britiske myndigheter under Araberoppøret, fordi de ble sett på som pådriverne for oppøret, noe som medførte at Husseini flyktet for å unnsnippe arrestasjon.<sup>153</sup> Flere av de andre medlemmene ble sendt i eksil. Problemstillingen britiske myndigheter sto ovenfor, var om Husseini skulle bli invitert. Regjeringen i England mente det var større sannsynlighet for å komme til enighet om han ble invitert, så lenge han var en av de mest respekterte politiske lederne i Palestina. Om han var med på å vedta en avtale, håpet regjeringen også at store deler av den arabiske befolkningen i Palestina ville godta avtalen. Men Secretary of State of the Colonies, Malcolm MacDonald ba regjeringen om at han ikke ble invitert. MacDonald mente dette ville bli sett på som en seier for muftien, og svekke britisk autoritet i Palestina.<sup>154</sup> Han ble derfor ikke invitert. Om prioriteringen til britiske myndigheter hadde vært å finne et mulig kompromiss under konferansen, burde Storbritannia gjort det de kunne for å øke sjansene for en løsning. Ved at de britiske delegatene trodde på en løsning om muftien ble bedt, men valgte å ikke

---

<sup>150</sup> Bethell, Nicholas, *The Palestinian triangle- The struggle between the british, the Jews and the Arabs 1935-48*, (Lonodn: Andre Deutsch, 1979) 29-30

<sup>151</sup> Marlowe, Rebellion: 210

<sup>152</sup> Ibid., 213.

<sup>153</sup> Ibid: 6

<sup>154</sup> Ibid: 6

invitere han, er det rimelig å anta at det å finne en løsning under konferansen ble nedprioritert av britiske myndigheter, til fordel for prestisje.

Etter uformelle møter mellom MacDonald og Alami ble de enige om at fem av de tidligere medlemmene av AHC ville få tillatelse til å bli med på konferansen. Sammen dannet de tidligere medlemmene av AHC en ny Higher National Committee (HNC), uten Haj Amin al-Husseini som medlem. Delegatene fra den Palestinske delegasjonen ble til slutt Jamal al-Husseini tidligere medlem av AHC og leder av det nydannede HNC. Husseini ble også valgt som leder av den palestinske delegasjonen. I tillegg ble Auni Bey Abdul Hadi, Hussein Khalidi, Alfred Rock, Musa Alami delegatene. Fuad Saba og George Antonius, ble også med som sekretærer.<sup>155</sup> Alle de fire første delegatene, var tidligere medlemmer av AHC, Saba hadde også vært sekretær for AHC tidligere. Alami jobbet for den britiske regjeringen i Palestina og var sterkt involvert i politikk, mens Antonius var historiker og politiker og, hadde utgitt en bok om arabisk nasjonalisme på engelsk.<sup>156</sup>

Om man sammenligner de jødiske og arabiske delegatene er det muligens en skjev maktfordeling. For det første så er den jødiske delegasjonen spredt i et nettverk som spenner over hele verden. De arabiske delegatene kom hovedsakelig fra Midtøsten. For det andre er mange av de jødiske delegatene som Weizmann, Moshe Sharett og Ben Gurion nøkkelpersoner under dannelsen av staten Israel i 1948.<sup>157</sup> Weizmann var også en av de viktigste jødene siden opprettelsen av mandatet, og var blant annet leder av The English Zionist Movement, og World Zionist organization og hadde tett forbindelse med regjeringen i England.<sup>158</sup> Den arabiske delegasjonen hadde delegater som hadde vært viktige under mandatperioden, men hadde ikke den politiske tyngden som den jødiske delegasjonen hadde. Noe som ble tydelig etter krigen i 1948. Mange av de jødiske delegatene var som sagt med i dannelsen av Israel. Noen av de arabiske delegatene, som Husseini, al-Hadi og Khalidi forsøkte å danne en palestinsk regjering, støttet av Egypt. Men regjeringen ble raskt oppløst og medlemmene flyktet til naboland som Egypt og Jordan.<sup>159</sup>

---

<sup>155</sup> Marlowe, *Rebellion*, 212.

<sup>156</sup> *Ibid*: 212.

<sup>157</sup> Morris, 1948.

<sup>158</sup> Reich, Bernard, *An Historical Encyclopedia of the Arab-Israeli Conflict* (Connecticut: Greenwood Press, 1996), 578.

<sup>159</sup> Shlaim, Avi, «the Rise and Fall of the All-Palestine Government in Gaza», *Journal of Palestine Studies*, Vol. 20. No. 1 (1990), 50.

## 4.2 Troen på en løsning

### 4.2.1 Storbritannia

Det kan se ut som britiske myndigheter ikke hadde stor tro på at det ville bli en løsning under konferansen. For eksempel sa MacDonald i oktober 1938:

*It is of course, very Doubtful whether the proposed conference would succeed in reaching an agreement.*<sup>160</sup>

Chamberlaine konkluderte også med:

*Thirdly, even if discussion failed, relations between Jews and Arabs would not have been made worse than they are at present because that would be impossible.*<sup>161</sup>

Den britiske regjeringen valgte allikevel å arrangere konferansen, noe som ville koste dem både tid og penger. Britiske myndigheter hadde fått kritikk for å ikke gjøre nok for å løse konflikten i Palestina. Samtidig fikk de kritikk for å ta valg uten omtanke for de ulike partene i konflikten. Ved å gjennomføre konferansen kunne britene vise at Storbritannia tok initiativ. I tillegg ville det vise at britiske myndigheter hørte på alle meninger i konflikten, uten å gjøre forskjell eller å ta parti.<sup>162</sup> Uansett om det ikke var stor sjanse for en enighet i konferansen, ville de vise hele verden og Folkeforbundet at de forsøkte å hjelpe jødene og araberne i Palestina. Noe som trolig var briternes motiver for å holde konferansen, selv om de ikke hadde tro på en løsning før konferansen startet.

### 4.2.2 Araberne og jødene

Hverken ledere av jøder eller arabere hadde tro på enighet under konferansen. Noe David Ben-Gurion ga uttrykk for i forkant av konferansen:

*A Jewish-Arab agreement is actually an ideal solution, and very desirable.... But at this time, after thirty months of rioting and murders, when we have lost hundreds of dead and wounded, and the arabs have lost thousand, when Arab hatred of us has grown sharper and extremist Arabs, our mortal enemies, have the upper hand over the terrified Arabs of Palestine, it's hard to see the Arabs agreeing to any conditions which we could accept.*<sup>163</sup>

---

<sup>160</sup> Malcolm MacDonald, Memorandum by Secretary of State for the Colonies. Datert 20. Oktober 1938. CAB 7, National Archives in London: 7

<sup>161</sup> Committee on Palestina Report, datert 31. oktober 1938. CAB 7, National Archives in London: 4

<sup>162</sup> Ibid: 7

<sup>163</sup> Caplan, Neil. *Futile Diplomacy, Volume 2: Arab-Zionist Negotiations and the End of the mandate*, (London: Routledge 2015). 99

De jødiske delegatene erklærte i forkant av konferansen at de var villige til å samarbeide med araberne, men ikke under noen omstendigheter kunne godta å bli evig minoritet i landet. De kunne heller ikke godta noen vilkår som satte begrensninger på deres rett til å returnere til det de beskrev som deres rettmessige hjemland.<sup>164</sup> Araberne var heller ikke optimistiske. al-Hajj Amin Al-Hussaini, som altså ikke ble invitert, skrev til kong Ibn Saud, av Saudi Arabia, at det var høyst usannsynlig at jødene ville godta begrensning av innvandring, og at araberne ikke ville godta noe mindre. Han hadde derfor ingen tro på at de ville komme til enighet under konferansen.<sup>165</sup>

Selv om personer fra alle tre sidene ytret at de ønsket å bli enige, var det ingen av de som hadde tro om en løsning under konferansen. De ble enige om å møtes, til tross denne usikkerheten. Enten fordi de hadde et håp om at de faktisk kunne bli enige. Eller så er det mulig å anta at de andre delegasjonene møtte opp i frykt for å ikke ha innflytelse på det endelige valg om Palestinas framtid, med tanke på Storbritannias erklæring om at en endelig løsning ville komme under konferansen, eller av Storbritannia selv. Storbritannia hadde flere fordeler av å holde konferansen, så deres deltakelse var selvfølgelig.

### 4.3 Britenes plan for enighet

Før konferansen startet foreslo MacDonald at britiske myndigheter skulle bestemme sin egen politikk på kort og lang sikt før konferansen begynte. MacDonald mente de britiske delegatene ikke skulle fortelle sine egne ideer da konferansen startet, fordi han fryktet dette kunne bli tolket som om Storbritannia beordret de andre delegatene. Det kunne føre til at de arabiske og jødiske delegatene ville bli defensive og komme med motargumenter mot britenes forslag, istedenfor å komme med egne forslag.<sup>166</sup> Ved å først forhøre seg om hva de arabiske og jødiske delegatene ønsket kunne de britiske delegatene deretter finne de viktigste kravene for de ulike gruppene. Så kunne de britiske delegatene legge frem et kompromiss alle tre partene kunne godta. MacDonalds forslag ble vedtatt av britiske myndigheter, og de britiske delegatene skulle derfor ikke komme med egne forslag før regjeringen mente det var rett tidspunkt.<sup>167</sup> I teorien var det en fin plan, men den fungerte ikke i praksis. Hverken

---

<sup>164</sup> Ibid: 99

<sup>165</sup> Ibid: 100

<sup>166</sup> MacDonald, Memorandum by Secretary of State of the Colonies: 8

<sup>167</sup> Ibid: 8

jødene eller araberne kom med egne forslag, og gjentok isteden sine egne krav og ventet på britiske motargument, som aldri kom. Ingen kom med konstruktive forslag som kunne føre til en felles enighet. Dette førte til en stagnasjon av konferansen, uten noen gode diskusjoner.

Da britiske myndigheter offisielt erklærte at de skulle holde Londonkonferansen, avsluttet britene med å si at om det ikke ble en enighet under konferansen ville Storbritannia selv finne en løsning.<sup>168</sup> På en side var det en advarsel i et forsøk på å få jødene og araberne til å ville forhandle med hverandre, noe som også kunne fungert som et pressmiddel under konferansen. På en annen side betød det at britiske myndigheter ikke hadde behov for å komme fram til en løsning under konferansen. Britene arrangerte konferansen og inviterte delegatene de ville ha med selv, og ga seg selv samtidig, all makt om konferansen feilet. Britene fikk dermed i teorien mer frihet om det ikke ble en løsning. Da hadde Storbritannia gitt jødene og araberne en mulighet til å møte hverandre på midten. Om det ikke fungerte kunne britene bruke dette som begrunnelse for at britene måtte finne en løsning på egenhånd fordi de to partene ikke ble enige, og britene selv måtte ta ansvar.<sup>169</sup> Jeg har ikke funnet noen bevis, eller tegn på at dette førte til at Storbritannia forsøkte å gjøre de jødiske og arabiske delegatene uenige. Jødene og araberne var såpas uenige fra før, så det ikke var noe behov å prøve å skape splid. Britene hadde også veloverveide handlinger for å finne en løsning mellom araberne og jødene. Det kan isteden ha ført til at de britiske delegatene ikke forsøkte like hardt på å få delegatene til å bli enige, enn om fremtiden til Palestina ble valgt av noen andre enn Storbritannia om konferansen feilet, men jeg har heller ikke funnet noen bevis som tilsier dette.

#### 4.4 Uenigheter mellom araberne og jødene under konferansen

Konferansen startet 7. februar 1939. De palestinske araberne ble ikke enige om en felles delegasjon, spesielt hvem som skulle være den andre delegaten fra National Defence Party. Delegatene fra Egypt, Irak og Saudi Arabia hjalp til for å finne en løsning.<sup>170</sup> Det kan derfor se ut som det var et godt valgt å invitere Palestinas naboland, og at britenes håp om at de kunne fungere som meglere, fungerte. Det gikk allikevel et par dager fra konferansen offisielt

---

<sup>168</sup> Caplan, *Futile Diplomacy*, 114.

<sup>169</sup> Malcolm, *Memorandum by Secretary of State of the Colonies*: 6

<sup>170</sup> Cabinet Meeting, datert 8. februar 1939, CAB 6/9/10, National Archives London

åpnet til det ble holdt et møte med alle de palestinske araberne i samme rom.<sup>171</sup> Allerede de første dagene var talene som ble holdt av de arabiske og jødiske delegatene tydelige på at situasjonen var fastlåst. Hverken araberne eller jødene ønsket å vike noe på kravene sine, og det var motstridende interesser.<sup>172</sup>

De Palestinske araberne nektet å være i samme rom som de jødiske delegatene under hele konferansen. Noe som medførte at de britiske delegatene måtte ha individuelle møter mellom jødene og araberne. Dette kan ha gitt både fordeler og ulemper. På en side har det gjort det gitt de britiske delegatene mer arbeid, fordi britene har måtte holde flere møter, med hver delegasjon, istedenfor å ha samlede møter. På en annen side kan det ha medført at delegatene forholdt seg mer saklig, enn om araberne og jødene hadde vært i samme rom, og uenighetene kunne utviklet seg til en uproduktiv krangel.

24. februar hadde de britiske delegatene hatt åtte møter med jødene, og ni møter med araberne. De britiske delegatene så tre hovedproblem etter diskusjonene, og mente de spørsmålene ville bli de største utfordringene for å oppnå enighet.<sup>173</sup> For det første var det spørsmål rundt konstitusjonen<sup>174</sup>, og hvordan det skulle fungere. De arabiske delegatene ville etablere en selvstendig arabisk stat i Palestina. De mente en selvstendig arabisk stat ville sikre jødiske og britiske interesser, uten at det ble beskrevet hvordan interessene skulle bli sikret. Dette ble også støttet av de arabiske nabolandenes delegater. De britiske delegatene motsa dette fordi araberne og jødene i Palestina ikke samarbeidet, og jødernes rettigheter ville derfor neppe bli sikret. Den utfordringen ville ikke bli løst om de fikk en selvstendig stat, og de britiske delegatene mente det ikke kunne opprettes en stat uten et samarbeid. De jødiske delegatene hadde ikke like tydelige meninger om en konstitusjon som araberne. Men jødene holdt fast på sine tidligere krav og nektet å godta forslag som indikerte at jødene skulle bli en minoritet til evig tid. Samtidig krevde de et hjemland, og mente dette prosjektet måtte realiseres, gjennom tvang om nødvendig.<sup>175</sup>

Det andre punktet omhandlet innvandring. De arabiske delegatene mente all jødisk innvandring skulle stoppes. Det eneste scenarioet hvor araberne ville godta jødisk

---

<sup>171</sup> Extract from conclusion of a meeting of the Cabinet, datert 15. Februar 1939, National Archives London

<sup>172</sup> Caplan, *Futile Diplomacy*, 106.

<sup>173</sup> Cabinet meeting, datert 8. februar 1939, CAB 6/9/10, National Archives London

<sup>174</sup> Regler som fastsetter grunnleggende prinsipper for en organisasjon, for eksempel et land. Utgjør ofte en grunnlov, dommer og/eller traktater

<sup>175</sup> Cabinet meeting, datert 8. februar 1939, CAB 6/9/10: 1



innvandring, var om en selvstendig stat ble opprettet. Da ville araberne godta jødiske flyktninger for å hjelpe på flyktningkrisen som hadde oppstått i Europa. Jødene på sin side avsto alle forslag om å gjøre innvandring til et tema som trengte arabisk godkjennelse, og nektet å akseptere noe annet enn landets økonomiske kapasitet til å motta flyktninger som begrensning på innvandring.<sup>176</sup> Problemet lå hovedsakelig i at araberne ikke anerkjente at jødene hadde rett til å komme inn i landet. Jødene på sin side, mente alle jøder hadde rett til adgang til området, så lenge et jødisk nasjonalhjem skulle opprettes i Palestina.

De britiske delegatene kommenterte at de ikke hadde trodd at innvandringsspørsmålet skulle bli så viktig som det ble, men det så ut som det ble det største problemet i starten av konferansen.<sup>177</sup> Innvandring ble også det avgjørende spørsmålet som førte til at delegatene ikke ble enige under konferansen. Det at britiske myndigheter ikke hadde forventet at innvandring skulle bli en viktig del av konferansen er overraskende. Araberne hadde vært imot jødisk innvandring siden før det britiske mandatet over området ble opprettet. Denne misnøyen hadde økt i takt med økende innvandring. Konklusjonen til Peel kommisjonen og White Paper fra 1930 var at jødisk innvandring til Palestina skapte frykt og misnøye blant den arabiske befolkningen. Så at innvandring ble et av de viktigste temaene under konferansen burde ikke kommet som en overraskelse.

Det tredje problemet de britiske delegatene sto ovenfor, var uenighetene rundt kjøp av landområder. Araberne krevde stans av fremtidig kjøp og salg, mens jødene nektet å godta noen restriksjoner. Dette var også fordi de mente jødene hadde rett til å kjøpe landområder, så lenge det skulle bli deres hjemland.<sup>178</sup>

Alle disse tre punktene over araberne og jødene var uenige om, kunne muligens ha blitt løst om britiske myndigheter hadde beskrevet hva et jødisk nasjonalhjem skulle være, før konferansen startet. Uten en definisjon på hvor stor del av Palestina som skulle bli et jødisk hjemland, var det vanskelig å argumentere for eller imot begrensinger av innvandring, landområder fordi ingen var klar over hva de egentlig hadde krav på. Problemene innebar også at Araberne mente de hadde godtatt mer enn nok allerede. De arabiske delegatene anerkjente ikke jødernes krav om landområder i Palestina, og mente at mye som hadde blitt gjort, ble utført mot arabernes vilje. Araberne mente at de hadde rett på en selvstendig stat,

---

<sup>176</sup> Ibid:2

<sup>177</sup> Ibid: 2

<sup>178</sup> Ibid:2

som de arabiske delegatene også mente de hadde rett på gjennom McMahon- Hussein avtalen. De jødiske delegatene på sin side, mente de hadde rett til området og at ingen kunne sette begrensninger for kjøp av landområder, eller hvor mange jøder som kunne emigrere til Palestina.<sup>179</sup> Hadde definisjonen om hva et jødisk hjemland var, blitt definert tidligere kunne delegatene begrunnet kravene og meningene sine i fastsatte bestemmelser, som kunne ha hjulpet delegatene nærmere enighet.

Omtrent halvveis i konferansen merket britiske myndigheter at de palestinske araberne nektet å inngå noen kompromisser.<sup>180</sup> En grunn til dette var at de arabiske delegatene mente Storbritannia lovet dem selvstendighet under første verdenskrig, og at dette ikke ble innfridd. På grunn av tidligere løftebrudd, følte de palestinske araberne at de ikke kunne stole på noe britiske myndigheter lovet dem. Ifølge de arabiske delegatene måtte britiske myndigheter gi en rekke skriftlige og muntlige forsikringer for at araberne kunne stole på de britiske myndighetene.<sup>181</sup> Om de arabiske delegatene ikke stolte på noe britiske myndigheter er det lite trolig at skriftlige eller muntlige forsikringer ville løse problemet. Arabernes problemer med å stole på britiske myndigheter, var grunnet i både nye og eldre hendelser. For det første skapte McMahon-Hussein korrespondansen konflikter mellom arabiske og britiske forbindelser. McMahon-Hussein korrespondansen ble aldri en offisiell avtale og korrespondansen ble avsluttet før partene ble enige. Korrespondansen var derfor vage løfter gitt i en krigssituasjon, som ikke var et gjeldende argument under Londonkonferansen. Det mente i alle fall de britiske representantene. De arabiske deltakerne mente det var en legitim avtale.

For å prøve å bli enige med araberne, satte Storbritannia opp en kommisjon under konferansen. Denne kommisjonen skulle se på McMahon-Hussein korrespondansen for å avgjøre om det var en legitim avtale, og om Palestina var en del av området korrespondansen omtalte. Kommisjonen kom fram til at Palestina ikke var en del av området, og avtalen heller ikke var legitim. Dermed utgjorde ikke korrespondansen et gyldig argument vedrørende Palestinas fremtid. De arabiske delegatene valgte å avvise kommisjonens avgjørelse. I tillegg til uenigheter om hvilke avtaler som var gjeldene, hadde britenes behandling av arabiske

---

<sup>179</sup> Ibid: 2

<sup>180</sup> Memorandum by Lord Horace, Notes on the Conferences on Palestine, , CAB 6/9/10, National Archives London: 3

<sup>181</sup> Ibid: 3

sivile under Araberoppøret, skapt stor misnøye blant den arabiske befolkningen og økt følelsene om mistillit ytterligere. Alt dette kompliserte konferansen ytterligere.

#### 4.5 Enighet mellom jødene og araberne under konferansen

Etter to uker mente MacDonald at han hadde fått indikasjoner på at det var sterk uenighet mellom de to partene, men hadde allikevel håp om en avtale under konferansen.<sup>182</sup> For det var noen av punkter jødene og araberne var enige om. Både jødiske og arabiske delegater var enige om at britiske myndigheter måtte fortsette som fungerende regjering for landet inntil videre.<sup>183</sup> At araberne, som på en side var helt klare på at de raskt ville ha en selvstendig stat, og på en annen side fortsette mandatet, er motstridende.

En mulig forklaring på dette kan være at araberne forsøkte også å få britiske myndigheter til å støtte deres sak, ved å uttrykke at de ville beholde Storbritannia i Palestina. Uansett var det et stort framskritt i målet om å finne en felles løsning bare å se at de jødiske og arabiske delegatene ble enige om enkelte punkter. Spesielt med tanke på at Araberoppøret i Palestina ikke var fullstendig over da konferansen ble holdt, og at oppøret hadde skadet forholdet mellom araberne og jødene like mye som forholdet mellom britene og araberne.

#### 4.6 MacDonalds tre punkter

For å prøve å løse de tre problemene den britiske delegasjonen hadde identifisert under konferansen, la MacDonald fram tre forslag for regjeringen. Dette var ting han mente britiske myndigheter kunne gjøre for å oppklare forvirring og understreke hva britiske myndigheter ønsket. Noe som forhåpentligvis ville hjelpe konferansen videre.

For det første mente MacDonald at den britiske regjeringen kunne komme med en offentlig erklæring om at Balfourdeklarasjonen ikke mente at Palestina skulle bli gjort til en jødisk stat, og at britiske myndigheter ikke hadde intensjon om at Palestina skulle bli en jødisk stat.<sup>184</sup> Dette var et punkt som hadde blitt annonsert tidligere, men som stadig hadde skapt forvirring og konflikter mellom jøder og palestinske nasjonalister. Enkelte jøder tolket det

---

<sup>182</sup> Cabinet meeting, Committee on Palestine, Neville Chamberlaine, Sir John Simon, Viscount Halifax, Malcolm Macdonald, Sir Samuel Hoare, The Marquess of Zetland, Lord Chatfield, Walter Elliot, R.A Butler, Sir H.J Wilson og Sir John Schucknurgh, datert 23. Februar 1939, Cab 104/9, National archives, London: 1

<sup>183</sup> Informal discussion with Jewish delegates and representatives of neighbouring States, datert 27 februar 1939, CAB 6/9/10 National Archives London: 2

<sup>184</sup> Cabinet meeting, Committee on Palestine 23. februar 1939: 4

som at Palestina skulle bli en jødisk stat, noe som skapte frykt og aggresjon i den arabiske befolkningen i Palestina. Mr. Morgan Jones fra Labour hadde også denne oppfatningen i 1937, sammen med Mr. Daniel Frankel som representerte samme parti. Han mente araberne allerede hadde fått enorme landområdet i Midtøsten, og mente jødene fikk for lite om de ikke fikk hele Palestina.<sup>185</sup>

Det var allikevel et mindretall i regjeringen som mente dette. Gore, MacDonald og Sir Arnold Wilson var blant medlemmene som påpekte at Storbritannia hadde mandat i Palestina, ikke hele Midtøsten, og befolkningen i Palestina skulle ses på som en egen befolkning, ikke en del av Midtøsten. Det at flere av landene i Midtøsten var arabiske og fikk selvstendighet, skulle ikke bety at jødene fikk rett til hele Palestina.<sup>186</sup> Britiske myndigheter konstaterte at dette ikke var planen, uten å definere hva som var ideen for et jødisk hjemland.<sup>187</sup>

Innad i det britiske regjeringen ble det diskutert hva et jødisk hjemland egentlig betød. Medlemmene i regjeringen var klar over at Storbritannia ikke kunne gi jødene et område som var stort nok, til at alle jøder i verden kunne flytte dit. Det var bestemt at det jødiske hjemlandet skulle bestå av en del av Palestina, men det var usikkert hvor mye, og om hjemlandet skulle bli symbolsk, så lenge regjeringen hadde avslått å dele Palestina i to separate stater.<sup>188</sup> Tidligere i kapittelet drøftet jeg om konferansen kunne ha blitt løst om den britiske regjeringen hadde definert hva et jødisk hjemland betød, før Londonkonferansen startet. Dette ble trolig ikke gjort fordi den britiske regjeringen ikke ble enige om en løsning., eller fordi regjeringen mente det var bedre om jødene og araberne definerte det selv, enn at britiske myndigheter bestemte dette. Uansett ser det ut som at den diffuse formuleringen i mandatets regler som aldri definerte hva et 'jødisk hjemland' skulle være, skapte splid. Ikke bare mellom jødene og araberne, men også innad i den britiske regjeringen. Det kan muligens ha ført til at britiske myndigheter ikke ga konkrete svar, noe som forsterket usikkerheten om Palestinas fremtid. Dette kan igjen ha frustrert jødene og araberne, og skapt mer splid dem imellom, enn om mandatets plan hadde hatt tydeligere regler.

Det andre forslaget MacDonald hadde var at Storbritannia burde erklære planen om å etablere en selvstendig stat som skulle hete Palestina, og at det skulle skje så snart det var mulig, uten at han kom med en tidsramme på når han trodde det ville bli mulig. MacDonald mente også

---

<sup>185</sup> House of Commons meeting 21. juli 1937 CO 733/352/1

<sup>186</sup> House of Commons meeting 21. juli 1937 CO 733/352/1

<sup>187</sup> Cabinet meeting, Committee on Palestine 23. februar 1939: 4

<sup>188</sup> Mr. Ormsby-Gore, House of Commons, 21. Juli 1937, CO 733/352/2, linje 2251

det var viktig å påpeke at britiske myndigheter ikke mente dette var mulig på daværende tidspunkt, på grunn av det dårlige forholdet mellom jødene og araberne.<sup>189</sup> Storbritannia ville jobbe for at den selvstendige staten skulle dannes med en gang mandatet ble oppløst og at forholdet mellom Palestina og Storbritannia deretter skulle reguleres av en egen avtale. Det ble ikke definert hvilke kriterier som skulle til for at mandatet kunne bli oppløst. MacDonald nevnte heller ikke hvor godt forholdene mellom jødiske og palestinske arabere måtte være, før det ble betegnet som godt nok for selvstendighet. Han kom heller ikke med en god forklaring på om “praktisk mulig” betød økonomiske, sosiale eller politiske grunner. At Storbritannia i tillegg ville legge inn at Storbritannia selv skulle få en særegen avtale med Palestina da landet ble selvstendig, som skulle beskytte britenes interesser i området. Dette viser at britene hadde interessepunkter i området, og at det var veldig viktig å få disse bevart.

MacDonalds tredje forslag var at Storbritannia burde erklære at det skulle opprettes en kommisjon da det ble fred i Palestina. Kommisjonen skulle jevnlig rapportere om situasjonen i området, med et fremtidig mål om å danne en selvstendig stat da tiden var inne. Denne kommisjonen ville ligne mye på the Round Table Conference i India, og skulle bestå av britiske, arabiske og jødiske representanter. Antallet jødiske og arabiske delegater skulle beregnes ut fra prosentandelen av jøder og arabere i befolkningen. En Round Table Conference er en form for akademisk diskusjon, hvor et utvalg personer med like rettigheter til å delta, samles for å diskutere ett eller flere spørsmål eller problemer. Da det igjen ble fred i Palestina planla MacDonald å sette opp noe lignende i Palestina.<sup>190</sup>

MacDonald hadde tro på en enighet om hva som skulle skje med innvandring de neste fem årene. Utfordringen var å bli enige om hva som ville skje etter de fem årene.<sup>191</sup> De andre medlemmene i regjeringen sa seg mer eller mindre enig i det MacDonald foreslo under møtet, og det ble bestemt at de skulle oppfylle løsningene han hadde foreslått. Ikke alle var enig i alt MacDonald mente. Sir Samuel Hoare, sa seg enig i mye av det MacDonald sa, og mente det var en god plan. Det var heller ingen andre alternativer tilgjengelig, så han stemte for MacDonalds plan. Noe som kan tilsi at Hoare stemte for MacDonald forslag kun fordi det ikke var noen andre alternativer tilgjengelig. Det er uvisst om andre som stemte ja gjorde det fordi de ikke så noen andre alternativer. I så fall sier det litt om kompleksiteten i situasjonen,

---

<sup>189</sup> Cabinet meeting, Committee on Palestine, datert 23. februar 1939: 4

<sup>190</sup> Committee of Palestine, Cabinet meeting, datert 23. Februar 1939

<sup>191</sup> Ibid: 9

og hvor vanskelig det var å finne løsninger på konflikten. Ingen sa imot Hoare når han uttalte dette, noe som kan tilsi at flere følte det samme som Hoare.

#### 4.7 Hvorfor ikke samme løsning som Irak?

Både i regjeringen og under konferansen ble det diskutert hvorfor Palestina ikke fikk selvstendighet slik som Irak. Irak hadde fått en egen regjering og grunnlov i 1925.<sup>192</sup> Britiske myndigheter begrunnet den ulike behandlingen av områdene med at Irak besto av en homogen folkegruppe, mens Palestina besto av to folkegrupper som ikke kom overens. Dermed kunne ikke Palestina bli en selvstendig stat like fort som Irak, og heller ikke behandles likt.<sup>193</sup> Storbritannias politiske interesser i Palestina ble ikke direkte nevnt under Londonkonferansen. Det ble kun nevnt under et uoffisielt møte mellom araberne og jødene. Under de offisielle møtene ble det nevnt ved at Storbritannia skulle få en særegen avtale med en eventuelt nyopprettet stat, uten å forklare hvorfor. Under regjeringsmøter ble det på en annen side ofte nevnt som et av de viktigste argumentene for å forskjellsbehandle områdene. Storbritannia mente at de ikke kunne gi fra seg kontrollen i Palestina like enkelt som i Irak, fordi om en avtale med en selvstendig palestinsk stat ikke ble opprettet eller fulgt, ville de politiske konsekvensene for Storbritannia bli verre enn om en avtale med Irak ble brutt.<sup>194</sup> At Storbritannia ikke ytret dette direkte under konferansen, kan vise at det er et motiv de ikke ville anerkjenne internasjonalt. Antagelig fordi Folkeforbundet og befolkningen i Palestina ikke ville sett det som en legitim grunn.

12. april 1939 skrev Lord Chatfield et brev til MacDonald hvor han understreket de viktigste punktene for hvorfor britene trengte kontroll over Uten Palestina ville Kypros være britenes eneste holdepunkt i østre delen av Middelhavet.<sup>195</sup> Britiske myndigheter så på beskyttelsen av Suezkanalen som en av deres viktigste interesser i Midtøsten. Palestina kunne fungere som en buffer mellom Suez og eventuelle fiender i nord. Palestina var også viktig for kommunikasjon med Østen, spesielt India, det gikk et oljerør mellom Irak og Haifa, som britene måtte beskytte for å ha jevn tilgang på olje. Havnen i Haifa var den eneste i østre delen av Middelhavet som kunne fungere som base for britenes sjøforsvar. I tillegg ville en avtale britene hadde med Egypt gå ut om 17 år. Da ville de ikke ville kunne ha tropper der,

---

<sup>192</sup> Utkast til mandatet, fra Mr. Balfour til The generalsekretariatet av Folkeforbundet, datert 7. desember 1920, boks FO 141/439, fil 2, National Archives in London: 4

<sup>193</sup> Cabinet meeting, Committee on Palestine datert 23. februar 1939: 14

<sup>194</sup> Ibid: 15

<sup>195</sup> Fra Lord Chatfield til Malcolm MacDonald, dater 12. April 1939 CO 733/410/11

om det ikke ble opprettet en ny avtale. Det ble derfor viktig å ha mulighet til å utstasjonere tropper i Palestina, slik at britene alltid hadde tropper utstasjonert nærmere britenes andre kolonier og Suezkanalen, om det ble behov for utrykning.<sup>196</sup> Et av punktene for hvorfor Palestina var strategisk viktig, var at avtalen mellom Storbritannia og Egypt utløpte 17 år etter 1939. Noe som indikerer at britene hadde et mål om å ha delvis kontroll over Palestina i mer enn 17 år til. Uansett hvilken løsning konferansen kom fram til, ville det bety mindre innflytelse for Storbritannia, og britene ville risikere å miste all kontroll i området. Selv om det aldri ble satt en spesifikk tidsfrist for mandatet, er det åpenbart at Storbritannia ikke kunne beholde kontrollen for alltid. Etter 20 år uten å ha funnet en løsning, og med økende uro i området kunne ikke Storbritannia fortsette som før. Storbritannia måtte i alle fall vise Folkeforbundet at britiske myndigheters mål var å gi Palestina selvstendighet. Ved å holde Londonkonferansen kunne britene vite at de hadde intensjoner om å gi området selvstendighet. Samtidig som britene fikk bevist internasjonalt at jødene og araberne ikke kunne samarbeide, som ytterligere ville underbygge at britisk tilstedeværelse var nødvendig.

#### 4.8 Jødene og araberne i dialog

De palestinske araberne nektet å møte de jødiske delegatene under hele konferansen. Men den 23. februar 1939 ble det avholdt møte mellom de jødiske delegatene, og de arabiske delegatene fra Palestinas naboland.<sup>197</sup> Dette var ikke et formelt møte. Møtet ble holdt blant annet for at delegatene fra de arabiske nabolandene ikke skulle føle seg forpliktet til å støtte delegatene fra Palestina. Målet var å la lederne fra de arabiske nabolandene komme med sine egne meninger, for å se om det kunne bli enighet mellom noen av araberne og jødene, som de kunne bygge videre på under konferansen. Alle delegatene fikk tid til å snakke. Men under møtene var det MacDonald som hovedsakelig talte på vegne av de britiske delegatene. Pasha, statsministeren i Egypt, ledet de arabiske delegatene, mens Dr. Weizmann talte på vegne av de jødiske delegatene.<sup>198</sup>

Det var stort at det ble holdt møter mellom jøder, arabere og briter sammen, selv om araberne kom fra Palestinas naboland. Det var viktig å høre nabolandenes meninger fordi Palestinas

---

<sup>196</sup> Fra Lord Chatfield, CO 733/410/11

<sup>197</sup> Informal discussion with arab and jewish delegates. Present: Aly Maher Pasha, General Nuri al-Said, Taufiq Bey es -Suwaidi, mr H.I. Lloyd, Fuas Bey Hamza, Mr MacDonald, Lord Halifax, Mr Butler, Lord Dufferin, Sir John Schuckburg, Slordir Grattan Bushe, mr Baxter, dr Weizmann, mr Ben-Gurion, Professor Brodetsky, mr Shertok, Viscount Bearsted, Mr Marks, Marquess of Reading, dr. Wise, mr Lourie, mr. Downie, me. Archer og mr. Bennet. 23. februar 1939, 11.15 a.m , CAB 104/9, National Archives London

<sup>198</sup> Ibid

naboland måtte være fredelig innstilt, for at en selvstendig stat skulle fungere. Dessuten hadde araberne tette bånd mellom hverandre, uavhengig av landegrenser. Det ble spesielt understreket av Secretary of State of India, som 30. januar 1939, skrev til regjeringen at problemene i India hadde utviklet seg til å bli et panarabisk problem. Det var en stor andel muslimer i India, som sympatiserte med araberne i Palestina, som også hovedsakelig var muslimer. Han fryktet at det ville oppstå opprør i India og Palestinas naboland om arabernes krav ikke ble møtt under konferansen.<sup>199</sup> For britiske myndigheter var det også viktig å opprettholde et godt forhold til alle landene i Midtøsten for å beholde forbindelser, så ikke britenes interessepunkt som Suezkanalen, ble satt i fare. Det var ingen selvfølge at de arabiske nabolandenes ledere var villig til å møte jødene, fordi lederne var opptatt av å ikke krenke de Palestinske araberne og deres ønsker. Det at de møttes var dermed et steg i riktig retning for å forsøke å bli enige.

deltakerne i møtet var enige om at dannelsen av en selvstendig Palestinsk stat måtte foregå gradvis. MacDonald ville at overgangsperioden fra mandatet til selvstendig stat skulle være lang. De jødiske delegatene var enig med MacDonald, mens de arabiske delegatene mente de burde se etter en løsning som ga Palestina selvstendighet så fort som mulig. Hovedpunktene som ble diskutert var hva slags institusjon som kunne bli satt opp så tidlig som mulig, i overgangsperioden. Hvilke sikkerhetstiltak som kunne gjøres for å sikre at britiske myndigheter hadde kontrollen over de viktigste bestemmelsene i landet. Hvordan kunne britiske interesser i landet sikres og samtidig sikre de viktigste religiøse stedene for både muslimer, jøder og kristne? Under dette uformelle møtet la MacDonald frem spørsmålet om hvordan britiske interesser kunne bli sikret i fremtiden. De skulle også diskutere hvordan rettighetene til den jødiske befolkningen i Palestina ville bli bevart.<sup>200</sup>

Pasha startet diskusjonen med å si at de arabiske nabolandene støttet en selvstendig stat i Palestina, med alle nødvendige sikkerhetstiltak til både britene og minoriteter i landet. Han ville gjerne høre hvilke forslag de andre hadde til ulike sikkerhetstiltak, slik at de kunne diskutere om dette kunne gjennomføres i en fremtidig selvstendig stat.<sup>201</sup> Pasha så for seg en arabisk stat, hvor jødene alltid ville være en minoritet, men med klare rettigheter som sikret dem fra diskriminering og forfølgelse. Pasha poengterte også at da han snakket om en Palestinsk stat, mente de en selvstendig stat slik den sto til februar 1939, med datidens

---

<sup>199</sup> Chamberlaine, Neville, Cabinet- Committee on Palestine, datert 30. januar 1939, CAB 104/9

<sup>200</sup> Informal discussion with arab and jewish delegates, CAB 104/9, 5.

<sup>201</sup> Ibid: 5



innbyggere, ikke mer innvandring.<sup>202</sup> Dette var akkurat det samme som de palestinske araberne hadde bedt om under konferansen, og araberne bidro dermed ikke til noen nye forslag eller tanker under dette møtet.

Dr. Weizmann mente ikke noe ville gjøre jødene mer glad, enn å se en selvstendig fredelig stat hvor arabere og jøder hadde sine respektive rettigheter ivaretatt, og han mente en slik løsning var oppnåelig. Weizmann understreket at han forsto at araberne i Palestina var redd for å bli dominert av jødene, på grunn av den sterke innvandringen. Men å dominere araberne var ikke jødenes hensikt, og en konstitusjon hvor begge parters rettigheter var respekterte var det jødene ønsket.<sup>203</sup> Weizmann påpekte også at jødiske delegater ønsket videre innvandring, og at han selv mente dette ville være en god løsning for alle involverte. Weizmann ønsket en selvstendig stat, og at de første stegene mot dette, burde bli gjort umiddelbart. Men han mente utviklingen til en selvstendig stat burde skje langsomt. Han foreslo at MacDonald skulle komme med forslag til en løsning som skulle tas opp til diskusjon mellom de ulike sidene. Weizmann oppsummerte dermed de samme kravene som jødene hadde ytret tidligere under konferansen. Som retten til innvandring og kjøp av landområder.

Selv om det i starten virket lovende å få til møter mellom arabere og jøder i samme rom, kom det ikke noe nytt ut av dette møtet, eller de andre møtene som ble holdt mellom dem. Begge sidene ytret et ønske om å få en fredelig fremtid i Palestina, og at de ønsket enighet mellom jødene og araberne. Men ingen kom med nye forslag som ville gjøre det til en realitet. Alle delegatene gjentok det de hadde nevnt under tidligere møter som hadde blitt holdt separat. Dette gjorde at møtene ikke førte konferansen nærmere noen løsning.

Under møtet sa Dr. Weizmann også at de jødiske delegatene mente at det aller viktigste var at britiske interesser i Palestina burde bli beskyttet, slik at ingen annen stormakt ville få muligheten til å utnytte den midlertidige uenigheten mellom jødene og araberne til sine egne fordeler.<sup>204</sup> Det er lite trolig at det viktigste for de jødiske delegatene faktisk var at britiske interesser ble ivaretatt. Det aller viktigste for de jødiske delegatene var åpenbart å få en jødisk stat, som var det de hadde kjempet for i så mange år. Det er mulig å anta at de jødiske delegatene, som hadde jødiske medlemmer i den britiske regjeringen, visste hvor viktig britiske interesser var for Storbritannia. Dermed uttrykket jødene at de ønsket å bevare

---

<sup>202</sup> Ibid: 5

<sup>203</sup> Ibid: 5

<sup>204</sup> Ibid: 6

britenes interesser under konferansen for å øke sannsynligheten for å få britisk støtte for sin sak. En annen mulighet var at Weizmann følte britiske myndigheter måtte være tilstede i Palestina for å beskytte den jødiske delen av befolkningen, og det var derfor de jødiske delegatene også ville ha en langsom tilbaketrekning av mandatet.

#### 4.9 Avslutningen av konferansen

Møtene med fortsatte fram til midten av mars. De britiske delegatene begynte etterhvert å diskutere spesifikke temaer, og prøvde å komme med mer praktiske forslag. Dette ble gjort etter at delegatene ved de uformelle møtene ytret ønsker om spesifikke forslag før de selv kom med ideer. Ut fra forslagene håpet de britiske delegatene at de ville finne en middelvei mellom det de jødiske og de arabiske delegatene ønsket.<sup>205</sup> Det fungerte ikke slik de hadde håpet. Som i starten kom delegatene fra begge sidene ikke med konkrete innspill, og avslø isteden alle forslagene de britiske delegatene kom med, uten å komme med egne ideer. Det som til slutt avsluttet konferansen var at britenes forslag til de arabiske delegatene ble lekket til de jødene under konferansen og i Palestina. Dette skapte voldsomme demonstrasjoner blant jødene i Palestina, fordi britenes forslag ble i avisene beskrevet som den endelige avtalen som britene ville vedta.<sup>206</sup> I realiteten var det kun et uformelt forslag som skulle fungere som grunnlaget for diskusjon under neste møte. Opptøyer oppsto i Palestina, hvor jøder startet med voldelige opprør, og de jødiske delegatene trakk seg fra konferansen i protest. Det ble holdt noen få uoffisielle møter mellom britene og jødene i ettertid. Men 17. mars 1939 ble konferansen offisielt avsluttet, uten en felles løsning om fremtidig politikk i Palestina.<sup>207</sup>

#### 4.10 Hvorfor ble londonkonferansen holdt?

Hendelsene rundt Londonkonferansen skaper hovedsakelig et spørsmål. Hvorfor ble konferansen holdt? Den offisielle begrunnelsen til å holde konferansen var å ha et ordentlig forsøk på å komme fram til en fremtidig politikk i Palestina i fellesskap. De jødiske og arabiske delegatene var veldig utfordrende å samarbeide med. Hver delegasjon kom med sine krav og var ikke villige til å lempe disse. Selv om hver delegasjon ytret ønske om enighet og samarbeid i Palestina.

---

<sup>205</sup> Extract from conclusion of a Meeting of the Cabinet, datert 2. Mars 1939, CAB 27/652

<sup>206</sup> Cohen, Appeasement, 585.

<sup>207</sup> Caplan, Futile Diplomacy, 115.

Utfordringen var at jødernes og arabernes krav var motstridende, og da ingen delegasjon var villige til å rikke på egne krav var håpene for en felles enighet nærmest umulig. Spesielt var det spørsmål vedrørende innvandring og kjøp og salg av landområder delegasjonene var uenige om. Storbritannia la ned mye arbeid både i forberedelsene, og under selve konferansen, selv om de heller ikke hadde tro på enighet fra starten av.

Når alt kom til alt var Storbritannia den eneste delegasjonen som tjente på at Londonkonferansen ble holdt. Ingen av de andre delegasjonene fikk mer politisk innflytelse. Storbritannia på sin side fikk vist Folkeforbundet og de andre stormaktene et reelt forsøk på å løse konflikten ved å høre på alle parter. Britene viste også at de ville at jødene og araberne skulle bli enige i fellesskap, men at dette ikke var mulig anno 1939, noe som også legitimerte britenes tilstedeværelse i Palestina. Da Storbritannia ikke hadde noen tro på at det ville skje, ga de også beskjed om at Storbritannia ville stå fritt til å velge den politiske fremtiden til Palestina på egenhånd, om jødene og araberne ikke ble enige under konferansen. Dette ble også utfallet, og dette førte til publiseringen av MacDonald White Paper som ble utgitt 23. mai 1939. Dermed er det sannsynlig å anta at Storbritannia hold konferansen hovedsakelig for å ta seg godt ut internasjonalt, og at en eventuell løsning under konferansen ville blitt en positiv bonus som ingen regnet med.



## 5. White Paper 1939

White Paper fra 1939 blir ofte kalt MacDonald White Paper fordi Malcolm MacDonald var den fremste pådriveren for å vedta parlamentsmeldingen. MacDonald White Paper omhandlet den framtidige politikken i Palestina på kort og lang sikt. Det var den første parlamentsmeldingen om Palestina som satte en tidsfrist for opprettelsen av en selvstendig stat. Avtalen ble ikke akseptert av araberne, og ble av det jødiske samfunnet sett på som et svik fra alle tidligere løfter. MacDonald White Paper er en av de mest omdiskuterte parlamentsmeldingen om Palestinas fremtid fra mandatperioden. Det var uenigheter om White Paper brøt mandatets regler fra 1922 eller om den var i samhold med mandates regler selv om White Paper endret politikken som Storbritannia hadde ført under mandatet. Konsekvensene av MacDonald White Paper ble at forholdet mellom det jødiske samfunnet og britiske myndigheter ble dårligere enn tidligere. Avtalen forbedret ikke forholdet til araberne, men utløste heller ikke flere opprør. Det den gjorde var å endre politikken i Palestina fordi den britiske regjeringen mente politikken måtte føres annerledes for å løse konflikten mellom jødene og araberne. Men Storbritannia endret ikke politikken i Palestina før det var fare for at Storbritannia ville miste kontroll og innflytelse i området.

Historiker Michael J. Cohen påpeker at MacDonald White Paper ble godkjent i en tid da alle i den britiske regjeringen var forberedt på en ny krig mot Tyskland, og at parlamentsmeldingen ble publisert for å stoppe spredningen av antibritiske holdninger i Midtøsten.<sup>208</sup> White Paper skulle altså stoppe fremtidige opprør fra å oppstå, fordi britiske myndigheter ikke kunne bruke ressurser på å slå ned opprør i Palestina, om en krig brøt ut i Europa. Etter en økende offentlig misnøye mot britiske myndigheter i Palestina, fryktet regjeringen at arabere ville støtte Hitlers regime, om regjeringen ikke tok grep.<sup>209</sup> Det er derfor tydelig at andre verdenskrig ble en viktig faktor for å finne en løsning som ville stoppe opptøyer i området så fort som mulig, og samtidig bevare britiske interesser i Palestina. Ikke alle bestemmelsene i MacDonald White Paper ble gjennomført. Mye på grunn av andre verdenskrig som startet få måneder etter at White Paper ble vedtatt av det britiske parlamentet, ettersom krigen utviklet seg til å bli større enn mange forventet og fryktet. Spesifikke tidsfrister og oppnevnelser av ulike råd er ting som ikke ble fulgt. Britiske myndigheters fokus ble rettet mot å vinne krigen i Europa, ikke å gjennomføre alle de

---

<sup>208</sup> Cohen, Michael, «Appeasement in the Middle East: The British White Paper on Palestine, May 1939» *The Historical Journal*, (1973), 571.

<sup>209</sup> Ibid: 572

politiske endringene i Palestina. Politikken som ble fulgt var begrensninger i jødisk kjøp av landområdet og begrensning av jødisk innvandring. Disse ble fulgt da det var politikken araberne ønsket. Dette ble dramatisk for jødene i Europa som ikke fikk visum i området, og dermed ikke kunne flykte. Dette kapittelet skal ta for seg bestemmelsene i avtalen og se på hva bakgrunnen var for å gjennomføre politikken i parlamentsmeldingen. Hva motiverte britene til å endre politikken. Jeg skal deretter drøfte om hvorvidt politikken i White Paperet ville fungert i praksis, om det hadde blitt gjennomført.

## 5.1 Den lange introen

MacDonald White Paper hadde en veldig lang introduksjon som begrunnet politikken i White Paper.<sup>210</sup> Trolig ble dette gjort fordi den britiske regjeringen var forberedt på kritikk. Muligens ville en lengre forklaring på hvorfor politikken ble endret, begrense kritikken de ville motta.

I innledningen skrev britiske myndigheter at regjeringen tolket mandatets regler slik at de hadde fire hovedoppgaver.<sup>211</sup> Den første oppgaven var at Storbritannia skulle beskytte alles tilgang til hellige steder i Palestina, så lenge områder i Palestina er viktige for både jøder, muslimer og kristne. Det andre punktet var at britiske myndigheter skulle sikre området politisk, administrativt og økonomisk, slik at et jødisk nasjonalhjem kunne bli gitt til det jødiske folk. Samtidig skulle Storbritannia gjøre jødisk innvandring mulig under gode nok forhold, og oppmuntre til tett bebyggelse, slik at flyktingene som kom ikke tok landområdet fra araberne i Palestina. Den tredje hovedoppgaven til Storbritannia var å beskytte sivile og religiøse rettigheter til alle beboere i Palestina, uansett rase og religion.<sup>212</sup> Det siste punktet var at Storbritannia skulle skape politiske, administrative og økonomiske rammer, som ville føre til en trygg utvikling av en selvstendig institusjon i landet.<sup>213</sup> Bestemmelsene i MacDonald White Paper ble vedtatt på bakgrunn av disse fire punktene, for å utføre dem på best mulig måte.

---

<sup>210</sup> Palestina- Statement of Policy, Final revise Mai 1939 CAB 6/9/10, National Archives in London

<sup>211</sup> Ibid: 2

<sup>212</sup> Ibid: 2

<sup>213</sup> Ibid: 2

Britiske myndigheter påpekte at mandatets regler fra 1922 var uklart formulert. Det hadde også blitt kommentert av tidligere kommisjoner at tvetydigheten i reglene var hovedgrunnen til konflikten mellom jødene og araberne, og hadde skapt stor forvirring og mistolking i hva som egentlig var britenes oppgave og mål i Palestina. For at det ikke skulle oppstå flere konflikter om britenes hensikt i Palestina skrev britiske myndigheter at regjeringen skulle være så presise som mulig i MacDonald White Paper, uten tvetydige budskap.<sup>214</sup> Dette White Paperet fra 1939 er første gang siden mandatet ble opprettet i 1922 at britiske myndigheter offisielt erklærer at mandatets regler var diffuse og kunne skape konflikt.

## 5.2 De viktigste politiske bestemmelsene i White Paper

De mest drastiske endringene i MacDonald White Paper fra britenes tidligere politikk i Palestina omhandlet konstitusjon, innvandring og jødisk kjøp av landområder. Det var de tre temaene som ble mest diskutert under Londonkonferansen, og var de tre viktigste punktene for de arabiske delegatene. Araberne i Palestina ville ha selvstendighet så fort som mulig, og mente Storbritannia ikke hadde gjort nok for å legge til rette for en selvstendig stat. Jødene på sin side hadde ikke brukt mye tid på å diskutere konstitusjonelle spørsmål, fordi mandatet ga jødene krav på et nasjonalhjem. Isteden krevde jødene innvandring og kjøp av landområder uten begrensninger, noe araberne var uenige i.

Jødenes krav på et nasjonalhjem var implementert i mandates regler, og dette var jødenes hovedargument under hele mandatperioden for å få igjennom sin politikk. Men hva annet kunne jødene bruke for å få gjennomslag for kravene sine? I realiteten var ikke mandatets regler et godt pressmiddel fordi det kunne tolkes på mange ulike måter, slik at britene sto veldig fritt til å handle slik de selv ønsket. Noe som vil si at jødene ikke hadde noen gode politiske pressmidler. Det vil da bety at jødene var avhengige av å ha velviljen til Storbritannia for å få kravene sine innfridd. Noe som vil bekrefte Scheffers teori om at jødene hadde styrte den britiske regjeringens politikk<sup>215</sup>, faktisk var en myte. I starten av mandatperioden ville ikke jødiske ledere merke dette, fordi jødene ville ha britisk tilstedeværelse i Palestina, så jødenes og britenes ønsker stemte overens. I 1939 var denne situasjonen til en viss grad endret. Storbritannias behov for å stoppe arabiske opptøyer i

---

<sup>214</sup> Ibid: 2

<sup>215</sup> Sheffer, British Colonial Policy, 311.

Palestina førte til at briternes og jødernes politiske behov ikke lengre var sammenfallende. Samtidig ble jødernes behov for å få en endelig løsning i Palestina viktigere på grunn av Nazismens fremvekst i Europa. Selv om Weizmann sa at jødene ønsket britisk tilstedeværelse i Palestina, under Londonkonferansen er det rimelig å anta at jødene i større grad ønsket en jødisk stat. Dette medførte at jødene i 1939, ikke hadde noen politiske pressmidler for å fremme sine politiske ønsker. Det at White Paper fra 1939 ble gjennomført er også en indikasjon på at jødene ikke hadde noen gode pressmidler, om jødernes ønsker brøt med Storbritannias egeninteresse.

### **5.2.1 Konstitusjon**

Som under Londonkonferansen understreket Storbritannia i MacDonald White Paper at å danne et jødisk nasjonalhjem, ikke betød at hele Palestina skulle bli jødernes landområde, fordi det ville bryte med mandatets regler.<sup>216</sup> Mandatet ble gitt av Folkeforbundet og skulle oppløses da området var klare for selvstendighet, noe britene mente ikke kunne gjennomføres slik situasjonen var i 1939. Samtidig skulle jødene få et nasjonalhjem i samme område, uten at det ble definert hva det innebar. Den britiske regjeringen hadde avvist Peel kommisjonens forslag om å dele Palestina i to separate stater, slik at det heller ikke var en aktuell løsning.

Den britiske regjeringen bestemte i MacDonald White Paper at det skulle opprettes en selvstendig stat i Palestina, innen ti år. I mellomtiden skulle det være en overgangsperiode hvor befolkningen i Palestina gradvis skulle få mer innflytelse og kontroll. Etter fem år skulle det for eksempel bli satt opp et råd bestående av arabere, jøder og briter som skulle utarbeide konstitusjonelle regler og utforme et lovverk. Den selvstendige staten skulle styres av en regjering bestående av jødiske og arabiske representanter, for å sørge for at alles interesser ble ivaretatt og beskyttet. Andelen jøder og arabere i regjeringen skulle bli bestemt ut ifra hvor stor prosentandel av befolkningen som tilhørte samme folk. Planen var at en tredjedel av Palestinas befolkning skulle være jøder, og dermed skulle en tredjedel av regjeringen bestå av jøder. Dette ville sette jødene i permanent mindretall i regjeringen, og i befolkningen, noe jødene hadde vært imot under Londonkonferansen. Briternes håp var at jødene ville være så mange i regjeringen at de i teorien ville være i stand til å beskytte de jødiske beboerne i landet, men det ville være lite sannsynlig for at de ville få gjennomslag for sin politikk.

---

<sup>216</sup> Palestina- Statement of Policy, CAB 6/9/10: 3



Dette var første gang Storbritannia satte en tidsfrist for da Palestina skulle få selvstendighet. Men etter å ha brukt store deler av innledning til MacDonald White Paper på å beklage diffuse formuleringer i tidligere parlamentsmeldinger la de inn en diffus formulering i punkt 1,8 av MacDonald White Paper også. I punkt 1,8 sto det at britiske myndigheter ville gjøre alt som sto i deres makt for å skape økonomiske, politiske og sosiale rammer som ville skape en selvstendig stat innen ti år. Om britiske myndigheter etter ti år mente det ikke var forsvarlig å sette opp en selvstendig stat ville de konsultere med representanter av det palestinske folk, Folkeforbundet og Palestinas naboland før de eventuelt vedtok en utsettelse.<sup>217</sup>

Å gjøre alt i sin makt er et sterkt uttrykk, og det er uklart om hva som er betydningen. Storbritannia hadde ikke satt i gang mange tiltak for å gi Palestina selvstendighet tidligere i mandatet. At den britiske regjeringen fra og med mai 1939 ville bruke all sin tid på det er dermed lite sannsynlig. Spesielt med tanke på at de samtidig forberedte seg på en mulig krig mot Tyskland. At de samtidig la inn at de «ville gjøre alt i sin makt», og allerede hadde en tydelig plan på hvordan de skulle utsette planene om britene selv, mente det ikke var forsvarlig med en selvstendig stat, kan det tyde på at britene selv ikke hadde stor tro på tidsrammen. Det er mulig at tidsrammen på ti år ble valgt for å blidgjøre araberne, i et forsøk på å motvirke opprør. Det er dermed mulig at britene la inn i avtalen at de kunne utsette opprettelsen av staten, fordi de i realiteten ikke trodde det var mulig innen ti år. Men jeg har ikke funnet noen kilder som forklarer hvorfor tidsrammen på ti år ble vedtatt, og kan dermed ikke si om britene planla å utsette, eller var bestemt på å gi Palestina selvstendighet innen fristen.

I delen av MacDonald White Paper som omhandlet konstitusjon la den britiske regjeringen også inn et punkt om at det skulle settes opp en spesiell avtale som skulle beskytte kommersielle og strategiske krav for både Palestina og Storbritannia i fremtiden. I tillegg til en fremtidig lov som skulle tilfredsstille interessene til spesielle utenlandske land, hovedsakelig Storbritannias strategiske behov i området.<sup>218</sup> Om Palestina skulle bli en selvstendig stat, burde dette gjøres uten at et annet land har spesielle rettigheter i statens landområder. Store Norske Leksikon definerer stat som «den høyeste myndighet som bestemmer over et geografisk område».<sup>219</sup> Selvstendighet blir av Norsk ordbok av Aschehoug og Gyldendal definert som «en uavhengig enhet for seg selv. Ikke underordnet, eller del av

---

<sup>217</sup> Ibid: 6

<sup>218</sup> Ibid: 6

<sup>219</sup> Fagelund Knudsen, Olav, «stat» I Store norske leksikon. Sist endret 16.07.2018, <https://snl.no/stat>

noe»<sup>220</sup> Med grunnlag i disse definisjonene, vil jeg ikke si at en stat som har et annet lands rettigheter skrevet inn i grunnloven kan kalles selvstendig. I dette tilfellet vil det bety at Storbritannia kunne få rettigheter innenfor Palestinas område, selv om befolkningen i Palestina var imot dette. At Storbritannia ville ha regler nedskrevet i grunnloven som ville beskytte britenes interesser i området, istedenfor å danne avtaler med den nyopprettede staten som en likeverdig nasjon. Dette kan tolkes som at den britiske regjeringen var mer opptatt av Storbritannias fremtid i Midtøsten, enn å følge mandatets regler, danne et jødisk nasjonalhjem og å gi befolkningen i Palestina en selvstendig stat.

### 5.2.2 Innvandring

Under mandatperioden var innvandring det som skapte mest uro i Palestina. I Artikkel 6 om Mandatet i Palestina, sto det at den jødiske befolkningen i Palestina skulle øke gjennom innvandring så lenge området hadde kapasitet til det. Britiske myndigheter skulle legge til rette for innvandringen. Tidligere hadde innvandringen blitt kontrollert etter områdets økonomiske kapasitet. MacDonald White Paper poengterte at det var essensielt at innvandring ikke skulle bli en byrde for befolkningen som befant seg i området. MacDonald understreket også at arabernes frykt for at innvandringen ville fortsette til den jødiske delen av befolkningen var så stor at araberne ble minoritetene i landet, hadde vært ekstremt ødeleggende for et godt forhold mellom de jødene og araberne i Palestina. I tillegg hadde denne frykten startet opprør som hadde ødelagt økonomiske og politiske strukturer i landet.

<sup>221</sup>

Spørsmålet om innvandring var ett av de største problemene den britiske regjeringen diskuterte da de formulerte White Paper. Jødene krevde innvandring, uten begrensninger. Den eneste begrensningen jødene ville godta var landets økonomiske kapasitet. Araberne på sin side krevde stans av innvandringen, og ville kun godta noen flyktninger for å hjelpe til i krisen som hadde oppstått i Europa.<sup>222</sup>

Britiske myndigheter var pliktige til å fortsette innvandringen på grunn av mandatet. Dette ga dem to mulige alternativ. Å fortsette innvandringen som før, uten spesielle begrensninger. Noe som ville bety at de måtte fortsette å styre Palestina med makt, og slå ned opprør som ville oppstå. Med økende misnøye fra arabiske naboland og en stadig mer kritisk situasjon i

---

<sup>220</sup> Norsk ordbok, 2. Utg., s.v. «Selvstendighet»,1001.

<sup>221</sup> Palestina- Statement of Policy, CAB 6/9/10: 3 7

<sup>222</sup> Ibid: 7

Europa var ikke det en aktuell løsning. Ved en eventuell krig i Europa hadde ikke Storbritannia kapasitet til å samtidig slå ned et opprør i Midtøsten. Løsningen Storbritannia valgte var at jødisk innvandring skulle fortsette til en viss grad, for så å tillate det om araberne godtok det.<sup>223</sup> De neste fem årene ville grensen for jødisk innvandring være på 75 000 personer, eller mindre. Det skulle være 10 000 jøder hvert år, pluss 25 000 ekstra flyktninger for å hjelpe på krisen i Europa.<sup>224</sup> Alle illegale flyktninger skulle bli beregnet i den årlige kvoten og dermed minske sjansen for at mørketallene skulle bli store. Dette ville gjøre at jødene i Palestina etter fem år ville utgjøre en tredjedel av befolkningen.<sup>225</sup> Etter disse fem årene skulle all innvandring bli stoppet med mindre araberne valgte å godta det.<sup>226</sup>

Denne strenge begrensingen av jødiske flyktninger ble begrunnet ved at britiske myndigheter mente en selvstendig stat ikke ville fungere uten et samarbeid mellom araberne og jødene i Palestina. Fordi arabisk frykt for jødisk dominans var et av de største hindringene for et samarbeid, mente regjeringen det var viktig å sette begrensninger, og gi araberne mulighet til å begrense innvandringen. Den britiske regjeringen håpet at arabernes frykt for jødisk dominans ville avta om de fikk vetorett mot innvandring. Regjeringen håpet også at araberne etter fem år ville se fordelene av jødisk innvandring, og dermed godta innvandring etter fem år, istedenfor å nekte det i all fremtid. Delen i MacDonald White Paper som omhandlet innvandring ble hverken godtatt av araberne og jødene.<sup>227</sup>

For jødene ble situasjonen i Europa mer kritisk ettersom Hitlers antijødiske lover kom, og de mistet jobb, eiendeler og etterhvert liv. Stormaktene som USA, Frankrike og Storbritannia stengte grensene sine i mellomkrigstiden, og ville ikke godta store mengder flyktninger. Selv om britiske myndigheter ikke kunne forutse skjebnen som ventet jødene som forble i Europa under andre verdenskrig, er det tegn som tyder på at de visste at situasjonen i Europa ikke var fredelig for jødene. I februar 1939 sa MacDonald at de kunne underbygge kravet om å la 10 000 ekstra jødiske barn få komme til Palestina, som et humanitært arbeid for å redde dem fra den jødiske forfølgelsen i Europa.<sup>228</sup> Noe som indikerer at britene til en viss grad visste

---

<sup>223</sup> Ibid: 8

<sup>224</sup> Ibid: 9

<sup>225</sup> Ibid: 9

<sup>226</sup> Ibid: 9

<sup>227</sup> Reich, An Historical Encyclopedia, 585.

<sup>228</sup> Committee on Palestine, 23. Februar 1939, CAB 104/9

hva som foregikk. At britiske myndigheter da satte en grense på maksimum 75 000 jødiske flyktninger fordelt på fem år var dermed trolig et nederlag for jødene i Europa.

Jødiske ledere så på begrensingen av innvandring som et svik fra britiske myndigheter, hvor britiske myndigheter fulgte opprørenes krav, og mente MacDonald White Paper brøt med Balfourekklæringen, og mandatets regler.<sup>229</sup> Araberne i Palestina avviste også White Paper. Araberne hadde vært imot jødisk innvandring siden opprettelsen av mandatet, og misnøyen for jødisk innvandring hadde vært grunnen til mange av opprørene som hadde oppstått i området. De var derfor ikke villige til å godta 75 000 flere flyktninger, selv om det ga dem rett til å nekte innvandring utover dette.

### **5.2.3 Landområder**

Kjøp og salg av landområder fra arabere til jøder var tett knyttet opp mot innvandring. Tidligere var det ikke begrensninger på kjøp og salg av landområder i Palestina, selv om Shaw kommisjonen som ble opprettet etter opprør i 1929 konkluderte med at det burde settes inn begrensninger på innvandring, og jødisk kjøp av områder. Dette ble også bestemt i White Paper fra 1930, ofte kalt Passfield White Paper, som senere ble trukket. I MacDonald White Paper konkluderte britiske myndigheter med at det i noen områder ikke var mulig med mer kjøp av land. I andre deler av landet var det nødvendig å sette begrensninger, slik at levestandarden til araberne ikke gikk ned.<sup>230</sup> Dette var i frykt for å skape en stor andel landløse arabere. Noe som allerede eksisterte i slumområdene rundt de største byene i Palestina.

I reglene over mandatet fra 1922 sto det at britiske myndigheter skulle tilrettelegge for innvandring og oppmuntre jødene til å bosette seg nær hverandre. I MacDonald White Paper la britiske myndigheter spesielt vekt på at det i mandatet sto at tilretteleggingen for jødisk innvandring ikke skulle gjennomføres om det risikerte rettighetene og posisjonen til personene som allerede bodde i området. I stedet for å gi jødene mulighet til å kjøpe landområder ville britiske myndigheter forbedre og utvikle landområdene hvor jødene allerede befant seg. Slik kunne flere jøder komme inn i landet, uten at det gikk utover araberne.<sup>231</sup>

---

<sup>229</sup> Reich, *An Historical Encyclopedia*, 584

<sup>230</sup> Palestina- Statement of Policy, CAB 6/9/10, 10.

<sup>231</sup> *Ibid*: 10

### 5.3 Når skulle White Paper offentliggjøres?

Britiske myndigheter vedtok White Paper 23. Mai 1939. Men det ble diskutert flere ganger når dokumentet skulle publiseres. Egentlig skulle White Paper offentliggjøres i april, men på grunn av stadige diskusjoner innad i regjeringen ble utgivelsen utsatt. Blant annet mente helseministeren Walter Elliot at det var lurt å vente til den politiske situasjonen i Palestina og internasjonalt var roligere.<sup>232</sup> Noe MacDonald var uenig i. Begge fokuserte på hvilke signaler utgivelsen av White Paper ville gi. Elliot mente at om man ga ut White Paper i en usikker situasjon, ville motstandere av den lett finne ting i vedtaket som kunne svekke britenes posisjon i Palestina ytterligere. Om regjeringen ventet mente helseministeren at regjeringen kunne formulere et vedtak som ikke kunne bli tolket negativt. MacDonald på sin side mente at man etter Londonkonferansen hadde fått et bedre forhold til araberne enn Storbritannia hadde hatt på flere år.<sup>233</sup> Om man ventet for lenge, kunne det tolkes som usikkerhet, og araberne ville miste tilliten den britiske regjeringen hadde klart å bygge opp. I tillegg påpekte MacDonald at de sterkeste motstanderne av mandatet alltid ville finne feil, uansett hvor godt formulert parlamentsmeldingen var.<sup>234</sup>

### 5.4 Var White Paper i Tråd med mandatet?

McDonalds White Paper fra 1939 skilte seg fra alle andre White Papers gjennom mandatperioden og politikken i MacDonald White Papers skilte seg dermed fra Storbritannias tidligere politikk i Palestina. Den tidligere politikken som britiske myndigheter hadde ført i Palestina, og tidligere White Papers om området, fulgte reglene for mandatet fra 1922. Fordi MacDonald White Paper endret politikken i Palestina ble diskusjoner innad i regjeringen og internasjonalt, om MacDonald White Paper var i tråd med mandatet, eller om avtalen ikke kunne bli vedtatt.<sup>235</sup>

Motstanderne av MacDonald White Paper som Baron Thomas Williams av Barnburg og Viscount William Morrison. mente at den ikke kunne stemme overens med mandatet fordi politikken som ble vedtatt ikke lignet politikken de hadde godtatt tidligere. På enkelte måter lignet MacDonald White Paper på politikken i Passfield White Paper fra 1930, som britiske

---

<sup>232</sup> Memorandum from Minister of Health, Datert 28. April 1939, CAB 24/285, National Archived in London

<sup>233</sup> Ibid

<sup>234</sup> Ibid

<sup>235</sup> House of Commons 22. Mai 1939: 1973, CO 733/410/10

myndigheter hadde valgt å ikke gjennomføre.<sup>236</sup> De mente at om den nye politikken ikke lignet tidligere politikk i mandatets periode, som var bygget på mandatets regler, kunne ikke MacDonald White Paper fra 1939 stemme overens med mandatets regler. De som støttet MacDonald White Paper mente at avtalen var i tråd med mandatets regler, selv om den stred imot tidligere parlamentsmeldinger vedrørende Palestina. De mente også at det viktigste var at MacDonald White Paper ble den beste løsningen for Palestina, slik situasjonen var i 1939. Det endte med at White Paper ble vedtatt den 23. mai 1939 slik MacDonald jobbet for.<sup>237</sup>

Det var ikke nok å få gjennomslag i regjeringen for å kunne implementere de politiske endringene i Palestina. Da mandatene ble opprettet, ble det samtidig opprettet en kommisjon i Folkeforbundet som ble kalt The Permanent Mandate Commission (PMC). Denne kommisjonen hadde ansvar for å følge opp de nye mandatene og se at reglene for mandatet ble fulgt.<sup>238</sup> Storbritannia måtte rapportere minst en gang i året til kommisjonen i Genève. Alle politiske endringer ble tatt opp i mandatkommisjonen, som drøftet om endringene var i tråd med mandatet. Dette var det største skillet mellom britenes kolonier, og mandatene til Storbritannia. Om konvensjonen i Genève mente parlamentsmeldingen brøt med mandatets regler, kunne de ta det videre i Folkeforbundet som enten ville be Storbritannia komme med et nytt vedtak, eller drøfte Storbritannias evne til å ha mandatet i Palestina, selv om dette aldri hadde blitt gjort tidligere.<sup>239</sup>

The Permanent Mandate Commission møttes i Juni 1939 for å drøfte den britiske regjeringens godkjenning av White Paper. Av de 10 medlemmene i kommisjonen, var det 7 som møtte opp. Av de 7 var det 4 medlemmer som mente at den nye parlamentsmeldingen brøt med mandatets regler.<sup>240</sup> De begrunnet dette med at politikken var forskjellig fra all tidligere politikk som hadde blitt godkjent av den britiske regjeringen og mandatskomiteen til Folkeforbundet. De mente derfor at en avtale som var så annerledes, ikke kunne stemme overens med mandatet. De 3 andre medlemmene var uenige, og mente de to avtalene samsvarte med hverandre, og så det som en god løsning slik situasjonen var i Palestina i

---

<sup>236</sup> Anderson, Charles «The British Mandate and the crisis of Palestinian landlessness, 1929-1936» *Middle Eastern Studies*, 54 (2017), 182.

<sup>237</sup> House of Commons 22. Mai 1939: 1973, CO 733/410/10

<sup>238</sup> Encyclopaedia Britannica, "Mandate, League of Nations" Hentet 20. Mars 2019 fra <https://www.britannica.com/topic/mandate-League-of-Nations#ref13451>

<sup>239</sup> Sheffer, British Colonial Policy, 312.

<sup>240</sup> Permanent Mandate commission, Thirty-Sixth Session 21. juni 1939, CO 733/410/9 National Archives in London

1939. De fokuserte mer på at mandatet var diffust og kunne tolkes på flere måter.<sup>241</sup> På grunn av de store uenighetene mellom medlemmene, kom ikke kommisjonen fram til en endelig konklusjon. Istedenfor utga de referatene fra møtene, slik at de individuelle medlemmers syn i saken kunne bli lest i sin helhet. Kommisjonen håpet referatene ville fungere som en veiledning, da det ikke ble utgitt en konklusjon.

Alle de syv medlemmene avsluttet referatene med en felles konklusjon.<sup>242</sup> Alle medlemmene var enige i at dette politikken ikke stemte overens med noen av de tidligere parlamentsmeldingene som ble gjort under mandatet, og at britiske myndigheters tolkning av mandatet hadde endret seg, uten at de konkluderte med om det var en positiv eller negativ endring. Medlemmene konkluderte også med at de mente Peel kommisjonens forslag om å dele Palestina fortsatt var den beste løsningen for Palestina. Den eneste endringen de ville gjøre i Peel kommisjonens forslag var at Storbritannia ikke skulle trekke seg ut fra området umiddelbart.<sup>243</sup>

## 5.5 PMC sin nøytralitet

Permanent Mandate Commission skulle være et upartisk og nøytralt råd, men var det egentlig det? Scheffer mener at PMC aldri motsatte seg noen av britenes bestemmelser<sup>244</sup>, og gjorde det heller ikke denne gangen, selv om det var stor uenighet innad i kommisjonen. Syv av medlemmene i Folkeforbundets mandatkomisjon møttes for å diskutere White Paper i juni 1939. Dette var den belgiske diplomaten Pierre Orts, visepresident William Rappard fra Sveits, Fredrik Mari van Asbeck fra Nederland, Valentine Dannevig fra Norge, Henri Honore Giraud fra Frankrike, Lord Maurice Hankey fra England og Count Jose de Penha Garcia fra Portugal.<sup>245</sup> Ingen i Folkeforbundets kommisjon var en av de stridende partene. De hadde derfor trolig ingen personlige motiver som gjorde at de støttet jødene eller araberne. I tillegg kom de fra flere ulike land og begge kjønn var representert. Det skulle sikre et godt sammensatt råd som kunne komme med meninger og råd på tvers av land og faglinjer.<sup>246</sup> Men Lord Hankey var et av kommisjonens medlemmer, som kom fra England. Det er derfor trolig at han ikke var nøytral, og lettere ville støtte Storbritannias forslag, enn medlemmene

---

<sup>241</sup> Ibid: 6.

<sup>242</sup> Ibid: 6

<sup>243</sup> Ibid: 6

<sup>244</sup> Scheffer, *British Colonial Policy*, 312.

<sup>245</sup> Permanent Mandate Commission- Palestine, CO 733/410/9

<sup>246</sup> Ibid

fra et annet land. Og et medlem av syv kan ha vært avgjørende i enkelte tilfeller, selv om jeg ikke har funnet kilder som kan vise at Hankey, eller andre medlemmer av PMC var partiske.

## 5.6 Var White Paper en god løsning for Palestina?

Det var uenighet innad i den britiske regjeringen om MacDonald White Paper var en god løsning eller ikke. Malcolm MacDonald var som sagt den største forkjemperen for å vedta White Paperet, fordi han mente det var nødvendig å gjøre endringene for å skape en fredelig forhold i Midtøsten. Enkelte medlemmer i regjeringen var uenig. Baron Thomas Williams of Barnburg trodde for eksempel ikke at alle araberne fryktet jødisk dominans. Han trodde dette kun gjaldt en liten del av den arabiske befolkningen.<sup>247</sup> Viscount William Morrison var også imot White Paper. Han sa blant annet at White Paper besto av ønsketenkninger som ikke ville fungere i realiteten. Han mente bestemmelsene i White Paper ikke gjorde noe annet enn å håpe at fred og harmoni plutselig skulle oppstå mellom araberne og jødene, uten at Storbritannia gjorde massive administrative endringer som han mente måtte til.<sup>248</sup> I tillegg mente Morrison, slik som Williams, at uroen i Palestina ikke var en bevegelse av hele den arabiske befolkningen, kun en liten minoritet. Morrison mente de arabiske opprørene i Palestina var agenter av Tysklands rikskansler Adolf Hitler og Italias statsminister Benito Mussolini, og problemene i Palestina var forårsaket av utenlandsk påvirkning og aktiviteter gjort av utenlandske agenter. Samtidig mente Morrison at britiske myndigheter ikke hadde gjort mye for å slå opprøret ned.<sup>249</sup>

At William og Morris trodde det bare var en liten del av de palestinske araberne som deltok i Araberoppøret er litt underlig. Arabere fra alle klasser og samfunnslag tok del i opprøret. Det var ikke begrenset til en politisk elite, eller en politisk gruppe som ble påvirket av andre europeiske stormakter. Hadde det vært korrekt ville det vært rart at britiske myndigheter arresterte og straffet en så stor del av befolkningen som de gjorde under opprøret. Det som gjorde Araberoppøret vanskelig å slå ned, var blant annet at det var en folkebevegelse over hele Palestina av arabere i alle samfunnslag. Morrisons ide om at araberne som deltok i opprøret var påvirket av utenlandske agenter kan ikke med sikkerhet utelukkes. For eksempel ble Haj Amin al-Husseini påvirket av nazistene, som betyr at det er sannsynlig at flere enn

---

<sup>247</sup> Williams, Thomas. House of Commons 22. Mai 1939, kolonne 1973, CO 733/410/10

<sup>248</sup> Morrison, William. House of Commons 23. Mai 1939, kolonne 2148 CO 733/410/10

<sup>249</sup> Ibid: 2149



han også ble påvirket. Det var allikevel ikke utenlandsk påvirkning som startet og drev opprøret, selv om andre stormakter prøvde å få innflytelse i området. Arabisk misnøye hadde vært tilstede siden opprettelsen av mandatet, som betød at Storbritannia var delvis ansvarlig for misnøyen blant befolkningen. Å mene at det kun var utenlands propaganda som hadde drevet opprøret vil ikke være et holdbart argument.

Morrison hadde på en annen side et bedre poeng da han mente MacDonald White Paper var en ønsketenkning som ikke ville fungere i realiteten. For tanken bak White Paper var å få jødene og araberne i Palestina til å samarbeide. Regjeringen konkluderte med at jødene som kom fra Europa ikke ville, og dermed ikke gjorde en innsats for å bli en del av samfunnet som allerede fantes i Palestina da jødene kom dit.<sup>250</sup> Dette hadde ført til at jødene og araberne levde tett, men separert. Uten et samarbeid mellom jødene og araberne ville ikke en selvstendig stat, eller et jødisk nasjonalhjem være realistisk. Noe som virker logisk. Ved å vedta bestemmelsene i MacDonald White Paper håpet den britiske regjeringen å skape forhold som gjorde en selvstendig stat hvor både araberne og jødene bodde sammen, mulig. Men var det realistisk?

For det første var det utfordringen ved å sette en begrensning på 75 000 jødiske innvandrere i løpet av fem år. Storbritannias begrunnelse for å gi araberne full vetorett mot all fremtidig innvandring utover de 75 000 jødiske flyktningene, var at det ville dempe arabiske frykt for jødisk dominans. Samtidig håpet Storbritannia at araberne ville se fordelene ved jødisk innvandring og dermed tillate det etter fem år.<sup>251</sup> Sannsynligheten for dette var veldig liten. Etter at araberne ikke fikk en selvstendig stat etter første verdenskrig, og spesielt etter Araberoppøret stolte ikke araberne i Palestina på britiske myndigheter. Samtidig fryktet araberne for jødisk dominans, og var derfor imot jødisk innvandring til landet. Araberne i Palestina hadde vært mot innvandring siden før mandatet ble opprettet, og hadde under hele mandatperioden prøvd å få begrenset innvandringen så mye som mulig. Det var lite realistisk å anta at arabernes motvilje for innvandring ville endres etter kun fem år, da de hadde jobbet mot innvandringen i nesten 20 år. Sannsynligheten for at araberne ville akseptere innvandring utover de 75 000 innvandrere var dermed liten. Det er også mindre realistisk at araberne ville begynne å stole på jødene og britene innen så kort tid. Jødene ville ikke akseptere en

---

<sup>250</sup> Extract from conclusion of a meeting of the Cabinet, datert 8. mars 1939 CAB 27/652

<sup>251</sup> Ibid: 85

begrensning på grunn av situasjonen i Europa, og på grunn av prinsippet om at alle jøder hadde rett til å komme til et jødisk hjemland om de ønsket. Men fordi de i realiteten ikke hadde et politisk pressmiddel til å få igjennom jødernes politiske ønsker, ble ikke dette fulgt om det ikke passet for britenes politikk.

Selv om ideen bak MacDonald White Paper fra 1939 var god, var ikke regjeringens håp om å skape samarbeid mellom jødene og araberne realistisk i 1939. Om avtalen skulle hatt den positive effekten som den britiske regjeringen ønsket er det trolig at britene burde innført politikken i MacDonald White Paper tidligere. Helst ved dannelsen av mandatet. For allerede i 1939 var ønskene mellom araberne og jødene om Palestinas fremtid så motstridende at det ikke var sannsynlig å komme til enighet.

## 5.7 Oppsummerende drøfting av White Paper

Palestina var et viktig strategisk område for Storbritannia på mange måter. Blant annet for sjøforsvaret, tilgang på olje, og kommunikasjon til de andre verdensdelene.<sup>252</sup> Samtidig var konflikten mellom jødene og araberne som begge mente de hadde rett til Palestina noe som skapte uro i området, men som samtidig var til fordel for britene ved at de kunne spille på lag med den siden som ga Storbritannia mest kontroll over området. Ved opprettelsen av mandatet var det jødene som ga britene mest makt. Araberne ville ha en selvstendig stat, mens jødene ville ha Storbritannia tilstede for å støtte opp om opprettelsen av det jødiske nasjonalhjemmet. Ved å støtte jødene legitimerte Storbritannia tilstedeværelsen i Palestina ved å beskytte jødene samtidig som Storbritannia opprettholdt kontrollen i området.

MacDonald White Paper fra 1939 skiller seg fra alle andre tidligere avtaler i mandatet fordi den tar høyde for arabisk misnøye, og forsøker å løse mange av utfordringene som araberne var misfornøyde med. For eksempel innvandring, kjøp av landområder og ønsket om en selvstendig stat. Dette var til forskjell fra tidligere politikk som i stor grad fokuserte på jødisk innvandring.

Disse endringene ble innført fordi arabisk misnøye ikke bare i Palestina, men i store deler av Midtøsten hadde blitt et så stort problem at Storbritannia fryktet å miste innflytelsen i

---

<sup>252</sup> Chatfield, Strategic Importance, CO 733/410/11

området om det ikke ble gjort en endring. Dermed valgte Storbritannia å støtte araberne fordi da ville forhåpentligvis misnøyen til araberne i Palestina, og nabolandene minske. Dermed ville innflytelsen som Storbritannia hadde i området bli bevart. Hadde Storbritannia fortsatt å støtte jødene, uten å ta høyde for araberne kunne det blitt dramatisk om det oppsto et opprør i Midtøsten under andre verdenskrig. Derfor ga White Paper fra 1939 araberne i Palestina veto på all fremtidig innvandring etter fem år, i tillegg til å legge restriksjoner på kjøp og salg av land. Dette ble gjort selv om det var en flyktningkrise i Europa, og at innvandring og kjøp av landområdet var punkter jødene ikke ville legge noen restriksjoner på. Dette kan bety at jødene ikke hadde pressmidler som kunne få britiske myndigheter til å gjøre det jødene ville, om det ikke stemte overens med britenes egne ønsker. Selv med jøder som medlem av regjeringen. Det eneste politiske pressmiddelet jødene kunne ha var reglene i mandatet, som var de eneste reglene Storbritannia måtte følge da de skulle bestemme politikk.

Men White Paper fra 1939 var i tråd med mandatets regler, selv om avtalen ikke var lik tidligere avtaler. Dette var på grunn av diffuse formuleringer i reglene for mandatet. De diffuse formuleringene gjorde at britiske myndigheter sto rimelig fritt til å tolke reglene slik det passet dem selv, og førte til at hverken jødene eller araberne egentlig kunne bruke mandatets regler som pressmiddel. Parlamentsmeldingen som ble vedtatt i 1939 var diplomatisk i at politikken i parlamentsmeldingen tok tak i arabernes frykt for jødisk innvandring. Et problem som ikke hadde blitt tatt seriøst av britiske myndigheter under hele mandatperioden, selv om det til en viss grad hadde blitt gjort forsøk på å begrense innvandringen tidligere. MacDonald White Paper var også opptatt av å skape samarbeid, og gode relasjoner mellom araberne og jødene, og understreket at dette var det viktigste for å kunne skape en selvstendig og velfungerende jødisk stat i Midtøsten.

Ideene og tankene bak MacDonald White Paper var gode. Likevel var ikke politikken i denne parlamentsmeldingen en god løsning i 1939. Politikken i MacDonald White Paper ble innført for sent, for å skape den relasjonen mellom araberne og jødene som den britiske regjeringen sa de håpet på. Forholdet mellom araberne og jødene hadde aldri vært gode i Palestina, men etter 17 år med mandatet hadde forholdet blitt verre med årene. I 1939 var arabernes og jødens krav motstridende og ingen av de stridende partene hadde noen planer om å mykne sine egne krav i et forsøk på å møte den andre parten. Hadde politikken i MacDonald White Paper blitt satt i gang med en gang mandatet ble opprettet er det mulig å anta at avtalen kunne blitt akseptert av jødene og araberne hadde vært høyere. Da hadde de heller ikke hatt tid til å

formulere spesifikke krav, og forholdet mellom araberne og jødene hadde ikke fått tid til å bli så dårlig som det var i 1939. Da White Paper ble offentliggjort i 1939 godtok hverken jødene eller araberne den. Det var umulig for jødene å godta MacDonald White Paper som lot kun 75 000 jødiske flyktninger fra Europa komme i løpet av fem år, hvor araberne etter disse fem årene kunne nekte fremtidig innvandring. Og tok dermed ikke høyde for flyktningkrisen som hadde oppstått i Europa. Bestemmelsene i MacDonald White Paper er mer logisk om man ser det i lys av britiske ønsker om å beholde kontroll og innflytelse i Midtøsten, og behovet for å stanse fremtidige opptøyer i Palestina som ville forstyrre britenes fokus på krigen med Tyskland.

## 6. Avslutning

### 6.1 Konklusjon

Problemstillingen i denne oppgaven var å besvare hva som avgjorde Storbritannias politikk i Palestina. Jeg skulle se på om britiske myndigheter favoriserte jødene eller araberne, og om britenes fokus var på å beskytte sine egeninteresser i Midtøsten, eller oppfylle reglene i mandatet. Problemstillingen skulle også bli besvart ved å se på hvilke hendelser som fikk britiske myndigheter til å endre politikken de førte i Palestina. Kort sagt er konklusjonen at britiske myndigheters fokus under mandatet i Palestina, var å beskytte sine egeninteresser, og det var dette fokuset som avgjorde britenes politikk i Palestina. Storbritannia hadde ikke som mål å støtte hverken jødene eller araberne, men brukte isteden konflikten mellom dem, til å legitimere sin egen tilstedeværelse i området. Det betyr at Sheffers hypotese om at «The irresistible Jewish pressure» var en myte, ser ut til å stemme.

For å utfylle konklusjonen: I 1922 ble det utgitt regler som skulle bestemme hvordan britene skulle styre Palestina.<sup>253</sup> Disse reglene hadde stor innvirkning på politikken de førte i området, fordi det var i disse reglene det sto at britiske myndigheter skulle danne et jødisk nasjonalhjem i Palestina, uten at det på noen måte skulle gå utover befolkningen som bodde i området.<sup>254</sup> Britenes fokus i første del av mandatperioden var å legge til rette for et jødisk hjemland, men jødisk innvandring og kjøp og salg av landområder skapte uro blant den arabiske befolkningen. I 1922 ble det bestemt at jødisk innvandring skulle begrenses av landets økonomiske kapasitet til å ta imot innvandring, ellers ingen begrensing.<sup>255</sup> I 1930 ble dette nesten endret etter et arabisk opprør i 1929 som endte med at britiske myndigheter startet å formulere Passfield White Paper. I Passfield White Paper skulle innvandring og kjøp og salg av landområder kraftig begrenses, men britene valgte å ikke gjennomføre avtalen. Noen historikere som Harm og Ferry, mener politikken ikke ble vedtatt på grunn av jødisk motstand. Andre historikere som Scheffer, mente dette ble gjort fordi britiske myndigheter selv valgte å ikke gjennomføre avtalen. Uansett ble det ikke gjennomført, og ingen store endringer skjedde i britenes politikk i Palestina.<sup>256</sup>

---

<sup>253</sup> Fra Mr. Balfour, Utkast av mandatet, FO 141/439.

<sup>254</sup> Ibid

<sup>255</sup> Reich, An Historical Eyclopedia: 582

<sup>256</sup> Ibid: 582

Dette endret seg etter 1936 da det største arabiske opprøret under mandatperioden startet som følge av økende innvandring og misnøye blant den arabiske befolkningen. Opprøret var det lengste opprøret under mandatperioden og varte med varierende styrke i over tre år. Britiske myndigheter slet med å få roet ned befolkningen. Det endte med at militæret fikk total kontroll over Palestina, og det ble innført lover som kollektiv avstraffelse for å skremme landsbyer fra å støtte opp om opprøret. Militæret og politiet brukte også vold for å straffe antatte opprørere. Og både sivile arabere og jøder ble dømt uten rettergang, om det var antagelser for at de brøt de nye reglene, eller bare som en del av de kollektive straffene. Opprøret fikk katastrofale følger for araberne i Palestina hvor over 9000 arabere var fengslet i 1939.<sup>257</sup> Jødene på en annen side ble til tider ofre for arabernes opptøyer, eller kollektive straffer, selv om opprøret var et angrep på mandatet, ikke jødene direkte. Da arabiske sivile ble utsatt for kollektive straffer og tortur, ble jødiske sivile, på sin side, tatt opp i det som ble kalt Special Night Squads som var et samarbeid mellom det britiske militæret og sivile jøder. Her fikk jødene tilgang på våpen, og opplæring i bruk av moderne våpen, og militær taktikk.<sup>258</sup> Dette ga jødene informasjon og opplæring i militær strategi, og britiske myndigheter slapp å bruke flere britisk personell for å holde orden i Palestina, men resulterte i at jøder angrep sivile arabere, som høyst sannsynlig forsterket konflikten mellom de to sidene. Det er også en sterk indikator om at britene ikke favoriserte araberne over jødene. Det kan bli tolket som at jødene ble favorisert, men etter hvert er det tydelig at dette heller ikke blir gjort.

Etter at Araberoppørret hadde blitt slått ned i de største byene, og sivile myndigheter fikk kontrollen over Palestina, ble jødiske og arabiske delegater invitert til en konferanse i London hvor britiske, jødiske og arabiske delegater skulle bli enige om en fremtidig politikk i Palestina. Dette ble gjort fordi britiske myndigheter mente en løsning for konflikten i Palestina hadde høyest sannsynlighet for å fungere om jødene og araberne ble enige. Storbritannia erklærte samtidig at de ville finne en løsning på egenhånd om det ikke ble en enighet under Londonkonferansen.<sup>259</sup> Dette ble gjort for å legge press på delegatene som kom, samtidig resulterte det i at britene selv ikke hadde et behov for å finne en løsning under konferansen, fordi en eventuelt mislykket konferanse ville gi britene all kontroll over Palestina i fremtiden. Allerede før konferansen startet hadde ikke delegatene tro på en felles

---

<sup>257</sup> Norris, *Repression and Rebellion*, 40

<sup>258</sup> Hughes, *Demobilised Soldiers*, 602.

<sup>259</sup> Caplan, *Futile Diplomacy*, 114.

løsning, noe som viste seg å stemme, da det ikke ble en løsning under konferansen som, ble avsluttet i Mars 1939.<sup>260</sup>

Hovedgrunnen til at de ikke kom fram til en løsning var på grunn av stor uenighet mellom araberne og jødene, spesielt rundt temaer som innvandring, kjøp og salg av landområder og hvorvidt jødene hadde rett til å komme til Palestina uten arabernes godkjennelse. Jødene mente alle jøder i verden som ønsket, hadde rett til å komme til det jødiske nasjonalhjemmet, selv om det aldri hadde blitt definert hva det jødiske nasjonalhjemmet egentlig var. Araberne mente at jødene ikke hadde rett til å komme og kjøpe opp land som araberne hadde bodd på i generasjoner, og at eventuelle flyktninger eller innvandrere skulle komme i landet, på grunn av arabernes tillatelse, ikke av rett. Ingen av delegasjonene ville rikke på sine krav, og det ble aldri en ordentlig diskusjon under konferansen.<sup>261</sup>

Den eneste parten som ser ut til å ha tjent på å holde konferansen var Storbritannia, som for det første fikk frie tøyler til å bestemme den framtidige politikken. For det andre hadde Storbritannia vist Folkeforbundet og andre stormakter at britene forsøkte å finne en løsning i fellesskap med befolkningen i Palestina. De viste også at de aller helst ville at jødene og araberne skulle bli enige, men at de ikke klarte det, så britene selv måtte finne en løsning. Et av ønskene britiske myndigheter kom med under diskusjonene under Londonkonferansen var at britiske interesser skulle ivaretas ved å sette dem inn i grunnloven til en selvstendig Palestinsk stat. Men en selvstendig stat er ikke fri om det i grunnloven står at en stormakt har rett til å utføre enkelte handlinger i statens område. Dette indikerer at britenes fokus var å bevare britiske interesser i området, og da det ikke ble en endelig løsning under konferansen fikk britiske myndigheter muligheten til å formulere en parlamentsmelding om Palestinas fremtidige politikk på egenhånd. Resultatet ble MacDonald White Paper som ble vedtatt 23. mai 1939.

Det ser ut til at Storbritannia endret politikk etter hvilken del av befolkningen som ga britene mest mulig kontroll over området. I starten av mandatperioden var det jødene, som ønsket britene tilstede i Palestina for beskyttelse. Samtidig var jødene representert i engelske regjeringen, godt organisert og tilstede i Europa og Palestina. Dette ga jødene en fordel over

---

<sup>260</sup> Extract from conclusion, CAB 27/652.

<sup>261</sup> Caplan, Futile Diplomacy, 106.

araberne da jødene mye lettere kunne få gjennomslag for sine synspunkter, enn araberne som kun befant seg i Midtøsten, og var mer splittet innad. Dette kan ha medført at ryktet om at jødene kontrollerte britiske myndigheter spredte seg, fordi jødene var mer tilstede i Storbritannia enn det araberne var. Allikevel var det ikke nok til å få dannet et jødisk nasjonalhjem i Palestina under mandatet. I tillegg endret britene politikken de førte i Palestina med MacDonald White Paper fra 1939, ved at den hovedsakelig adresserer arabiske bekymringer på bekostning av jødiske, noe som ikke ble gjort tidligere. Blant annet ved å begrense antall innvandrere til 75 000 personer på fem år. Etter fem år ville araberne i Palestina få mulighet til å legge ned veto mot all fremtidig innvandring.<sup>262</sup> Dermed kunne jødisk innvandring i teorien stoppe helt opp etter fem år. I tillegg ble det lagt begrensninger på kjøp og salg av landområder, hvor det enkelte steder ble full stans, andre steder begrenset, mens det noen steder ikke ble noen begrensninger.<sup>263</sup> Selv om avtalen ikke ble godtatt av arabere eller jøder var det en klar styrking av arabernes politiske gjennomslagskraft. Samtidig som det satte en kraftig stopp for jødenes ønsker om et jødisk hjemland om ikke araberne godtok det. På grunn av arabisk misnøye for jødisk innvandring gjennom hele mandatperioden er det lite trolig at araberne ville godta noe mer innvandring etter fem år, som igjen ville være ødeleggende for dannelsen av jødenes nasjonalhjem.

Dette er en sterk indikasjon på at britene ikke favoriserte jødene, eller lot seg styre av jødene da det kom til politikken i Palestina. MacDonald White Paper ble publisert fordi økende arabisk misnøye ikke bare i Palestina, men også i Palestinas naboland som Egypt, Transjordan, Irak og Saudi Arabia ble sett på som en fare for Storbritannias forhold med araberne. I tillegg fryktet britiske myndigheter at det også kunne oppstå opprør i India om ikke arabernes kår i Palestina endret seg.<sup>264</sup> Britiske myndigheter fryktet at misnøyen ville ødelegge Storbritannias forhold i Midtøsten og svekke britenes innflytelse i området.

White Paper ga derfor mer makt til araberne, enn til jødene, trolig fordi det ville gi Storbritannia større sannsynlighet for å beholde kontroll over område, enn ved å fortsette å ha hovedfokus rundt dannelsen av et jødisk hjemland. Begrunnelsen for å gi araberne veto etter fem år var at det skulle gi jødene motivasjon til å samarbeide med araberne og bli en inkludert del av befolkningen i området. Britiske myndigheter håpet også at araberne ville se

---

<sup>262</sup> Extract from conclusion, CAB 27/652

<sup>263</sup> Ibid

<sup>264</sup> Chamberlaine, Neville, Cabinet, CAB 104/9



gevinsten av jødisk innvandring og dermed tillate det etter fem år.<sup>265</sup>Sannsynligheten for dette var liten, da det meste av arabernes misnøye hadde dreid seg om jødisk innvandringen siden opprettelsen av mandatet i 1922. Det er lite sannsynlig at problemene mellom jødene og araberne ville bli løst på fem år. Og selv om det var en politikk som på en side tillot 75 000 jødiske innvandrere og samtidig tok høyde for arabernes misnøye, er det en drastisk endring fra deres tidligere politikk, på en tid da jødene i Europa sto overfor nazismens trusler og hadde sterkt behov for å flykte fra Europa. Noe britene, ved å begrense innvandringen, dermed ikke var med på å hjelpe til med. Storbritannia jobbet dermed ikke aktiv for å danne et jødisk hjemland. Hadde britene gjort dette ville de sannsynligvis ha dannet hjemlandet, og hjulpet jødene da flyktningkrisen oppsto i Europa. Storbritannia favoriserte heller ikke araberne i Palestina til fordel for jødene. Britiske myndigheter ga dem ikke selvstendighet, tydde til tortur under Araberoppøret for å holde orden i området og gikk ikke inn for å møte arabernes krav før araberne kunne svekke britenes innflytelse i Midtøsten.

Det er på grunnlag av dette at konklusjonen, som sagt, blir at det var Storbritannias egeninteresser som styrte britenes politikk i Palestina. At britene ikke favoriserte hverken jødene eller araberne, men fokuserte på å beskytte sine egne interesser, selv om det medførte at mandatets mål om å gi området selvstendighet ikke ble fulgt.

## 6.2 Epilog

MacDonald White Paper fra 1939 ble aldri gjennomført fullt ut, på grunn av starten av andre verdenskrig. Storbritannia fulgte grensen som ble satt på jødiske innvandrere under hele krigen, fordi Storbritannia ikke hadde råd til å miste kontrollen i Midtøsten. Historiker Monty Noam Penkower mener også at kvoten aldri ble fylt opp på grunn av britisk motvilje til å sende store mengder jøder til Palestina, i frykt for at araberne ville gjøre opprør mot britiske myndigheter. Dette førte til at flere tusenvis av jøder ikke kom seg ut av Europa, og i stedet ble sendt til konsentrasjonsleirene.<sup>266</sup>

I 1947 valgte Storbritannia å gi fra seg ansvaret for Palestina til det nyopprettede Forente Nasjoner (FN). Harms mener at hovedgrunnen til dette var at britene ikke ville bruke egne økonomiske midler på å bygge opp igjen Palestina. Det ble dermed FN som skulle bestemme

---

<sup>265</sup> Extract from conclusion, CAB 27/652

<sup>266</sup> Penkower, Monty Noam, *Decision on Palestine Deferred, American, Britain and Wartime Diplomacy 1939-1945* (London: Frank Cass publishers, 2002)

Palestinas fremtid. De satte opp en komite som ble kalt United Nations Special Committee on Palestine, med delegater fra flere medlemsland, og jøder og arabere. Araberne boikottet møtene i protest, noe som medførte at deres synspunkt ikke ble representert under konferansen.<sup>267</sup> FN valgte å gå for en tostatsløsningen som hadde blitt foreslått av Peel kommisjonen. Dette hadde britiske myndigheter ikke valgt å gjøre fordi Woodhead kommisjonen ikke fant en deling av området som ikke ville skape problemer. Allikevel ble delingsforslaget støttet av Folkeforbundets, Permanent Mandate Commission i 1939, hvor alle medlemmene mente delingsforslaget var en bedre løsning enn MacDonald White Paper. Den endelige bestemmelsen av landegrensene til den jødiske og den arabiske staten ble vedtatt 29. november 1947.<sup>268</sup> Både Kattan og Harm er enige om at vedtaket ble godkjent fordi USA og sionistene presset forslaget igjennom. Blant annet mener Kattan at USA truet med å kutte all bistand til landene som stemte imot forslaget, noe som gjorde at flere nasjoner stemte ja, selv om de var imot delingen.<sup>269</sup> De to landene som FN planla ble derimot aldri satt ut i livet fordi vedtaket utløste en borgerkrig i Palestina, som varte fram til 14. mai 1948. Det ble en geriljakrig mellom araberne i Palestina og jødene.<sup>270</sup> Misnøyen blant araberne var fordi den jødiske befolkningen som var en tredjedel av befolkningen i Palestina, ville få over halvparten av landområdene.<sup>271</sup> Delingen tok dermed lite hensyn til befolkningsandelen, hvem som eide landområdene, og hvor økonomisk levedyktig den arabiske staten ble.<sup>272</sup> Den palestinske grupperingen klarte ikke å stå imot den jødiske. Den 15. Mai 1948 erklærte Israel seg som en selvstendig stat og ble angrepet av flere arabiske naboland, som gjorde borgerkrigen til en krig mellom Syria, Egypt, Jordan, og Irak, med støtte fra andre land som Saudi Arabia og Libanon mot den nyopprettede staten Israel.<sup>273</sup>

Israel gikk seirende ut av konflikten, som var over i slutten av 1948<sup>274</sup> Krigen hadde blitt katastrofal for araberne i Palestina. FN hadde planlagt at den jødiske staten skulle være omtrent 56% av det palestinske området. Etter krigen ble den jødiske staten 78% av det palestinske området, og araberne i Palestina fikk 22%. Dette førte til at planen om en

---

<sup>267</sup> Kattan, 147

<sup>268</sup> Harm og Ferry, 90

<sup>269</sup> Kattan: 153

<sup>270</sup> Harm og Ferry: 93

<sup>271</sup> Ibid: 90

<sup>272</sup> Kattan: 147

<sup>273</sup> Morris, 1948, 100.

<sup>274</sup> Harm og Ferry, 92

palestinsk stat kollapse, og aldri ble gjennomført.<sup>275</sup> Det var allerede et stort område i forhold til andelen jøder som bodde i området. Kattan hevder dette var for at jødene som befant seg i Europa kunne dra dit, og at de dermed tok høyde for en stor befolkningsvekst.<sup>276</sup> I tillegg startet krigen en enorm flyktningkrise, hvor arabere flyktet fra området som ble overtatt av jødene. Det er fremdeles ikke kommet frem til en fredelig løsning på konflikten, den dag i dag.

### 6.3 Forslag til videre forskning

Det er mange ting man kunne ha forsket videre på i en konflikt som er så komplisert. En av de mest interessante temaene jeg kom over i mitt arbeid var bruken av tortur under Araberoppøret. Det ville være spennende å gå mer inn på hva som ble gjort, hvor mange som ble rammet og hvilke konsekvenser det fikk for familiene og personene som ble berørt. Det var en så stor del av Araberoppøret, og fikk åpenbart konsekvenser for araberne i tiden som kom. Men det hadde vært fint å gå mer inn på det. En annen grunn som gjør dette spennende å gå mer inn på er at man kunne drøftet britenes tortur under oppøret i Palestina, opp mot det at Storbritannia dømmer tyske nazister for tortur og masse mord etter andre verdenskrig. Da britiske myndigheter i 1936-1939 brukte flere lignende torturmetoder mot sivile i Palestina, ofte uten dom er det mulig at det hadde vært en spennende sammenligning. Det hadde også vært spennende å se hvor involvert den britiske regjeringen var i å innføre tortur, eller hvor mye som ble bestemt av myndighetene som var stasjonert i Palestina, eller hva som ble gjort av soldatene på feltet. Det ville også vært spennende å se om Palestine Mandate Commission fikk noen rapporter om dette, og eventuelt hva deres syn på oppøret og voldsbruken var.

Det hadde også vært spennende å se mer detaljert om arabiske politiske personer, og hva de gjorde og hvor de ble av etter 1939. Hva de gjorde før og under krigen i 1948 og hva som skjedde med dem etterpå. Mange av de arabiske delegatene under Londonkonferansen flyktet til arabiske naboland under krigen i 1948 og fikk jobber for nabolandenes regjeringer. Andre jobbet med å hjelpe andre flyktninger og sette opp flyktningleirer. En annen person som jeg ble mer opptatt av etter hvert som jeg skrev denne oppgaven var Malcolm MacDonald. Han var spesielt aktiv fra han ble koloniminister i 1938, og var den store pådriveren for å få White

---

<sup>275</sup> Ibid: 98

<sup>276</sup> Kattan: 157

Paper fra 1939 godkjent. Men han var en kjent politiker og diplomat som blant annet var stasjonert i Kenya i mange år. Det hadde vært spennende å se mer på hvor involvert han var i starten av mandatet, og om hans syn på konflikten endret seg underveis.

Et siste punkt som ville vært spennende for fremtidig forskning er forholdet mellom Weizmann og Ben Gurion. Weizmann blir i starten fremstilt som den eneste lederen som fremmer den jødiske saken, og ble også leder av den jødiske delegasjonen under Londonkonferansen. Under Londonkonferansen er allikevel Gurion mer frempå enn Weizmann, og tar aktivt del i politikken, ofte mer enn Weizmann. I tillegg er hans meninger og ideer mer konservative og aggressive overfor araberne, og Gurion ender opp som den første presidenten i den Israelske staten. Å se på forholdet mellom Weizmann og Gurion i forhold til om Weizmann sitt syn var like diplomatisk som det ble fremstilt under Londonkonferansen, eller hva de to var enige, og uenige om.

Primærkilder:

**Public Record Office/National Archives, Kew, London.**

CAB 7: Colonial Defence Committee later Oversea Defence Committee: Minutes, Reports and Correspondence

CAB 21/5285: Cabinet Office and predecessors: Registered Files 1916 to 1965

CAB 24/285: Memorandum. Palestine. Author: Malcolm MacDonald

CAB 27/652: Palestine Memoranda

CAB 104/9: Conference on Palestine

CAB 109/10: Government Policy in Palestine

CO 733/410/11: Strategic Importance of Palestine

CO 733/341/10: Colonial Office: Palestine Original Correspondence. Disturbances of 1936. General

CO 733/341/12: Arrest of non-Palestinian Moslems

CO 733/341/16: Intervention by Arab kings

CO 733/341/20: Crimes committed

CO 733/351/2: Report of the Royal Commission on Palestine- General

CO 733/352/1: Extracts from Cabinet conclusions

CO 733/352/2: Debate in the House of Commons

CO 733/410/9: Draft statement

CO 733/410/10: Memorandum for Egyptian Ambassador

CO 733/410/11: Strategic importance of Palestine

FO 141/439/1 Palestine: civil administration and general situation, including the text of the Balfour Declaration concerning a Jewish National Home in Palestine. Part 1

FO 492/25: Palestine: Palestine Partition Commission report

## Bibliografi

Anderson, Charles « The British Mandate and the crisis of Palestinian landlessness, 1929-1936» *Middle Eastern Studies*, 54 (2017)

Bethell, Nicolas, *The Palestinian Triangle, The struggle between the British, the Jews and the Arabs 1935-48*. London: Andre Deutsch, 1979

Bregman, Ahron, *A History of Israel*. London: Palgrave MacMillian, 2002

Caplan, Neil. *Futile Diplomacy, Volume 2: Arab-Zionist Negotiations and the End of the mandate*. Routledge 2015: London

Cohen, Michael J., *Britain's Hegemony in Palestine and the Middle East 1917-1956- Changing Strategic Imperatives*. Valentine Mitchell, Oregon USA: 2017

Ferry, Todd M. og Harm, Gregory, *The Palestine-Israeli conflict- A basic introduction*. London: Pluto Press, 2005

Fieldhouse, David Kenneth, *Western Imperialism in the Middle East 1914-1958*, New York: Oxford University press, 2006

Folkeforbundets sekretariat, *Folkeforbundet: Mål og Organisasjon*. Oslo: Norsk akademisk Folkeforbundsgruppe, 1931

Frasier, T.G, *The Arab-Israeli Conflict*. New York: Palgrave MacMillan, 2008

Gelvin, James I, *The Israel- Palestine Conflict- One Hundred Years of War*, New York: Cambridge University Press, 2005

Goodman, Giora, "British Press Control in Palestine During the Arab Revolt, 1936-1936." *The Journal of Imperial and Commonwealth History*. " 13. Des 2014

Gorny, Yosef, *Zionism and The Arabs 1882-1948, A Study of Ideology* , Oxford: Clarendon Press, 1987

Heiduc- Dale, Noah, *Arab Christians in British Mandate Palestine: Communalism and Nationalism, 1914-1948* Edinburgh: Edinburgh University Press, 2013

Hughes, Matthew, "Terror in Galilee: British-Jewish collaboration and the Special Night Squads in Palestine during the Arab Revolt, 1938-1939" *The journal of Imperial and commonwealth History*, Vol.43, No. 4, 2015

Hughes, Matthew, "Demobilised Soldiers and Colonial Control: British Police in Mandate Palestine and after". *Journal Of Modern European History*, Vol.13, 2015,

Kattan, Victor, *From coexistence to conquest, International Law and the origin of the Arab-Israeli Conflict, 1891-1949*, London: Pluto Press, 2009

Knight, John "Securing Zion? Policing in British Palestine, 1917-39" *European Review of History*, 18:4 5. Oktober 2011: 531

Marlowe, John, *Rebellion in Palestine*, London: The Cresset Press, 1946

Matter, Philip, *The Mufti of Jerusalem, Al-Hajj amin al Husayni and the Palestinian National Movement*. New York: Columbia University Press, 1988

Miller, Rory, *Britain, Palestine and empire, the mandate years*. England: Ashgate publishing limited, 2010

Morris, Benny, *1948 -den første arabisk Israelske krigen*. Oslo: Dreyers forlag, 2014

Norris, Jacob «Repression and rebellion: Britain's Response to the Arab Revolt in Palestine of 1936-39" *The journal of Imperial and Commonwealth History*, 36:1 Utgitt: 1. April 2008

Pappe, Ilan *The Rise and Fall of an Palestinian Dynasty- The Husayins 1700-1948*. Glasgow: Saqi Books, 2010

Pappe, Ilan, *Ti myter om Israel*. Riga: Solum forlag, 2018

Penkower, Monty Noam, *Decision on Palestine Deferred, American, Britain and wartime diplomacy 1939-1945*. London: Frank Cass publishers, 2002

Reich, Bernard, *An Historical Encyclopedia of the Arab-Israeli Conflict*. Connecticut: Greenwood Press, 1996

Reynolds, David, *Britannia overruled- British Policy and World Power in the 20th century*. Edinburgh: Pearson Education Limited, 2000

Sheffer, Gabriel, British Colonial Policy- Makin towards Palestine (1929-1939), *Middle Eastern Studies*, Vol. 14, No. 3 (Okt., 1978) 311

Shlaim, Avi, «the Rise and Fall of the All-Palestine Government in Gaza», *Journal of Palestine Studies*, Vol. 20. No. 1 (1990)

Strawson, John, *Partitioning Palestine: Legal Fundamentalism in the Palestinian-Israeli Conflict*. London: Pluto Press, 2010

Trevor, Daphne *Under the White Paper*. Jerusalem: the Jerusalem press LTD, 1948

Yazbak, Mahomoud, "From poverty to revolt: economic factors in the outbreak of the 1936 rebellion in Palestine" *Middle East Studies*, 36:3, publisert 2006

Wagner, Steven. *Intelligence and the origins of the British Middle East*. The Journal of Imperial and Commonwealth History, 2015

Oppslagsverk

Encyclopedia Britannica Inc. <https://www.britannica.com/topic/mandate-League-of-Nations#ref13451>

Fagelund Knudsen, Olav «Koloni» I *Store Norske Leksikon*. Sist endret 01.10. 2018, <https://snl.no/koloni>

Fagelund Knudsen, Olav, «stat» I *Store norske leksikon*. Sist endret 16.07.2018, <https://snl.no/stat>

Norsk ordbok, 2. Utg., s.v. «Selvstendighet». Oslo: Aschehoug og Gyldendal, 2005



